

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ
ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ
ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ.

FLAVII JOSEPHI
HIEROSOLYMITANI
SACERDOTIS

Opera quæ extant omnia,

ANTIQUITATUM JUDAICARUM LIBRI XX. ^{Nempe} Sigismundo Gelenio
interprete.

DE BELLO JUDAICO LIBRI VII. interprete, Rufino Aquilejensi.

LIBER DE VITA SUA cum interpretatione Gelenii.

ADVERSUS APIONEM LIBRI II. cum versione antiqua à Gelenio
emendata, &

DE MACCABÆIS, seu de Imperio rationis LIBER cum paraphrasi
Erasmi Roterodami.

ACCEDIT INDEX LOCUPLETISSIMUS.

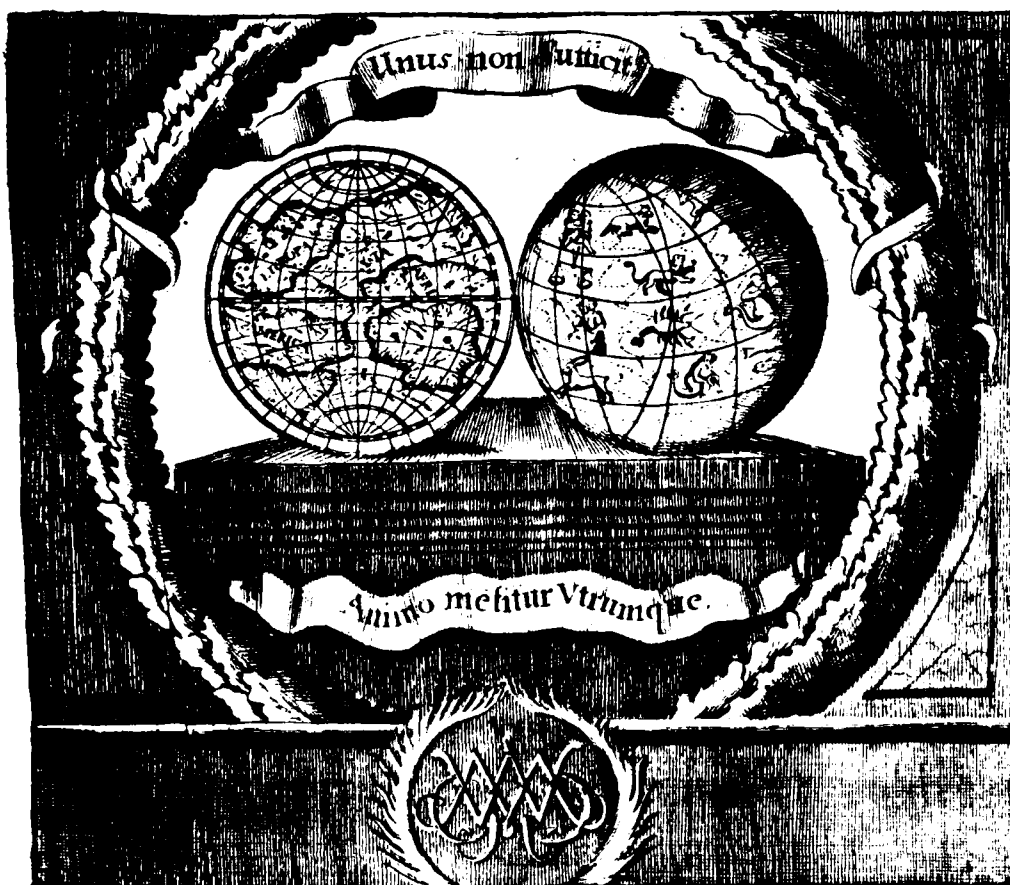
Juxta editionem Græco-Latinam Genevensem ad manuscriptos Palatinæ bibliothecæ Codices castigatam,
quæ nunc à pluribus mendis expurgata, & præterea

PROLEGOMENIS

&

APPENDICE.

quærior redditur.

COLONIÆ,

Sumptibus MAURITII GEORGII WEIDMANNI.

ANNO M DC XCI.

1917
MAY 10 1917
AT

PROPOSITION

PATRIBUS REIPUBLICÆ LIPSIENSIS VIRIS

Magnificis, Nobilissimis, Amplissimis,
Consultissimis, Prudentissimis,

PATRONIS SUMMIS.

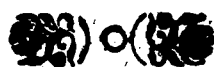

X quo jure civitatis Vestrae gaudeo,
quo me octo ab hinc annis donatum
memini, post Dei cultum nil magis cu-
rae mihi cordique fuit VIRI MAGNIFI-
CI ATQVE NOBILISSIMI, PATRONI MAXIMI,

*

quam

quam ut libraria mea officina bono publico prodessem. Qva in re neque gravibus impensis unquam, neque indefessis laboribus peperci. Testari id poterunt Eusebii Cæsariensis volumina de præparatione & demonstratione evangelica, Sancti Athanasii Episcopi Alexandrini, Gregorii Nazianzeni, & Dionysii Halicarnassensis opera, Abarbanelis Judæi in Prophetas majores commentarius, aliique Scriptores, quos cum raritate sua se commendare, & ab eruditis desiderari intelligerem, ut novis typis impressi publicam lucem denuo adspicerent, curavi, quamvis ob tristissima belli tempora, & commerciorum quæ indies in pejus ruunt decrementum inter tot miserabiles regionum & urbium ruinas, quibus & dulcissimam patriam meam antiquam Nemetum urbem Spiram oppressam & pœne sepultam expertus sum, tantorum sumtuum periculum facere minus opportunum videretur. Nunc in eo sum, ut Imperatoris Juliani opera a doctissimo Jesuita Dionysio Petavio quondam Græce & Latine edita cum novis observationibus Viri celeberrimi Ezechielis Spanhemii, quas Literato Orbi gratissimas futuras haud temere confido, e bibliopolio meo propediem emittam. Et impofterum quoque, si Divina Gratia permittat, optimis quibusque libris evulgandis curas meas & facultates impen-

impendere non desistam, certa spe animatus, fore, ut Vos PATRES REIPUBLICÆ OPTIMI, PATRONI MAXIMI, quod hactenus fecistis, hos Civis Vestri conatus, & bonas literas juvandi studium summa Vestra benevolentia fovere non cessetis. Hanc fiduciam in me excitarunt magna illa, quæ in me ab eo tempore, quo domicilium in Urbe Vestra fixi, contulistis beneficia, & singularis affectus, quo Magnifici Consules WAGNERUS, BORNIVS, STEGERUS, Nobilissimi Proconsules, alter BORNIVS & FALCKNERUS, Consultissimus Prætor PLAZIVS, nec non CARP. ZOVIUS, GRÆVIUS, PINCKERUS, BAUDISIUS aliique Senatorii Vestri Ordinis Proceres, omnes doctrina & meritis incomparabiles & quovis elogio majores, tenuitatem meam persecuti sunt. Vos, Venerandi Justitiæ Sacerdotes, præsidio & patrocinio Vestro rebus meis & fortunis nunquam defuistis, Vos celeberrimi literarum, quibus ad miraculum excellitis, Fautores officinam meam qualemcunque haud raro præsentia Vestra illustrem reddere, & libraria mea supellectile cum privatas Vestras bibliothecas, tum publicam illam locupletare dignati estis, quæ paucis ab hinc annis a Vobis instituta, & inæstimabili rarissimorum librorum aliorumque cimehorum apparatu subinde aucta inter splendidissima

didissima Urbis hujus ornamenta jure suo numeratur. Et hanc ipsam bibliothecam Vestram impresentiarum Josephus meus ambit, quem, ut quaecumque; gratæ mentis monumentum existat, Magnificis Vestris & Nobilissimis Dignitatibus humillime offerre audeo. Vix ediderat scripta sua Flavius Josephus, cum ea Romani publicæ bibliothecæ honore dignati sunt. Concedite quæso Patroni Summi & novæ huic Josephi editioni hunc honorem, ut in publica Vestra Bibliotheca reponatur. Non timebit Josephus armamentarium, cui Bibliotheca Vestra incumbit, cum armis non minus quam literis strenuus fuerit. Deus autem Inclytum Vestrum Collegium, cum splendidissimis Familiis & tota Republica sub Umbra SERENISSIMI AC POTENTISSIMI ELECTORIS nostri omnibus bonorum incrementis in pace florere jubeat.

Magnificarum, Nobilissimarum Amplissimarumque Dignitatum Vestrarum

Cultor devotissimus

MAURITIUS GEORGIVS WEID-
MANNUS

THOMÆ ITTIGII

S. T. L.

ad novam hanc Josephi editionem

PROLEGOMENA.

Um a pluribus annis multa excellentia ingenia novam Operum Flavii Josephi editionem parturiverint, nescio quo fato factum sit, ut foetum animo conceptum & sæpe jam partui maturum eniti non potuerint. Multorum curæ in Josephi frustra hactenus promissæ & expectatæ. Omnibus enim, qui utilissimo huic labori manum

admoverunt, vel morte, antequam absolverent, præventis, vel ob alias causas a coepto revocatis, literatus orbis diuturnæ expectatione suspensus, & novi Josephi desiderio pæne contabescens spectandem suas & vota per integrum seculum delusa sensit. Annus agebatur superioris seculi octavus & octogesimus, cum **BONAVENTURA CORNELIUS BERTRAMUS** lucubrationes suas Franck-Bertrami.thalenses a loco, ubi Geneva relicta tum agebat, sic appellatas ederet, in quibus profitebatur, (i.) se jam pridem in omnes Josephi libros notas meditatum, & aliquando, si Deus permitteret, editurum esse. Verum doctissimo hoc Viro post Sexennium Lausani, quo a Bernatum republica evocatus fuerat, mortuo, simul etiam promissæ in Josephum notæ expirarunt. Hanc jacturam **JOSEPHUS JUSTUS SCALIGER** abunde refarturus vi-Scaligeri.debatur. Vix enim admirandum illud opus, quod thesaurum temporum inscripsit, in lucem publicam emiserat,

P R O L E G O M E N A.

cum plerique eruditorum, Casaubono teste, (2.) non dubitarent, quin Scriptorem sibi cognominem, a pluribus, quibus hactenus obscuratus fuerat, mendis expurgaturus, doctisque suis animadversionibus illustraturus esset. Quos opinio sua minime fefellit, siquidem Phoenix ille Criticorum, cum jam pridem infinita, quæ a nemine intelligi possent, loca in vulgata Josephi editione animadvertisset, & subinde nonnullis eruendis & restituendis ingenii sui vires impendisset, de hoc etiam nobilissimo Scriptore, Josepho inquam, dummodo Amicorum ope varias manuscriptorum Codicum Lectiones nancisci posset, se bene meritum Carolo Labbeo per literas Nonis Februarii A. C. clb Ibc VII (3.) scriptas indicabat, & morti jam vicinus (4.) ad exequendum hoc propositum ætati suæ triennii spatium a supremo rerum humanarum Arbitro superaddi exoptabat. Et profecto non parum lucis & ornamenti Josephi scriptis conciliari potuisset, si illustri Scaligero, quod animo gestiebat, perficere licuisset. Quod obscurum nemini esse potest, qui ejus notas ad fragmenta selecta veterum Græcorum apud Josephum & Eusebium servata, & ejusdem animadversiones ad Eusebii Chronicon legerit. Verum istam Josephi editionem immatura Viri Divini mors rei literariæ invidit, ut Casaubonus alicubi (5.) queritur, quem una cum Carolo Labbeo vetustissima Regiæ, quæ Parisiis est, Bibliothecæ exemplaria ad vulgatam Josephi editionem conferre non piguerat, ut, qui Scaligero Josephi a librariorum corruptelis vindicandi consilium dederat, pulcherrimos illos conatus etiam qualicunque auxilio juvaret. Post Scaligeri mortem parum aberat, quin ISAACUS CASAUBONUS modo nominatus & nunquam sine veneratione nominandus palmam in medio relictam occuparet, a quo sane non poenitendam Josephi editionem sperare poterant Musarum sacris operantes, cum incomparabilem ejus doctrinam jam dudum in plurimis aliis, quos ediderat, Scriptoribus Græcis pariter & Latinis ad miraculum usque proba-

tam

(2.) Epistol. 496. edit. Græv. (3.) libr. 4. ep. 353. (4.) Conf. Patin. epist. 67. p. 186. edit. Paris.
(5.) Exercit. I. ad Baron. c. 34. n. 99.

P R O L E G O M E N A.

tam cognovissent. Verum cum neque ætas, quæ jam pro-
 vectior erat, tantæ molis oneri ferendo satis valida, neque
 loci, ubi extrema vitæ tempora ducebat, conditio pera-
 gendo huic negotio satis commoda videretur, ut ipse (6.)
 in epistola proximo ante mortem suam anno Londini scri-
 pta judicavit, nihil de Josepho certa fide promittere ausus
 est. Neque tamen defuerunt alii, qui Josephum edendum
 & illustrandum in se susciperent. PETRUS enim CU- Cunzi.
 NÆUS in literis ad Franconem Duyckium, seu præfatio-
 ne libri 3. de Republica Hebræorum commentarios in uni-
 versa Flavii Josephi Opera polliceri minime dubitavit.
 Quem cunctantem & moras excusantem eloquentissimus
 Buchnerus [7.] & alii Familiares serio urgebant, ut spem
 de Josepho factam quamprimum expleret, morasque
 omnes rumperet, & quicquid vinculorum pulcherrimis
 istis commentationibus neceretur, prorsus absunderet,
 ne dilata absolutissimi illius operis editione docti multas
 magnasque res diutius ignorare cogerentur. Verum ante
 vivis excessit Cunæus, quam fidem liberaret. Idem SA-
 MUELI PETITO accidit Nemausensis ecclesiæ Mini- Petiti.
 stro & Theologiæ Professori, Viro nequaquam Exiguo,
 sed, ut Reinesii judicium nostrum faciamus, inter Gallo-
 rum literatorum maximos numerando, [8.] quem in nova
 Josephi interpretatione, notisque ad eundem Scriptorem
 edendis occupatum cum fama passim spargeret, non me-
 diocriter eo nomine gaudebant, quotquot Josephi scriptis
 bene cupiebant. Nec deerant, qui laudabile hoc institu-
 tum collatis suis operis egregie juvarent, in quorum nu-
 mero Nicolaus Fabricius Peirescius, qui per Lucam Hol-
 stenium variorum locorum collationem cum tribus Codi-
 cibus Vaticanis manuscriptis Petito impetravit [9.] Hugo
 autem Grotius, qui hætenus de ea Josephi parte, quæ le-
 gis præcepta continet, & interpretanda & notis suis illu-
 stranda cogitaverat, cum totius Josephi editionem a Peti-
 to parari intelligeret, se quicquid posset ad eam prompte

(6.) Epist. 77. (7.) Part. 1. epistol. 176. (8.) Libr. 1. Var. Lect. c. 25. (9.) Conf. Gassend. in
 vit. Peiresc. p. 195.

collaturum datis ad Peirescium literis sponpondit. [10.] Quibus promissis an Grotius steterit, ignoro. Id tantum scio, quod dum Petiti in Josephum lucubrationes, quæ, ut ex Rivet ad Vossium epistola [11.] liquet, maximo cum sumtu & labore collectæ ferebantur, multi hiarent, imperfectas nec ad umbilicum perductas moriens reliquerit, & neque Samuel Sorberius, ad quem cognationis jure id negotii spectare videbatur (erat enim Petiti e sorore nepos) neque alius quisquam posthumum illum Petiti foetum in lucem hactenus produxerit, & omnis de Petiti Josepho spes decollaverit. Post Petitem in Josepho occupatus fuit EME-
 RICUS BIGOTIUS, cui ne idem eveniret, quod Petito acciderat, Patinus exoptabat. [12.] Nec dubito quin etiam apud alios & egregia de Bigotio existimatio, & amor boni publici ejusmodi vota exprefferit. Verum Bigotius telam, quam exorsus fuerat, aliis pertexendam postea relinquare maluit. Dicendum hic etiam foret de JOHANNE HENRICO BOECLERO, insigni quondam Argentoratensis Academiae ornamento, & Præceptore meo æternum venerando, si Godofredi, Spanhemii, Forstneri, aliorumque amicorum monitis, quibus ad Josephum Autorem sibi perquam familiarem illustrandum sollicitabatur, locum aliquem concedere voluisset [13.] sed multis aliis negotiis distractus de toto Josepho edendo desperavit, & tantum priora *ἱεραὶκῆς ἀρχαιολογίας* capita peculiari dissertatione illustravit. Progredior ergo ad CHRISTIANUM NOLDIUM, qui in præfatione historiae suæ Idumææ non solum aliorum, quid de Josepho emendando cogitarunt, & in his GERHARDI JOHANNIS VOSSII quoque meminit, & præterea post Scaligeri, Vossii & Petiti mortem JOHANNEM COCCEJUM & CHRISTIANUM SCHOTANUM in hunc laborem successuros sperare jubet, sed sibi met etiam ipsi ad arduum hoc opus aggrediendum animos non deesse significat. At Noldium & spes de Coccejo & Schotano fefellit, nisi Schotani bibliothecam historiae sacrae Veteris Testamenti ob nonnul-

la
 (10.) Epistol. 1564. (11.) Epistol. 362. (12.) Epist. 67. (13.) Conf. Wagenfeil. epistol. ad Arnold.

la Josephi loca illustrata referre huc velimus, & ipse quoque orbi Literato ereptus est, antequam, quod pridem animo molitus fuerat, effectum dare posset. Omnes autem, quorum insigne de Josepho bene merendi studium hactenus laudavimus, apparatus copia superavit JOHANNES ANDREAS BOSIUS Lipsiensis, Historices in inclyta Jenensi Academia Professor celeberrimus, cui tam felici esse licuit, ut Augustissimo Imperatore Leopoldo clementissime indulgente ex bibliotheca Vindobonensi insignes quosdam Josephi codices MSS. emendandis Josephi operibus haud parum profuturos impetraret. Qua de re peculiaris Petri Lambecii ad Serenissimum Augustum, Brunsvicensium & Luneburgensium Principem, qui publici boni causa apud Imperatorem pro Bosio intercesserat, epistola Vindobonæ A. C. cl. lxxvi. excusa legitur, in qua Codices illi manuscripti ad Principem Augustum indeque ad Bosium transmissi breviter delineantur. Erant autem codices illi numero septem, & in his quatuor Græci, tres reliqui Latini. Primus, ut a Græcis ordiamur, continebat Judaicarum antiquitatum libros 20. abbreviatis & passim interpolatis, & a principio mutilos, quem codicem Augerius Busbeckius Ferdinandi I. ad Solimanum Turcarum Tyrannum Legatus Constantinopoli sibi comparaverat. Secundus quem itidem Busbeckius Constantinopoli nactus fuerat, exhibebat historiam belli Judaica verbis: *τρεπόμεναι ὅλην τὴν ἱστορίαν*, quæ libro i. cap. 13. leguntur usque ad verba: *τῷ Καίσρει θαυμασιώτερην ἔτε τοῖς* quæ libri 7. cap. 7. extant. Tertius codex complectebatur antiquitatum Judaicarum libros 10. priores, & præmissos singulis libris capitum indices, etsi in ipso contextu nullum divisionis librorum in capita indicium compareret, ex quo divisionis hujus in capita autorem non esse Flavium Josephum, sed singulos libros continenti scriptura primum cohæsisse Lambecius colligebat, qui primi libri indicem ab his verbis incipere docet:

Ταῦτα ἐνέστιν ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Ἰωσήφ ἱσθριῶν τῆς ἰσραϊτικῆς ἀρχαιολογίας.

PROLEGOMENA.

Προοίμιον τῆς ὅλης πραγματείας.
 α' ἡ ὁσμία σύτασις, καὶ ἡ ἀρίσταξις πῶν στιχείων.
 β' τῆς γένεος Ἀδάμ &c.

Pertinuit olim hic codex ad monasterium quoddam urbis Constantinopolitanæ, quod dicitur S. Georgii in Manganis, seu loco, ubi μάγχανα h. e. machinæ bellicæ cum materiis mechanicis variisque instrumentis ad urbium oppugnationes idoneis asservari solebant [14.] Deinde venit in manus Dionysii cujusdam Zazynthii, cujus Pater eum Constantinopoli sibi acquisiverat. Postea eum emtionis jure sibi vendicavit Johannes Sambucus Maximiliani II. & Rudolphi II. Confiliarius, a quo ad Sebastianum Tencknagelium augustissimæ bibliothecæ quondam Præfectum transiit, post cujus obitum tandem in Cæsaream bibliothecam translatus fuit. Quartus Codex comprehendebat Josephi de Maccabæis librum sub hoc titulo: *Μαρτύριον πῶν ἀγίων μακκαβαίων ἐκ τῆς ἰωσήφ ἱστορίας.* Eadem de Græcis istis Josephi Codicibus Lambecius (15.) in suis de bibliotheca Vindobonenſi commentariis iteravit. Quintus Codex, ut ad Latinos progrediamur, continebat Antiquitatum Judaicarum libros 20. & libros 7. de Bello Judaico ex versione antiqua, quæ Rufino Aquilejensis ecclesiæ Presbytero vulgo tribuitur. Sextus exhibebat librum de Maccabæis ex versione antiqua hominis cujusdam Christiani, qui eam passim interpolavit. Titulus est hujusmodi: *Passio S. Machabæorum secundum Flavium Josephum.* Ipse autem tractatus sic incipit: *Principium meum Philosophico quidem Sermone, sed Christiano explicabitur sensu. Necessè est enim &c.* De Autore versionis nondum sibi liquere ait Lambecius, etsi certo constet, quod per antiqua sit, & ad indagandam Græci textus sinceritatem plurimum juvare possit. Septimus denique Codex epitomen antiquitatum Judaicarum Flavii Josephi

com-

(14.) Conf. Cang. Constantinop. Christ. libr. 2. p. 155. & libr. 4. p. 124.
 (15.) Tom. VIII. p. 2. 4. 43. & 101.

complectebatur sub hoc titulo: Incipit liber antiquitatis Flavii Josephi Historiographi. Ipsa epitome hujusmodi habet initium: In principio creavit Deus coelum & terram, sed dum terra in adspectum non veniret, & profunditate tenebrarum celaretur, & spiritus Dei desuper ferebatur, Deus fieri lumen iussit, quo factio &c. Usus vero præterea est Bosius duobus Codicibus manuscriptis bibliothecæ nostræ Academicæ Paulinæ uno Græco & altero Latino, nec non membranis per antiquis & emendatissimis Gymnasii Portensis, & manuscripto Schleusingensi, cujus usum illustri Seckendorffio Heroi de re literaria plurimisqve literatis immortaliter merito acceptum retulit. Accesserunt Variæ Lectiones ab Emerico Bigotio ex Regio Parisiensi Codice & duobus Florentinis excerptæ, quas Vossii, Heinsii, Gronovii & Grævii maximorum Belgii Luminum ope feliciter impetravit, item variæ Lectiones ex duobus manuscriptis bibliothecæ Noribergensis, quas Vir venerandæ memoriæ Christophorus Arnoldus ipsi procuravit. Quid igitur de Josepho sperari non poterat, cum ad hæc aliaqve subsidia ingenium suum & immensam eruditionem & indefessas vigilias afferret clarissimus ille Polyhistor? Verum vitæ summa brevis spes, quas inchoaverat, longas intervertit, & Josepho ad vitam revocando dum incubuit Vir doctissimus, vitam ipse perdidit. Quo mortuo STEPHANUS LE MOYNE seu MONACHIUS supererat, ^{le Moyne} qui edendi Josephi curam in se susciperet. Pridem id Vir clarissimus jam animo suo agitaverat, Bosioqve per literas significaverat (16.) Incitabant etsi currentem Samuel Bochartus & alii, optimeqve de eventu passim ominabantur eruditi. Audiamus nobilissimum Wagenseilium, qui in præfatione ad ignea Satanæ tela (17.) cum in causam inquisivisset, cur Josephus eximius & utilissimus scriptor tam-

tamdiu desertus jacuerit, nec commentatorem invenerit, etsi publica vota id sæpe flagitarent, & interim alii minoris momenti libri annotationibus, observationibus, castigationibus & commentariis onerarentur, ejus rei hanc causam esse dicit, quod qui in Josepho exponendo periculum fecerunt, ad ejus scripta explicanda animum Græcorum Latinorumque Scriptorum lectione subactum non sufficere, sed alia insuper præsidia & imprimis non mediocrem Talmudicarum Pandectarum cognitionem afferri oportereprehenderint, qualia præsidia cum Petit non defuerint, ejus in Josephum commentarios, si extarent, se in precio habiturum asserit, & tandem ista subjicit: Nunc spes & expectationes nostræ in Stephanum le Moyne conversæ sunt, quem nihil doctrinæ profundioris latet, quique iis adminiculis, quibus ad Josephum emaculandum, illustrandumque opus est, abundat, proindeque huic operi pridem feliciter manum admovit. Quanta autem fuerit in Monachio Josephi edendæ cupiditas, ipse in Prolegomenis suis ad varia sacra satis indicat, ubi refert, quod, cum ex Rotomagensi ecclesia ad Lugdunensem Academiam vocatus fuisset, plenus Josepho in Belgium venerit, & successus non poenitendos speraverit, nec in faustis omnibus operis ab aliis toties frustra tentati deterritus fuerit. Meliora ipsi augurabantur explorati lacerti, & humerum pondus ferre non recusantes, & codicum Florentinorum, Parisiensium, Londinensium, Oxoniensium & virorum doctorum variis lectionibus & emendationibus munitæ instructæque vires oneri gravissimo non impares videbantur. Recurrebat, ut ipse loquitur, singulis diebus Josephi memoria, magna semper oculis obversabatur imago, vota, consilia, promissa identidem officium repræsentabant, animus impatiens labo-

res peroptabat, & ad carceres stans illosque mordens mapparium ac mappam anhelabat, & admitti, pergere, stadium licet longum & difficile decurrere & superare gestiebat. Verum, dum sic totus in Iosephum intentus esset, rumor de Iosepho in Anglia edendo aures ejus perculit, quem etsi ut falsum contemneret, cum paulo ante in Anglia versatus nihil plane de Iosepho typis imprimendo inaudivisset, postea tamen & frequentibus amicorum literis, & ipso specimine Anglicanæ editionis oculis oblato certior ea de re factus, amores suos, quos tanto ardore deperibat, e medio sinu raptos, ut ingenue fatetur, haud levius doluit, quam si *costam a latere avulsam* sentiret. Quid faceret? Non *invidendum* videbatur Iosepho, quod e theatro Scheldoniano cum magno splendoris augmento emittendus esset. Animum igitur ad alia abduxit, Iosepho tantisper seposito, donec post Anglicanam editionem, si non uberimæ messi, saltem non ignobili spicilegio locus relinqueretur. Quod si Monachio adhuc vita superesset, non dubium est, quin ad pristina de Iosepho edendo consilia rediturus esset, siquidem Anglicanæ editionis fama, qua perturbatus Iosephi curam abjecit, in nihilum abiit. Nondum mihi prima illius Anglicanæ editionis a Viro celeberrimi nominis **EDUARDO BERNARDO** pro-^{Bernardi.} curatæ folia videre contigit. Quantum vero ex Amicis cognoscere licuit, id imprimis ejus institutum fuit, ut ex multis manuscriptis codicibus varias lectiones textus Græci, & antiquæ versionis colligeret, & nonnunquam animadversiones satis prolixas adderet, in quibus ex manuscriptis Arabicis non pauca exposuit. Verum, uti jam dictum, hanc etiam Iosephi editionem nescio quæ impedimenta remorantur, & Anglorum literæ de ea plane desperare jubent, quamvis & Petiti manu exarata ad Iosephum commentaria, & quæ Bosius ad Iosephum collegerat, aliaque quæ ad exornandam hanc
b editio-

PROLEGOMENA.

editionem facere possent, magno pretio undique conquisita & redempta fuerint.

Josephi
πρὸς σωζόμενα.

Optandum utique, ut ex tot Eruditi Orbis Atlantibus vel uni Josephum emendatiorem, quam hactenus prodiit, & illustriorem edere licuisset. Neque tamen diutius ferendum, ut Bibliopolarum officinae Josephi scriptis plane careant, ne singulare Divinae Providentiae beneficium negligere videamur, quæ Josephi opera ad nostram usque ætatem servari voluit, abs quibus multa cognitu haud indigna scientiam nostram fugerent, & imprimis res proximis ante Christi adventum annis in ecclesia gestæ densissimis ignorantiae tenebris sepultæ jacerent. Sunt autem ista Josephi scripta, quæ in eruditorum manibus versantur, libri 7. de Bello Judaico, Antiquitatum Judaicarum libri 20. cum appendice de vita sua, libri duo contra Apionem, & Panegyricus in Maccabæos. Et historiam quidem Belli Judaici, quod & ipse miserabile vidit, & cujus pars magna fuit, Hebraice primum scripsit, quæ editio temporum injuria intercudit. Postea eandem Græco sermone complexus est. Tanta autem operis hujus fiducia ipsi fuit, ut illud Imperatoribus Vespasiano & Tito, quorum auspiciis bellum illud consummatum fuit, offerre non dubitaverit. Nec ingratum Imperatoribus munus illud fuit. Certè Titus Imperator, ut ipse Josephus (18.) testatur, *ἔπος ἐκ μόνων αὐτῶν ἐβλήθη τὴν γνώσιν τοῖς ἀνθρώποις παρὰ δὲ τῶν περὶ ξέων, ὥστε χαρίζαι τῇ ἐαυτοῦ χειρὶ τὰ βιβλία δημοσιεῦσαι προσέταξεν*, quæ verba Nicephorus in historia sua ecclesiastica [19.] ita reddit, ut Titum libros istos de bello Judaico sua ipsius manu descripsisse dicat, idque Johanni Lango (20.) non improbabile videtur, cum Titus, Svetonio teste (21.) scribendi velocitate vel amanuenses suos superaverit, etsi alias Rufinus in versione Eusebii hunc Josephi locum allegantis, & alii verba illa sic interpretati fuerint, quasi Imperator libros illos tantum subscriptione sua dignatus fuerit, quam sententiam Henricus Valesius [22.]

Historia
Belli Ju-
daici.

in

(18.) de vita sua p. 1026. (19.) libr. 2. c. 18. & libr. 3. c. 11. (20.) in not. ad Nicephor. Tom. 1. edit. Græco-Lat. p. 247. (21.) in Tito c. 3. (22.) ad Euseb. libr. 3. hist. eccles. c. 10.

PROLEGOMENA.

in suis ad Eusebium notis priori postponendam censet. Utamvis eligamus, æstimare licet, quanti illam Josephi lucubrationem Titus habuerit, quam propria manu vel descriptam vel subscriptam δημοσιεύειν h. e. ut Rufinus in Eusebio suo interpretatur, publice legi voluit. Accedit honorificum Regis Agrippæ testimonium, qui datis ad Josephum literis *πολὺ ἱπιμελέστερον τῶν ταῦτα συγγραψάντων ἡκειβωπέναι* iudicavit (23.) Quin etiam hos libros bibliothecæ publicæ traditos, & Autorem ob ingenii gloriam Romæ statua donatum Hieronymus memoriæ prodidit, (24.) Eusebium, ut alias in catalogo scriptorum ecclesiasticorum solet, hic etiam secutus, etsi Eusebius (25.) non solum septem illos libros de historia belli Judaici, sed generatim τὰς σφραδαζέοντας ἀπὸ λόγου publico illo honore mactatos asserat. Neque hic omittendum gravissimum Isidori Pelusiotaë iudicium, qui in epistola ad Adamantium (26.) hanc Josephi *πρὸς ἀλώσεως Ἰσραὴλ θνήσκον* appellat, & observatu dignum censet, quod homo Hebræus & patriæ suæ religionis fervantissimus tragicum gentis Judaicæ excidium literis consignaverit, ne quis horrendis illis & omne exemplum superantibus calamitatibus fidem derogaret. Post historiam belli Judaici Josephus *ἀρχαιολογίας* i. e. antiquitatum, seu, ut alii loqui amant, originum Judaicarum libros 20. Romæ composuit, Dionysium forte Halicarnassensem æmulatus, qui ibidem totidem libros *ἀρχαιολογίας Ῥωμαϊκῆς* seu Antiquitatum Romanarum Græco sermone conscriptos ediderat. In hac archæologia Josephus Judaicæ gentis historiam ita persequitur, ut ab ipsa mundi creatione exorsus ad duodecimum usque Neronis annum progrediatur. Quo tempore hoc opus elucubraverit, ipse indicat, cum in fine libri ultimi se anno Domitiani decimo tertio, & ætatis suæ quinquagesimo sexto ultimam his libris manum imposuisse scribit. Memoria autem lapsus videtur Sixtus Senensis, cum in bibliotheca sua sancta (27.)

Antiquitatum libri.

b 2

hos

(22.) Joseph. de vit. p. 1027. (24.) Catalog. Script. eccl. c. 13. (25.) Lib. 3. histor. eccl. c. 9. (26.) lib. 4. ep. 75. (27.) libr. 4. p. 273.

P R O L E G O M E N A.

hos Antiquitatum libros Hebraica primum lingua a Josepho scriptos asserit, quod de libris *πρὸ ἀλώσεως* seu de historia belli Judaici, ut ex præfatione ad illos libros colligi potest, non item de archæologia verum est. Equidem Vir quidam doctissimus in notulis, quas ad græco-latinam Josephi editionem manu sua adscripsit, cum hunc Sixti Senensis errorem notasset, statim seipsum corrigit: imò, ait, ut nunc quidem existimo, Josephus etiam libros antiquitatum Hebraice primum exarasse videtur. Id enim manifeste evincit locus lib. 7. c. 11. p. 249. ubi fortitio familiarum Sacerdotalium in hodiernum usque diem durare legitur, quod certe de illo tempore necessario intelligendum est, cum Josephus templo nondum everso adhuc Hierosolymis ageret. Græcam enim editionem, posteaquam Romam migrasset, demum meditatus est. Verum cum Josephus Hebraicæ illius editionis nusquam meminerit, & tum demum se de antiquitatibus Judaicis scribendis cogitasse dicat, cum jam historiam belli Judaici contexeret, quod everso templo factum est, credi vix potest, Josephum Hierosolymis & templo adhuc stante Antiquitates suas Judaicas Hebraice scripsisse, neque locus de fortitione familiarum Sacerdotalium id evincit. Si enim in Hebraica, quæ fingitur, Antiquitatum editione Josephus scripsit, fortitionem illam in hodiernum usque diem durare, idque necessario de tempore, quod conflagrationem templi antecessit, intelligendum est, cur Josephus in Græca editione, quam templo prius in cineres redacto elaboratam, & anno Domitiani decimo tertio, qui post templi conflagrationem tertius, & vigesimus fuit, absolutam fuisse constat, verba ista non mutavit? Atqui in ea expresse dicit, divisionem

PROLEGOMENA.

tionem 24. familiarum Sacerdotalium per singulas hebdomadas in liturgiæ officio sibi succedentium ἀρχὴ τῆς σήμερον ἡμετέρας durasse. Nimirum per hodiernum diem non præcise tempus, quo ista literis tradebat, sed seculum, quo vivebat, & integrum ætatis suæ curriculum intellexit, vel forte μερισμὸν illum familiarum Sacerdotalium etiam templo jam everso eatenus adhuc durasse scribit, quatenus illarum Familiarum numerus & ordo in recenti omnium memoria viguit, & in Sacerdotum reliquiis nomina ista manserunt, et si eorum functiones, quarum gratia divisio illa per sortem facta fuerat, jam cessassent. Ex his autem, quæ de Josephi Archæologia dicta sunt, etiam de tempore, quo historiam vitæ suæ in literas retulit, judicari potest. Est enim ea narratio appendix & epilogus Antiquitatum, ut ipse Josephus ad calcem libri 20. testatur, ubi se, antequam Antiquitates finiat, nonnulla de vita sua dicturum Epaphroditō significat, cui etiam in fine opusculi de vita sua totum Ἀρχαιολογίας suæ opus, quod ipso impellente & stimulos addente pertexuerat, se dedicare scribit. Quamobrem ipsi errant, qui Eusebium eo nomine erroris arguunt, quod, quæ ex Josephi vita excerpta, sub ἀρχαιολογίας titulo allegaverit (28.) Et hæc ipsa causa est, cur Labbeus (29.) & alii Josephi librum de vita sua in græco-Latina editione, quam nova hæc sequitur, a libris Antiquitatum avulsam & distractam nollent. Cæterum ad hoc Josephi opusculum remittimus, qui de ejus prosapia & vitæ genere, & rebus usque ad sextum & quinquagesimum ætatis annum gestis plura cognoscere cupiunt. Post historiam belli Judaici, & Judaicarum Antiquitatum seu Originum libros, quibus vitæ suæ curriculum Josephus attexuit, novi operis elaborandi occasionem subministravit Apio Grammaticus Alexandrinus, quem Tiberius Cæsar cymbalum mundi vocare solebat, cum Plinio iudice (30.) publicæ famæ tympanum potius videri potuisset. Cum enim illud mundi cymbalum magno doctrinæ strepitu contra

De vita
sua.

Libri
contra
Apionem

b 3

Judaicæ

(28.) Lib. 3. c. 16. (29.) in addend. ad Tom. I. de Scriptor. eccles. p. 817. (30.) prolog. histor. natur.

PROLEGOMENA.

Judaicæ gentis antiquitatem insonuisset, Josephus gentis suæ vindicias ex ipsis Græcorum monumentis adornavit, & duobus libris, qui passim *ἡ ἀρχαῖος* seu de antiquitate inscribi solent, cum Moloni & aliis, qui de Judæorum legibus & institutis falsa quædam commenti fuerant, respondit, tum imprimis Apionis calumnias tanto profana doctrinæ apparatu confutavit, ut magna Hieronymum (31.) hæc legentem admiratio subierit, cum ab homine Hebræo omnes Græcorum bibliothecas tam studiose evolutas animadverteret. Superest tractatus de imperio rationis, seu panegyricus in Maccabæos, si modo is Josephum Autorem habeat, quod Eruditorum multos negare Guilielmus Cave (32.) observavit. Eusebius (33.) illud opusculum *ἐκ ἀγνῆς σπένδασμα* nominat, & vulgò *ἡ ἀντοκράτορος λογισμῶς* inscribi, & a quibusdam *Μακκαβαϊκὸν* appellari scribit. Hieronymus (34.) valde elegantem libellum vocat. Honorius autem Augustodunensis, (35.) Græcum titulum *ἡ ἀντοκράτορος λογισμῶς*, quem apud Hieronymum invenerat, non satis commode exprimit, cum ait hunc Josephi librum, in quo Maccabæorum martyria digesta sunt, de potentia inscribi. In Manuscripto quodam codice Vindobonensi, qui diversus est ab eo, quem supra recensuimus, nec in eorum numero fuit, qui ad Bosium transmissi sunt, titulus est hujusmodi: *Ἰωσήφ εἰς τὸ ἀντοκράτορος πῶν παιδῶν λογισμὸν εἶναι*, ut refert Lambecius (36.) qui etiam indicat codicem illum tantum usque ad illa procemii verba pertinere: *τὸ ὅτι Ἰπὶ μικρῆς καὶ μεγάλαις παρενομεῖν ἰσχυράμας ἐστὶ δι' ἐκαστῆρος ὅτι ὡσαύτως ὁ νόμος ὑπερῆφανται*, quæ verba in editis exemplaribus plane defunt, nec in manuscripto Paulinæ nostræ bibliothecæ codice comparent, etsi ille multas integras periodos habeat, quæ in vulgata editione desiderantur, ut ex appendice novæ hujus editionis manifestum est. Fratres autem illos Maccabæos, quorum martyrium Josephus in hoc opusculo exposuit, etiam Johannes Chrysostomus,

Gre-

De Mac-
cabæis.

(31.) Epistol. ad Magnum. (32.) Histor. liter. scriptor. eccles. p. 22. (33.) lib. 3. c. 10, (34.) in catalog. Script. eccl. c. 13. (35.) libr. 1. de luminaribus eccl. c. 13. (36.) Tom. V. biblioth. Vindob. p. 104.

P R O L E G O M E N A.

Gregorius Nazianzenus, Augustinus, Gaudentius, Leo Magnus & alii ecclesiæ Doctores sermonibus suis celebrarunt. Sunt forte & alia quæ Josephus scripsit. Nam in fine libri 20. promittit, se, si Fata concesserint, historiam belli Judaici & vitæ suæ κατὰ τὸ εὐδρόμη denuo recensiturum, & quatuor insuper libros de Judæorum opinionibus circa Deum ejusque essentiam, & legum rationes editurum. Quæ promissa Josephus non implevit, nisi forte hæc monumenta temporum injuria interciderint. Idem dicendum de volumine αἰτιολογιῶν, cujus in limine Antiquitatum suarum meminit. Ejus autem jacturam non admodum dolendam arbitratur Cunæus (37.) & ipsius Josephi interesse putat, quod perierit, cum ex specimine, quod libro 1. Antiquitatum c. 1. legitur, satis appareat, Josephum frigida quædam mysteria & putidas argutias isto volumine complexum fuisse. Cui consentiens Boeclerus (38.) opus illud Josephi ætiologicum nihil aliud fuisse præsumit, quam campum περὶ ἐργίας, in quem plura Judaici pulveris nube obscurata & corrupta φιλοσοφήματα seposuerit. Sunt etiam, qui ex Hieronymi præfatione ad librum XI. Commentariorum in Esaiam colligunt, quod Josephus Librum de 70. hebdomadibus Danielis composuerit. Cum enim ibi Hieronymus Africanum, Origenem, Eusebium, Clementem Apollinarium, Hippolytum, & Tertullianum commemorasset, subjungit, Josephum Porphyriumque plurima de eadem quæstione disputasse. Verum cum Hieronymus non indicet, quis Josephus ille fuerit, & ubi quæstionem illam tractaverit, incertum plane est, an Flavius Josephus peculiarem tractatum de 70. Danielis hebdomadibus unquam ediderit. Ad Pseudepigrapha Josephi opera pertinet liber περὶ παντός, cujus fragmentum in editionis hujus appendice exhibetur, & de quo plura inferius dicemus.

Scripta a Josepho promissa & deperdita.

Pseudepigrapha.

Etsi vero genuina Josephi opera, quæ ad nostram usque ætatem pervenerunt, citius pariter & sæpius peregrina-

Editiones Josephi Græcæ.

b 4

no,

PROLEGOMENA.

no, quam proprio Græci Sermonis habitu ex officinistypographicis emissâ fuerint, de Græcistamen editionibus prius dicere convenit. Primæ editionis Græcæ Aldinæ mentionem facit Cl. Arnoldus in præfatione ad testimonium Flavianum, ubi Casaubonum manu sua ad hanc editionem ex codicibus Regiis multa annotasse, & se, dum in Anglia versaretur, exemplar illud apud Seldenum vidisse memorat. Verum cum ipsa Casauboni verba statim subjiciat, in quibus editio illa Græca cum Parisiensibus manuscriptis collata Basileensis dicitur, non dubito, quin Typographi vitio Aldina vocetur prima Josephi editio Græca, quæ Arnoldina potius dici debuisset. Primus enim fuit Arnoldus Peraxylus Arlenius, qui Græcum Josephi textum Basileæ M D XLIV. typis Hieronymi Frobenii & Nicolai Episcopi in lucem publicam eduxit, cum in Diegi Hurtadi Mendozæ Cæsarei tum apud Venetos Legati bibliotheca, quæ postea in Escurialensem transiit, [39.] insignem hunc thesaurum invenisset. In qua editione ad emendandos & restituendos posteriores Antiquitatum libros, cum eos multis in locis depravatos deprehendisset, epitomen quendam Josephi, quam Romæ nactus fuerat, adhibuit, & adscito in partem laboris Sigismundo Gelenio, ut quam fieri posset castigatissime prodiret, procuravit. In historia belli Judaici, & cæteris Josephi scriptis minus negotii habuit, cum & sua exemplaria satis accurate scripta essent, & alia insuper Johannes Crotus & Petrus Gillius suppeditarent, quorum erga se studium & in bonas literas amorem eo nomine collaudat. Græcam hanc editionem post annos 67. excepit græco-latina typis Petri de la Roviere A. C. MDCXI. Coloniae Allobrogum excusa, quæ ut emendatior prodiret, manuscripti quidam Codices bibliothecæ Palatinæ collati sunt, quos in Typographi gratiam a Bibliothecario Jano Grutero Marquardus Freherus impetravit, etsi jam longius operæ processissent, cum istæ membranæ ad Rovierium trans-

mitte-

PROLEGOMENA.

mitterentur, qui pollicitus quidem est, se Virorum quorundam doctorum notas & varias Lectiones ejus, qui manuscripta illa Palatina excusit, studio collectas propediem peculiari volumine luce publica donaturum, sed, ut eventus docuit, promissis tantum dives fuit. Ipsa autem Roveriana operum Josephi editio græco-latina sine ulla mutatione A. C. M DC XXXIV. apud Johannem Crispinum iterata fuit. Et præter illas modo recensitas nulla alia vel græca vel græco-latina operum Josephi editio hætenus visa est. LIBER tamen DE MACCABÆIS etiam extra Josephi opera in nonnullis Græcis Bibliorum editionibus tertio Maccabæorum libro subjectus reperitur. Factum id in editione Bibliorum A. C. M D XXVI. Argentinae typis Wolphianis a Lonicero procurata, quem tribus Maccabæorum libris librum Josephi de martyrio septem fratrum Maccabæorum irreligiose attexuisse Morinus (40.) arguit, qui & plures Bibliorum Græcorum editiones recenset, in quibus Josephi de Maccabæis liber apocryphis insertus legitur, nempe duas Basileenses, quarum una A. C. M D XL. ex Hervagii officina, altera M D L. typis Nicolai Brylingerii prodiit, & Francofurtensem A. C. M D XCVII. typis Wecheliani editam, quibus addi potest editio Apocryphorum græco-latina Basileæ A. C. M D LXXXII. in lucem publicam emissa, & forte alia. Eundem Josephi librum de Maccabæis JOHANNES LLOYDIUS & auctiorem & emendatiorem cum latina interpretatione & notis edidisse perhibetur. (41) Postremo eundem librum FRANCISCUS COMBEFISIUS in novissimo, quod vocat, Bibliothecæ Patrum auctario græce & latine 1672. Parisiis vulgavit.

Interpretes Josephus varios habuit, qui ejus scripta ex lingua Græca in Latinam, Germanicam, Hispanicam, Interpretes Latini. Italicam, Gallicam, Anglicam, Belgicam & alia transfuderunt. Ad latinos Interpretes, ut ab his ordiamur, quod Ambrosius vel quisquis dammodo referendus est S. AMBROSIIUS Mediolanensis ecclesiae

(40.) Exercit. Bibl. lib. 1. exerc. 9. c. 1. (41.) Conferatur Witte in Diario biographico ad A. C. 1603.

Autor est
librorum
de exci-
dio Hiero-
soly-
mitano
sub He-
gesippi
nomine
editorū.

clesiæ Antistes, siquidem ille Autor sit librorum 5. de excidio Hierosolymitano, qui sub HEGESIPPI nomine circumferuntur a Jacobo Fabro per Jodocum Badium Ascensium, Godofredo Hittorio, Laurentio de la Barre, Cornelio Gualthero & aliis editi, & Patrum quoque bibliothecæ inserti. Est enim hoc opus nihil aliud, quam liberior translatio librorum Josephi de bello Judaico, cui etiam nonnulla ex libris *αρχαιολογίας* admista sunt. Quod vero hi libri de excidio Hierosolymitano Ambrosium Autorem habeant, etsi multis incredibile videatur, Ludovicus tamen Vives (42.) libros illos sub Ambrosii nomine allegat. Nec alienus est ab hac sententia doctissimus Gronovius (43.) non repugnaturus, si quis Ambrosium ætate adolescentiori aut in exordio pontificatus sui opus hoc luisse contendat. Quam conjecturam & styli cum Ambrosiano convenientia & fides nonnullorum veterum codicum confirmat, qualis est ille Mediolanensis, quem Mabillonius (44.) literis partim Longobardicis partim Romanis majusculis scriptum memorat. In eo enim liber Egesippi secundus hoc titulo signatur: Incipit secundus Ambrosius Episcopus de Græco transtulit in Latinum. Quem Ambrosii ut interpretis titulum etiam nonnullæ Hegesippi editiones præferunt, ut ex Ascensiana & Hittoriana manifestum est. Quod autem hi libri Hegesippi tanquam primarii Autoris nomine vulgo gaudeant, inde factum est, quod Josephi nomen librariorum vitio corruptum fuerit. Pro Josepho enim sæpe scribi solebat Iosepus aut Ioseppus, ve etiam Josipus aut Josippus. Unde & in Mediolanensi Hegesippi codice, quem paulo ante memoravimus, multis foliis libri quinti in capite paginarum hæc verba apposita leguntur: IOSEPPI LIBER QUINTUS. Ex Iosippo autem in nonnullis exemplaribus levi mutatione Igisippus natus est, ut ex pervetustis membranis, quæ apud Isaacum Vossium fuerunt, Co-

lome-

(42.) ad Augustinum de Civit. Dei lib. 21. c. 5. (43.) observat. ad Scriptor. eccles. c. 1. p. 6. (44.) Mus. Ital. part. 1. tom. 1. p. 14.

PROLEGOMENA.

Iomelius (45.) probavit. Tandem vero Egesippi vel Hegesippi nomen huic operi adhæsit. Cum enim proximo post Apostolos seculo Hegesippus quidam claruerit, qui quinque libros actuum ecclesiasticorum composuit, ab Eusebio & aliis antiquis Scriptoribus commendatos, facili errore libris quinque de excidio Hierosolymitano Hegesippi nomen assignatum fuit, etsi non ex Hegesippo, sed ex Josippo vel Josepho expressi fuerint. Nonnulli tamen existimant, libris illis de excidio Hierosolymitano Hegesippi nomen non librariorum errore inditum, sed ab Autore sponte adscitum, sive quod hoc nomen quoad literarum sonum cum Josippi nomine magnam cognationem haberet, sive ut ex Hegesippi fama operi huic antiquitatis auctoritatem adderet. Interim Hegesippi nomen, undecumque illud libri de excidio Hierosolymitano sortiti fuerint, multis fraudi fuit, ut Hegesippo Apostolorum temporibus vicino historiam excidii Hierosolymitani tribuerent. In quorum numero miramur fuisse Casparum Barthium, (46.) qui, cum multa sequioris ævi indicia in Hegesippo prehenderet, quæ veteris Hegesippi ævo convenire minime possent, hunc scrupulum ita sibi eximebat, ut diceret idem Egesippo contigisse, quod in Eutropio aliisque Autoribus factum esse constat, cum jam a multis seculis Monachi id in more habuerint, ut longiora scripta in epitomen redigerent, aut breviora assutis variis laciniis extenderent. Et Egesippi quidem libros immanibus cumulis ex Rufini Josepho petitis distentos atque effarctos judicat, de cætero minime dubitans, quin prius Egesippus illorum librorum Autor censeretur. Discedit ab hac sententia Gerhardus Johannes Vossius. (47.) & quod mireris, ipse Barthius, qui alibi (48.) non parvam Monachorum impudentiam fuisse queritur, quod Egesippum, qui hodie extat, cum veteri illo confuderint. Vossius autem dum Barthii sententiam refutat, ad alterum extremum labitur, dum Autorem hujus operis sex-

cen-

(45.) Paralipom. ad cav. Chartophyl. p. 239. edit. ult. (46.) libr. 46. Adv. c. 4. (47.) libr. 3. de Hist. Lat. p. 707. & de Hist. Græc. libr. 2. c. 14. (48.) libr. 34. Adv. c. 11.

PROLEGOMENA.

centis & amplius annis Ambrosio juniorem facit. Otium hic nobis fecit doctissimus Gronovius (49.) qui utramque sententiam confutavit, & Autorem, qui sub Hegesippi nomine excidii Hierosolymitani historiam conscripsit, neque ad tempora Apostolicæ ætati proxima evehendum, neque ad Scriptores infimæ vetustatis detrudendum, sed sub Theodosii imperio collocandum probavit. Sive autem Ambrosius hujus operis autor sit, sive alius Scriptor Ambrosio coævus, certum est eum Josephi vestigiis sic insistere, ut quodammodo interpretis vice fungatur. Ea tamen libertate interpretem agit, ut multa de suo admisceat, & subinde non tam Josephum, quam sui ingenii impetum sequatur. Unde Scaliger (50.) de Hegesippo ait, quod sincerum Josephi vas incrustare consueverit. Sanctum quoque Hieronymum Josephi opera una cum Papiæ & Polycarpi libris in latinam linguam transtulisse rumor ad Lucinii Bætici aures tulerat. Verum Hieronymus (51.) respondebat, tantum nec otii sibi fuisse, nec virium, ut tantos Autores pari venustate in alias lingvas exprimere potuerit. Rufinus. Æqualis tamen Hieronymi Rufinus Aquilejensis Presbyter Josephi Antiquitates & historiam belli Judaici & duos contra Apionem libros latinitate donasse perhibetur. Unde antiqua illa & vulgata istorum librorum versio in Latinis Josephi editionibus Rufino passim tribuitur. Nec refragantur codices manuscripti, & in his antiquissimus ille, qui Mediolani in Ambrosiana bibliotheca extat, laudatus a Burneto in suis epistolis de itinere suo Italico (52.) & Mabillonio (53.) qui hoc volumen ex charta Ægyptiaca constare, & aliquot libros Josephi de antiquitatibus Judaicis continere scribit, & Boschæ quidem non consentit, qui ab annis mille trecentis hoc volumen scriptum suspicatur, antiquissimum tamen illud esse, & ante mille & centum annos exaratum judicat. Num vero recte Rufino versio *αρχαιολογίας ιουδαϊκής* & duorum librorum contra Apionem tribuatur, haut immerito dubitari possit. De libris

αλώσεως

(49.) observ. in Script. eccles. c. 1. & 21. (50.) animadvers. ad Euseb. chron. num. 1950. (51.) epistol. 28. (52.) epistol. 2. (53.) Mus. Ital. Tom. I. part. I. p. 12.

PROLEGOMENA.

αλίστατος minor dubitandi ratio existit. Etsi enim eorum ver-
 siout ex Cassiodori divinis lectionibus seu institutione divi-
 narum literarum (54) patet, ab aliis Ambrosio, ab aliis Hiero-
 nymo, ab aliis Rufino adscriberetur, vicit tamen sententia
 pro Rufino, neq; stylus ab aliis Rufini operibus discrepat.
 At cum idem CASSIODORUS ibidem dicat, quod Josephi An- Cassiodo-
ri familia-
res.
 tiqvitatum libros 22. [intelligit libros viginti ἀρχαιολογίας &
 duos ἀεχαιόων contra Apionem] per Amicos suos
 non sine magno labore latine reddi curaverit, ex eo haud
 obscure colligi potest, Cassiodori ævo, quem integro &
 amplius seculo Rufinus antecessit, nullam adhuc illorum
 Josephi librorum versionem extitisse. Quorsum enim ami-
 cis suis tantum laborem imposuisset, si jam olim a Rufino
 susceptus fuisset. Saltem istam Rufini versionem silentio
 prætermisurus non fuisset, si forte illi meliorem & fidelio-
 rem substituere voluisset. Fatendum autem est, antiquam
 Iosephi versionem tam in historia belli Judaici quam in an-
 tiqvitatibus & duobus libris, quibus famosum illum πλειστονί-
κην Apionem [55.] superavit, plurimis in locis Græco Iosephi
 textui parum respondere, siue corruptos codices habuerit
 Interpres, siue bonos malo sensu corruperit. Κομίζειν Πηκερικόν
 seu adducere auxiliares copias Antiquo illi interpreti idem
 est ac per Coricum transire. (56.) Vicum Emmauntem
 seu Ammauntem Iosephus (57.) ab Hierosolymis sta-
 diis ἐξήκοντα distitum dicit, quod cum Luca (58.) convenit,
 & parum tamen abfuit, quin Vir quidam doctissimus, cu-
 jus Bochartus (59.) meminit, Lucam falsi argueret, cum
 apud Latinum Iosephi interpretem triginta stadia legis-
 set. Alibi antiquus ille Iosephi interpretes χιόνα seu nivem
 per æstus explicat, ut plura alia hujusmodi taceam, in qui-
 bus interpretes Iosephi cum ipso Iosepho non magis con-
 venit, quam cum ex bubone, quem supra Agrippæ paulo
 post morituri caput adstitisse Iosephus tradidit, Eusebius
(60.)

(54.) c. 17. Tom. II. Operum Cass. p. 330. edit. Rotomag. (55.) Ita Apio vocatur a Plinio lib.
 37. c. 5. Gell. lib. V. c. 24. Clemente Alex. lib. 1. Strom. p. 235. (56.) lib. 14. Antiqu. c. 16.
 (57.) lib. 7. de Bell. Jud. c. 47. (58.) Luc. XXIV, 13. (59.) Chan. lib. 2. c. 16.

PROLEGOMENA.

(60.) Angelum formavit. Non est hic prolixè differendi locus, qualem in aliis Scriptoribus vertendis Rufinus se gesserit. Notum est quod in Eusebio multa omiserit, multa de suo adjecerit, multa denique pessime reddiderit, ut cum Zachariam Johannis Baptistæ Patrem, cujus Eusebius vel Lugdunenses in sua epistola apud Eusebium obiter meminerant, in Martyrem Lugduni sub Antonino passum transmutavit. Quali perfidia Origenis scripta tractaverit, non opus est, ut Erasmi (62.) Dallæi, (63.) & aliorum verbis exponamus. Habemus enim confitentem reum, siquidem ipse Rufinus in præfationibus ad libros *τῶν ἀρχαίων*, item in præfatione & epilogo Origeniani in epistolam ad Romanos Commentarii non dissimulat, quantum sibi in Origene interpretando licere existimaverit. Sed, ut ad Josephum redeamus, nec hoc tacendum est, antiquam versionem interdum saniores esse, quam novam, & ipsi Græco, qualis nunc est, textui præferendam. Unicum libet adducere exemplum. Refert Josephus, quod Boozus, cum Ruthem ducturus esset, coacto Senatu & adducto Ruthis cognato, qui eam ducere recusabat mulierem jussit accedere cognatum suum, & juxta legem calceum ei detrahere, *καὶ τὸν αἰὲν εἰς τὸ ἀρῶσθαι* (64.) Rectius antiquus interpret in suo exemplari legit: *καὶ αἰὲν εἰς τὸ ἀρῶσθαι*. Sic enim vertit: Booz testificans Seniores, jussit mulieri, ut ejus calceamentum solveret juxta legem, & in faciem ejus exspueret. Respexit nimirum Josephus ad legem de fratria ducenda, quæ extat Deut. XXV, 9. etsi ea ad præsentem causam non spectaret, ut post Drusium Seldenus [65.] observavit. Sed hæc de antiquioribus Josephi interpretibus dixisse sufficiat. Nunc ad recentiores pergendum, e quorum numero SIGISMUNDUS GELENIUS libros 20. antiquitatum nova versione donavit. Cum enim Arnoldus Arlenius in græca sua Josephi editione libros antiquitatum

Gelenius.

(60.) libr. 2. hist. eccl. c. 10. ubi allegat locum ex Josephi Antiquit. libr. 19. c. 7. (61.) Prolog. ad Orig. (62.) de script. Ignat. c. 40. & seqv. (64.) Antiquit. libr. 5. c. 11. (65.) de succession. in bon. defunctor. c. 15.

PROLEGOMENA.

juxta duos codices ex diversissimis terræ tractibus petitos, quorum uterque alterius lacunas explere poterat, edidisset, non deerant, qui novam hujus operis interpretationem ad Græcos fontes exactam desiderarent. Gelenius autem tanto lubentius id operis in se suscepit, quod antiquitatum libros non perinde ac historiam Belli Judaici a Rufino versos animadverteret, siquidem non referrent hominem utriusque lingvæ peritum, qualis Rufinus seculo suo fuit, nec stylo libros de bello Judaico æqvarent. Novo igitur stylo hos libros reddidit, & nonnulla a veteri interprete omissa supplevit. Idem & Josephi librum de vita sua in Latinam lingvā transtulit. In historia autem Belli Judaici & libris contra Apionem veterem versionem ad Græcum textum castigavit, quod tamen ubivis factum non esse collatio ostendit, quemadmodum etiam nova, quam fecit, Antiquitatum versio, eruditorum censuram effugere non potuit, unde Vorstius (66.) egregiam reipublicæ literariæ navaturum operam judicat, si quis Flavii Josephi versionem, in pluribus a Græco textu discedentem, ad limam revocaturus esset. Josephi librum de vita sua Godofridus TILMANNUS Carthusiæ Parisiensis Monachus latinè vertit, & typis Michaëlis Fezandat Parisiis exprimendum dedit, quod ex Petri Lambecii ad Principem Augustum epistola didici. Prodiit ista Tilmanni versio anno 1548. quo ipso anno Gelenius in præfatione ad Josephi opera Basileæ scribebat, vitam Josephi nunc primum in præsentī operum ejus editione a Latinis hominibus legi posse. Referendus esset ad Latinos Josephi interpretes etiam ERASMUS ROTERODAMUS, si tractatum de Maccabæis ex Græco Josephi textu expressisset. Verum cum Græcum codicem ad manus non habuerit, e latinis tantum Græca conjectavit, & mutatis nonnullis versionem illius tractatus antiquam elegantiori stylo reddidit. Eundem tractatum de Maccabæis Lloydus & Combefissius in Latinum sermonem traduxerunt, ut alias libelli istius translationes, quæ in nonnullis bibliorum editionibus

Tilmannus.

Erasmus

Lloydus, Combefissius, Alii

PROLEGOMENA.

Editiones
operum
Iosephi
latinae.

nec non in nonnullis Iosephi editionibus leguntur, taceamus. Sunt autem Latinae Iosephi editiones variae. Antiquissima forte est, cui neque annum neque locum impressionis adscriptum Bosius (67.) indicat, qui eam ex liberalitate Curatorum bibliothecae Rhedigerianae habuit. An praeter Antiquitates Judaicas plura Iosephi opera editio illa complexa fuerit, nescio. Nullus etiam impressionis annus & locus adscriptus est libris septem de Bello Judaico per Platinam castigatis, quos in suis Typographiae incunabulis Cornelius a Beughem (68.) memorat. Idem Beughemius (69.) Antiquitates Iosephi Judaicas Venetiis per Ludovicum Cendraram impressas tradit. Aliam Iosephi Latinam editionem Venetiis 1486. excusam in bibliotheca sua habuit celeberrimus Heinsius (70.) Secuta est apud Venetos alia editio A.C.M CCCC XCIX. quae Antiquitatum libros, historiam de Bello Judaico, & duos libros de antiquitate Iudaeorum contra Apionem praemissis singulorum capitum argumentis exhibuit. (71.) Quam grata haec Venetorum opera eruditis fuerit, & quam avidos emtores Iosephus invenerit, ex eo colligere licet, quod vix triennio elapso nempe M D II. iterum nova Iosephi editio Venetiis prodierit. Prodiit illa typis Bernardini Vercellensis, sumtibus Andreae Asulani. Praemissa est tabula rubricarum, quae singulorum capitum in Antiquitatibus & historia belli Iudaici argumenta continentur. Et illa quidem, quae ad historiam belli Iudaici spectant, Auctorem habent Magistrum Franciscum Maceratum, Ordinis minorum, & ita concepta sunt, ut ferme epitomes instar haberi possint. Addita etiam est epistola Hieronymi Squarzacici Alexandrini ad Raynaldum de Novimajo, in qua Iosephi libros a Rufino translatos indicat, & Iosephi vitam e juratissimis, ut ait, Auctoribus elicitam breviter subjungit. Aliam Iosephi editionem Venetam, quae A.C.MDX lucem adspexit, Reinesius in quadam ad Adolphum Vorstium epistola, (72.) Mediolanensem, quae per Alexandrum Minutianum MDXIII. prodit, Bosius in sua ad Iosephi

(67.) Exercit. ad perioch. Ioseph. (68.) p. 178. (69.) p. 79. (70.) Conf. Catal. Bibl. Heinsianae fol. 20. (71.) Conf. bibliothecam Fris. p. 233. (72.) epistol. 22.

PROLEGOMENA.

phi periocham exercitatione, (73.) Parisiensem a Roberto Goullet typis Johannis Barbieri A. C. M D XIV. procuratam Lambecius in sua ad Augustum Principem epistola, (74.) aliam Parisiensem A. C. M D XIX. ex officina Johannis Parvi emissam Possevinus (75.) commemorat. Postea A. C. M D XXIV. Coloniae in ædibus Eucharj Cervicorni Josephi opera impressa sunt, addito, qui in prioribus editionibus desideratur, libello de Machabæis per Erasmus recognito. Præmissa est Jacobi Sobii ad Lectorem præfatio, in qua Josephi versionem a Godofredo Hittorio ad vetustissima Latina exemplaria diligenter recognitam asserit. Græcum enim textum Sobius temporum injuria plane deperditum suspicabatur, nisi forte in Romana Bibliotheca latitaret. Additus etiam est index, quem Cornelii Lynnichensis industriae debemus. Eodem anno M D XXIV. eadem Josephi opera Basileæ Johannes Frobenius excudit, qui agnoscit, in Coloniensi editione, quæ suam aliquot mensibus antevertit, loca quædam non infeliciter restituta, multa tamen in mendis suis adhuc relictæ asserit, cum adeo depravatus Josephus fuerit, ut expurgando huic Augiæ stabulo unus Hercules non suffecerit. Quibus præmissis speciminis gratia loca quædam indicat, quæ veterum exemplarium collatione in Basileensi hac editione emendata sunt. Bene sibi gessisse suam Josephi editionem cum animadverteret Eucharj Cervicornus, distractis primæ editionis exemplaribus A. C. M D XXXIV. Josephum majori labore & industria recognitum iterum Coloniae prælo subjecit, additis etiam monumentis, quæ sub Berosi, Manethonis & Metasthenis nomine Johannes Annius Viterbienfis orbi literato venditavit. Sed hic iterum cum Colonia de Josepho Basileæ certavit. Eodem enim anno M D XXXIV. Basileæ ex officina Frobeniana Josephus exiit, Sigismundi Gelenii studio recognitus, qui Antiquitatum quidem interpretationem veterem ob Græcorum Codicum penuriam tantum

P R O L E G O M E N A.

ad vetusta quædam exemplaria Latina contulit, historiam autem Belli Judaici ex duobus Græcis codicibus, quorum unum Georgius Arminiacus Rutenorum Episcopus, alterum Johannes Crotus obtulit, emendavit, & tantumdem laboris aut aliquanto plus in libris contra Apionem adhibuit, ut a legentibus intelligi possent. Et hæc editio Basileæ A. M D XL. repetita fuit, in qua Typographus (76.) monet, librorum de Bello Judaico & contra Apionem exemplaria Græca ex Gallia, Germania & Polonia corrogata fuisse, & cum Latinis collata, & in libris contra Apionem circa finem primi, & initium secundi libri plusquam centenos versus additos fuisse, qui hætenus omissi fuerant. Paulo post nempe A. M D XLVI. Sebastianus Gryphius Josephi opera tribus voluminibus distincta minori forma nempe plagulis in octo folia complicandis publicavit. Et istæ quidem, quas hætenus recensui, editiones antiquam Josephi versionem exhibent, de cujus Autoribus supra dictum est. Anno autem M D XLVIII. Basileæ nova Antiquitatum Judaicarum versio a Sigismundo Gelenio concinnata lucem publicam adspexit, cui & cætera Josephi opera juxta antiquam versionem & liber de Maccabæis ex Erasmi paraphrasi adjuncta fuerunt, & qui hætenus in Latinis editionibus nondum visus fuerat, Josephi liber de vita sua ab eodem Gelenio in Latinam linguam translatus, quæ editio Basileæ A. M D LIV. repetita fuit. Has editiones secutæ sunt duæ Lugdunenses, quarum una A. M D LV. altera M D LVII. utraqve apud Gryphium impressa, & duæ Basileenses, quarum una A. M D LIX. altera M D LXVII. utraqve ex officina Frobeniana prodiit. Et in priore quidem Basileensi liber de Maccabæis ex Erasmi Roterodami paraphrasi legitur, quæ hætenus etiam in aliis Josephi editionibus retenta fuerat, in posteriore autem alia versio occurrit, cujus hoc est initium: disputaturus de re ad philosophiæ rationem maxime pertinente num affectibus

P R O L E G O M E N A.

Quibus imperet pia ratio, recte fecero, si vobis, ut
 Philosophiæ sedulo incumbatis, consulero.
 Quæ Francofurti ad Moenum A. C. M D LXXX. impen-
 sis Sigismundi Feyerabend procurata est editio, figuris
 exornatur, & singulis foliis chronologiam adscriptam ha-
 bet, ipsumque textum doctorum hominum laboribus &
 vigiliis a pluribus mendis expurgatum pollicetur. Anno
 M D LXXXII. iterum Basileæ ex Frobeniana officina
 vulgatus est Iosephus, itidem chronologia & aliis scholiis
 marginalibus illustratus. Anno M D LXXXVIII. Sigis-
 mundus Feyerabend Francofurti Iosephi opera denuo
 typis imprimi curavit, sed minori forma, & ad commodio-
 rem usum adornata. Anno M D XCIII. Coloniae apud Io-
 hannem Gymnicum sub monocerote Flavii Iosephi ope-
 ra iterum latine prodierunt, ut Genevensi anno M D
 XCV. a Jacobo Stoerio excusam, Francofurtensem anno
 M DC XVII. vulgatam & alias taceamus. Quorsum et-
 iam spectant Nicolai Asclepii Barbatii periochæ & argu-
 menta librorum 20. de Antiquitatibus Judaicis & librorum
 septem de Bello Iudaico singulorum capitum summam
 singulis tetrastichis complectentia, quæ una cum Ducum,
 Iudicum, & Regum populi Israelitici historia per Bartho-
 lomæum Stenum conscripta Coloniae typis hæredum Ar-
 noldi Birckmanni anno M D LXIV. in lucem prodierunt,
 item compendiosissima Belli Iudaici descriptio, quam ex
 Iosepho collegit, & Coloniae M D LII. edidit Georgius
 Vicellius, ut alia ejus generis taceamus. Dignus autem
 omnino Iosephus fuit, qui non ab eruditis modo Græce &
 Latine, sed etiam a vulgo in vernaculis variarum gentium
 linguis legeretur. Et de Germanis quidem fuit hac in cau-
 sa bene meritus est D. CASPAR HEDIO, qui anno M D
 xxxi. Flavii Iosephi opera in Germanicam linguam con-
 vertit, & Argentinae typis Michaelis Meyeri & Baltha-
 saris Bockii primum edidit, anno M D xxxv. & forte sæpi-
 us novis typis impressa. Præmissa est explicatio vocabu-
 lorum

Versiones
Germani-
cz.

P R O L E G O M E N A .

lorum lingvæ Hebraicæ, Chaldaicæ, Græcæ & Latinæ, quæ in Josephi scriptis passim occurrunt. Cui nominum explicationi subjunguntur, quæ Gulielmus Budæus in libris de Assæ & ejus partibus ad loca quædam in libris Josephi contra Apionem animadvertit. Fatetur autem elegantiori habitu Germanicum suum Josephum legentium oculis se oblaturum fuisse, nisi defectu Græcorum exemplarium, quæ tum adhuc in bibliothecis latebant, tantum ad Latinos codices conformatus fuisset, quos adeo corruptos fuisse queritur, ut non sine magno labore multisque vigiliis loca quædam restituere, eorumque sensum assequi potuerit, quæ in re etiam Melchiorem Ambachium, & Wolfgangum Musculum auxilio sibi fuisse non dissimulat. Minime tamen dubitat, quin improbo suo labore tantum effecerit, ut ex Germanica sua versione Latina exemplaria, si prælo iterum subjicerentur, plurimis in locis emendari possent, ne amplius

mala culmos

Esset rubigo, segnisque horreret in arvis

Carduus, - - - - -

Lappæque tribulique interque nitentia culta

Infelix lolium, & steriles dominantur avenæ.

Postea, cum Arnoldi Peraxyli Arlenii studio Græcus Josephus in lucem editus fuisset, Bibliopolæ quidam Francofurtenses per M. JOHANNEM SPRENGENTIUM & ZACHARIAM MUNZERUM ex Græco textu Josephi opera in Germanicam linguam transferri curarunt, quorum versionem Johannes Feyerabend Francofurti anno M D LXXXI. prælo iterum commisit, cum primæ editionis, quæ Georgii Rabi & Cognati cujusdam sui impensis ante aliquot annos facta fuerat, exemplaria nulla amplius superesse intelligeret. Neque hic silentio prætermittendus CONRADUS LAUTERBACHIUS, qui itidem Flavii Josephi opera, quæ extant, omnia Germanice reddidit, nihilque eorum omisit, quæ Iosepho vel ornatum vel lucem afferre poterant,

Ejus

P R O L E G O M E N A.

Ejus interpretatio primum Argentorati anno M D LXXIV. iterumque MDXCV & MDCXI & novissime Francofurti MDCLXXVI. lucem publicam adspexit. Libri septem de Bello Iudaico Francofurti anno M D LII. seorsim typis Christophori Egenolfi Germanice prodierunt, quo interprete, cum editio illa ad manus non sit, dicere non possum. In Hispania IOHANNES MARTINUS CORDERO Valentinus, qui multa veterum & recentiorum Scriptorum monumenta in sermonem Castellæ vernaculum traduxit, Iosephi quoque libros septem de Bello Iudaico post veterem, quæ ei displicuit, Catholicorum Regum Chronographi interpretationem Hispanice edidit, impressos Antverpiæ anno M D LVII. & Madriti anno M DC XVI. Antiquitates autem Iudaicæ, in eandem linguam tractæ, una cum vita Iosephi ab ipso met conscripta, & tractatus de imperio rationis seu de Maccabæis incerto interprete Antverpiæ anno M D LIV. typis Martini Nucii prodierunt. In Italia PETRUS LAURUS Mutinensis Iosephi Antiquitates Iudaicas Italice reddidit, quas Balthasar Constantini Venetiis anno M D XLIX. ex officina sua prodire iussit. FRANCISCUS autem BALDELLUS non Antiquitates modo, sed etiam libros de Bello Iudaico, libros duos contra Apionem, & tractatum de imperio rationis in Italicam linguam convertit, quæ Baldelli versio in duos tomos distributa itidem Venetiis anno M D LXXXI. lucem publicam adspexit. Gallia Flavius Iosephum in sua lingua prodeuntem sæpissime conspexit. Prodiisse Iosephum Gallice anno M CCCC XCII. Cornelius a Beughem in Typographiæ incunabulis tradit, interpretem non addit, & forte ipse interpres nomen suum latere voluit. Inter eos, quos Gallice Iosephum interpretatos fuisse novi, fuit NICOLAUS DE HERBERAY. DOMINUS DES ESSARS, qui præter alia etiam Iosephi libros septem de Bello Iudaico Gallico sermone expressit anno M D LVII. Parisiis excusos. Agit de eo Autor, qui de Eruditis & præcipuis eorundem scriptis iudicia pluribus tomis hætenus vulgavit, eumque in Iosepho

PROLEGOMENA.

pho vertendo bonas horas melius, quam in transferendis Amadisi libris collocasse censet (77.) Omnia Josephi opera Gallice interpretatus est FRANCISCUS BURGUNDUS, cujus versio Lugduni apud Johannem Temporalem & postea apud hæredes Jacobi Junti, nec non Parisiis anno M D LXXIII. apud Claudium Micræum prodiit. Hanc Francisci Burgundi versionem postea correxit JOHANNES LE FRERE DE LA VAL, & hæc Burgundi versio a Frerio Lavallienfi ad Græcum textum emendata Parisiis MDLXX. apud Nicolaum Chesneau una cum Latina versione, ita ut una alteri quoad singulas periodos respondeat, lucem publicam adspexit. Additum est in eadem editione historiae de bello & excidio Judaico compendium, quod studio Davidis Kyberi ex Hebraico Josepho Latine concinnatum Franciscus Belleforestus in Gallicam linguam transtulit (78.) Neque hic omittendus Antonius Fayus, quem a Bosio inter Gallicos Josephi interpretes referri video (79.) Nec mirum, quod qui Livium Gallici sermonis habitu donavit, Josephum quoque, quem Græcum Livium Hieronymus appellat (80.) eodem honore dignatus fuerit. Verum plerasque ex his Josephi versionibus etsi a popularibus suis factas Galli parum aestimarunt. Alias enim ob styli barbariem aspernati sunt, alias minus fideliter translatas arguerunt, nonnullas etiam de hæresi suspectas habuerunt, cum in illis phrasés quasdam & loquendi formulas observare sibi viderentur, quibus ferendis non essent aures Romanis placitis assuetæ, ut Johannes Galloësius (81.) in ephemeridibus Eruditorum annotavit, qui etiam addit GILBERTO GENEBRARDO Josephi versionem feliciter cessisse. Cum enim ante ipsum intra quinquaginta annorum spatium quinque aut sex versiones Josephi Gallicæ prodissent, postea vel centum anni elapsi sunt, antequam quisquam de nova versione Josephi cogitaret. Cum igitur tot Interpretibus in unius libri versione defatigatis omnes

jam

(77.) Jugemens de Savans tom. 3. Sect. 930. (78.) Conf. la Bibliothèque d'Antoine du Verdier p. 368. (79.) exercit. ad Josephi periocham c. 1. p. 12. edir. secund. (80.) epistol. ad Eustoch. de custod. Virginit. c. 15. (81.) Anno 1667. d. 16. Januar.

P R O L E G O M E N A.

iam in Genebrardi versione acquiescerent, haud mirum cuiquam videri potest, quod illi excudendo praela toties desudaverint. Prodiit enim Parisiis apud Michaëlem Sonnium anno M D LXXVIII. apud Claudium Rogerium MDLXXXVIII. apud Lucam Bruneau M DC IV. ut alias editiones taceamus. Neq; tamen erroribus suis & nævis hæc Genebrardi versio destituitur, quos passim a doctis notari videas. Sane Casaubonus [82] Gelenii & Rufini errores leves esse censet præ iis, quos Genebrardus commisit, qui tantum sibi in Iosepho licere existimavit, ut pro voce Cleopatra posuerit: *ceste chiene*, pro vocibus; *ιδωον αυτην*: *il donne a ceste putain*, ex quo magnam illius Theologi *πνευλογίαν* arguit, quam etiam Thuanus [83.] in ejus elogio notavit. Postremo ARNOLDUS D' ANDILLY quatuor & viginti abhinc annis Judaicas Iosephi Antiquitates Gallice edidit, quibus post biennium etiam historiam Belli Iudaici, vitam Iosephi ab ipsomet conscriptam, libros contra Apionem, tractatum de Maccabæis, & Philonis legationem ad Cajum Caligulam adjecit. Cum enim per integrum seculi spatium lingvæ Gallicæ cultus tantum increvisset, ut Genebrardi versio nemini amplius jucunda esse posset, si vel maxime Iosephi sensus accurate expressisset, operæ se pretium facturum existimavit, si nobilissimum scriptorem, quem barbaræ versiones pæne exosum reddiderant, novo ornatu genti suæ iterum conciliaret. In hac versione Andilius, si Galloesio in ephemeridibus eruditorum hoc opus commendanti credimus, Iosephum fideliter reddidit, idque præstare ut posset, varia manuscripta consuluit, nec fideliter modo, sed comite etiam & nitide Iosephum expressit, dum Gallicæ lingvæ elegantias ad Græci sermonis emphases tam feliciter applicavit, ut facundia cum Iosepho certare videatur. Imprimis autem istos eloquentiæ flores depræhendere licebit in historia de Bello Iudaico, & maxime in oratione Anani, quæ libro

4.C.13.

(82.) Exercit. 1. contra Baron. Sec. 9. n. 8. (83.) libr. 19. hist. p. 771.

PROLEGOMENA.

4. c. 13. extat, nec non in descriptione horrendæ famis, quæ libri 5. cap. 28. legitur. In versione Antiquitatum fatetur se a Græco textu nonnihil dissentire circa descriptionem tabernaculi & mensæ, in qua sacri panes repositi fuerunt, cum hæc & alia quædam loca in Græco textu adeo corrupta fuerint, ut ea corrigendi necessitas sibi imposita fuerit. Hæc Andillii versio etiam extra Galliam typis commissa fuit. Anno enim M DC LXXVI. Bruxellis quinque voluminibus distincta prodit. Tria priora volumina complectuntur libros 20. Antiquitatum, duo posteriora exhibent Josephi librum de vita sua, libros 7. de Bello Judaico, libros duos contra Apionem, tractatum de Maccabæis, in quo vertendo Andillius non Erasmi paraphrasin, ut Genebrardus, sed Græcum textum secutus est, & denique Philonis legationem ad Cajum. Uno volumine, quod elegantissimis figuris æri incisis exornatum est, Andilliana illa Josephi versio Amstelodami anno M DC LXXXI. prodit. Nondum videbat Andillianam Josephi versionem, ut unicum hoc addam, Bosius cum exercitationem suam ad periocham Flavii Josephi prima vice ederet. In altera autem illius exercitationis editione concedit quidem Andillii versionem sermonis elegantia cæteris præstare, neque negat Græciæ lepores haud raro in ista versione feliciter exprimi, vix tamen credendum censet, quod Andillius manuscripta Græca consuluerit, aut quod hæc versio majestati textus originalis perfecte respondeat, etsi Sorbonenses in approbatione operi præfixa ejus rei fidem facere voluerint. Quin potius existimat, Andillium Gelenianæ magis versionis quam Græco textui inhæsisse, ideoque nonnulla, quæ Gelenius obscure interpretatus fuerat, plane omisisse. Quod judicium aliorum, qui penitiorum Gallicæ lingvæ cognitionem habent, examini relinquo. In Anglia THOMAS LODGE Josephi historiam Judaicam in patriam suam linguam transtulit, & Oxoniæ vulgavit, ubi etiam M DC LXXVI. Josephi opera recognita & emendata juxta elegantissimam

versio-

Anglica.

P R O L E G O M E N A.

versionem Andillii in Anglicam linguam traducta cum locis scripturæ parallelis, tabula Geographica Palæstinæ, aliisque imaginibus æri incisis ad illustrandam Iosephi historiam facientibus prodierunt. In Belgicam linguam Am-^{Belgica.}stelodami anno MDC LXXVIII Flavii Iosephi opera omnia ex Græco Latinoque recens convertit LAMBERTUS VAN DER BOS, cui editioni annexus est Hegesippus, quem ex Germanico transtulit Simon de Vries. Præfixa sunt singulis libris & capitibus summaria, accedunt ducentæ & quinquaginta icones æneæ elegantissimæ, tabula chronologica indicesque chronologici & biblici, nondum antea impressi. Fortasse etiam in aliarum gentium linguas Iosephi opera transierunt. Si Baronio fides adhibenda, (84.) Iosephus etiam in Hebraicam linguam con-^{Hebraic.}versus extat. Refert enim in bibliotheca Vaticana haberi manuscriptum versionis illius Hebraicæ codicem, in quo Judæi Iosephi de Christo testimonium abraferunt, cujus sceleris vestigia tam manifesta esse scribit, ut nulla excusatio aut defensio locum habeat. Et quamvis hanc narrationem Casaubonus a veritate alienam esse suspicetur, (85.) Huetius tamen [86.] adhuc Romæ in Vaticana bibliothecam membranas istas videri, & Baronium a mendacio absolute asserit. Et hanc ipsam Hebraicam Iosephi versionem etiam illustri cuidam Personæ Romæ in Vaticana Bibliotheca ostensam Wagenfeilius in epistola quadam ad Arnoldum memorat. E Judæis R. Schabtai ben Ioseph in libro, quem Siphte Jeschenim seu labia dormientium inscripsit, itidem affirmat, Flavii Iosephi antiquitates cum bello Judaico e Græco in Hebraicum sermonem conversas fuisse, ut ex Actis Eruditorum didici. (87.) Interim nulla versio Iosephi Hebraica in lucem hætenus producta fuit, nisi quis Iosephi Gorionidæ historiam pro Hebraica Iosephi versione habere velit, cum plurimis in locis Iosephum nostrum ⲓⲥⲁⲓ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ secutus fuerit. Editæ est illa

d Iose-

(84.) tom. 1. annal. A. C. 34. p. 210. edit. Rom. (85.) exercit. 16. in Baron. Sect. 154. (86.) demonstrat. evangel. prop. 3. p. 27. (87.) A. G. 1690. p. 303.

P R O L E G O M E N A.

Iosephi, qui se filium Gorionis appellat, historia Constantinopoli A. M. 5250. seu anno Christi M CCCCXC. iterumque ibidem A. M. 5270. Christi M DX regnante Bajazetho. Quæ autem anno M DXXIX. Wormatiæ Sebastiani Munsteri studio prodiit, brevissimum tantum est Constantinopolitanæ editionis compendium, a Iudæo quodam concinnatum, & a Munstero Latine redditum. Observat autem Morinus, qui Wormatiensem editionem cum secunda Constantinopolitana contulit, (88.) Autorem illius compendii nonnulla ex aliis Autoribus addidisse, nempe traditionem Talmudicam de tredecim mutationibus, a LXX. Interpretibus in Bibliorum translationem illatis, quarum nulla mentio extet in editione Constantinopolitana, a qua compendium hoc etiam in eo discrepat, quod solam Legem a LXX. Interpretibus translata[m] asserat, cum in Constantinopolitana editione viginti quatuor libri translati asserantur. Post Wormatiensem editionem Munsterus iterum aliam Basileæ anno M DXLI. vulgavit, quæ, ut Morinus indicat, a Constantinopolitana nihil differt, nisi quod plus media parte mutilata est. Defunt enim in Munsteriana editione priora duo capita cum tertii capitis non mediocri parte, & cum Constantinopolitana editio 97. capitibus constet, Munsteriana in capite 63. finitur, adeoque totam historiam rebellionis Iudæorum adversus Romanos, natumque inde urbis & templi excidium omittit, ut cæteras mediorum capitum mutilationes taceam, in quibus ut membra divulsa melius cohærerent, Munsterus nonnulla verba seu periodos textui affuit. Et postremam quidem partem, quæ de bello Iudaico agit, in Munsteri manuscripto plane defuisse suspicatur Morinus, cum nobilem istam Iosippi partem omissurus non fuisset, nisi lacerum & extrema sui parte mancum exemplar habuisset. Verum si Morinus Munsterianæ editionis titulum inspexisset, legere ibi potuisset, Munsterum

P R O L E G O M E N A

sterum etiam historiam belli Judaici & excidii Hierosolymitani Hebraice a Josippo scriptam habuisse, quippe quam se alio tempore adjecturum lectoribus promittit. WORMATIENSI editioni respondet ea, quam Basileæ anno MDLIX. Sebastianus Lepusculus procuravit. Nam & illa compendium tantum continet à Judæo quodam ex variis Autoribus, sed maxime e Josepho Gorionide conflatum & a Munsteri latine redditum. Constantinopolitanæ autem editioni conformis est Veneta, quam cum mutilata Munsteri editione comparans Scaliger observat Munsterianam a folio Venetæ septimo incipere, & in folio nonagesimo secundo desinere, postremis sexaginta tribus foliis plane omisiss (89.) Integram Constantinopolitanam sequuntur etiam Cracoviensis, & quæ superiore anno prodit Francofurdiensis, quibus etiam Germanicam typis Hebraicis Tiguri anno MDXLVI. impressam, quæ postea Amstelodami anno MDC LXI. cum commentario ejusdem lingvæ prodit, addere licebit. Quamvis autem Munsterus Josephum Gorionis filium cum Flavio nostro Josepho eundem fuisse contendat, & ipse quoque Gorionides Josephi nostri personam subinde mentiatur, & se bello Judaico interfuisse simulet, & se a Vespasiano captum, & postea libertate donatum & honorifice habitum referat, aliaque, quæ vero Josepho contigerunt, sibi tribuat, Critici tamen nares aliter leones aliter catulos olere pridem senserunt. Noster certe Iosephus, quoties Parentis sui meminit, ubique Matathiæ nusquam Gorionis Filium se nominat, nec probabile est Munsteri inventum, quod hic Iosephus & Gorionis & Matathiæ Filius dici potuerit, cum Gorionem Patrem agnoverit, Matathiam autem inter majores habuerit. Quinimo Iosephus noster in historiæ belli Judaici (90.) a Iosepho Gorionis Filio aperte se distinguit. Hebraicus autem ille Iosephus seu Josippus neque pro Flavio nostro Iosepho, cujus larvam in scripto suo sæpius induit, neque pro Iosepho Gorionis Filio Iosepho

PROLEGOMENA.

phi nostri coætaneo, a quo & proprium & paternum nomen mutuatus est, haberi potest, cum se multis seculis utroque juniorem abunde prodiderit, dum Hispanos ab Hannibale domitos, Gothorum, & Gallos a Cæsare subactos Francorum nomine designat, multaque alia urbium, fluminum & gentium nomina usurpat, quæ ævum a Iosephi ætate remotissimum indicant. Præterea etiam Iosephi gravitate plane indignæ sunt ineptissimæ & ridiculæ, quas passim nectit, fabulæ, qualis est illa de fundo Tiberis, quem a Romanis, cum Hierosolymam a Nabuchodonosore obsessam cognovissent, ærestratum narrat, ut cæteras mittamus, quas non ab alio ad Gorionidæ textum assutas fuisse, omnimoda elegantis styli cum Gorionidæ textu æqualitas evincit. Similes igitur habent labra lactucas, cum Judæi quidam hunc Iosephum Gorionis Filium ejusque Hebraicam historiam magnis elogiis commendant. Virum sapientia & prudentia insignem, justumque & rectum hunc Gorionis Filium Iosephum vocat R. David Ganz, (91.) eumque ut fidelem Historicum deprædicat, cum ea, quæ narrat, ipse viderit, quod testimonium ab Hebraico Josippo, qui Gorionis Filius audire voluit, tam alienum est, ut Iosephus de Voisin in notis ad pugionem fidei (92.) ipsum Flavium nostrum Iosephum a Ganzio hac laude condecoratum existimaverit, & hoc Ganzii testimonium Abarbanelis contra Iosephum nostrum calumniis opposuerit. Majora sunt, quæ de Iosepho Gorionis Filio & Hebraico ejus opere plenis buccis celebrat R. Abraham Conrat (93.) Medicus Constantinopolitanus. Dicit enim Virum hunc divinum in libris edendis post Regem Salomonem felicitis memoriæ omnes antecelluisse. Quin etiam R. Tam in animadversione, quam Constantinopolitanæ Josippi editioni adjecit, affirmare non dubitat, omnia istius libri verba justitiam esse, & nullam perversitatem in eo reperiri, & re-

vera

(91.) in Zemach. David q. 95. (92.) part. 2. c. 3. p. 202. edit. Carpozianz. (93.) Conf. Munsteri præfat. ad Josipp. Bahl. 1541.

PROLEGOMENA.

vera **manum** Dei super hunc Virum fuisse, dum hunc librum componeret, & paululum abesse, qv in verba ipsius sint verba Viri Dei & Prophetæ. (94.) Forte adhuc majoribus **elogiis** Gorionidem hunc suum Judæi exornarent, nisi in historia Titi a Talmudicis traditionibus dissensisset. Cum enim Judæi Titum impium vocare soleant, & fabulentur, post excidium Hierosolymitanum bibentis nares muscam introivisse, & ipsum cerebrum penetrasse, ibique in pulli columbæ magnitudinem excrevisse, & pondere duas libras exæquasse, septemqve annis cerebrum ejus corrodissse & perfodisse, eaqve tandem educta & avolante etiam animam Titi avolasse, tantum abest, ut tribulibus suis Gorionides assentiatur, ut potius Titi sapientiam & justitiam commendet, eumqve a culpa vastatæ & perditæ Hierosolymæ absolvat, cum totum illud malum Hierosolymæ ob prædones, qvi tum in populo Israëlitico fuerunt & propter eorum iniquitatem contigerit, Titus autem qvicquid in vastatione urbis fecit, pressus & coactus fecerit.

Recte autem Serarius (95.) Gorionidem cum Flavio nostro Josepho comparans notavit, qv od Gorionides obscurus, incognitus, illaudatusqve e tenebricosis Judæorum antris non ita pridem proserpserit, cum contra Flavii nostri Josephi memoria tam illustis per plurima secula fuerit, ut neminem vel mediocri literarum cognitione tinctum ea fugere potuerit. Qv amvis enim ejus scripta apud Judæos in nullo pretio fuerint, qvos ignaviæ in excolendo lingvarum studio & colligendo doctrinæ apparatu ipse Josephus (96.) arguit, Gentiles tamen pariter & Christiani Josephum, licet Judæum, ejusqve opera magni aestimant. Certe Josephi testimoniis passim utuntur, & hoc ipso se in Josephi lectione probe versatos indicant celeberrimi Scriptores, Justinus Martyr, Clemens Alexandrinus, Origenes, Porphyrius, Eusebius, Hieronymus, Theodoretus, Stephanus Byzantius, & alii, qvos omnes nominare nimis

Fragmen
ta Josephi

PROLEGOMENA.

nimis longum foret. Fatendum tamen in his esse quædam, quæ in hodiernis Iosephi editionibus non comparent. Eusebius enim de Jacobo Justo agens (97.) refert Iosephum causam excidii Hierosolymitani & calamitatum, quæ Judæis acciderunt, Jacobi hujus supplicio his verbis imputasse: Ταῦτα ὃ συμβέβηκεν Ἰουδαίοις, καὶ ἐκδίκησιν ἔλαβον ἡμεῖς δὲ δικαίαις, ὅς ἦν ἀδελφὸς Ἰησοῦ ἡ λεγομένη Χρῆστος, ἐπεὶ οὐκ ἔδειξε δικαιοσύνην αὐτὸν ὅντι οἱ Ἰουδαῖοι αἰπένεινον, quæ verba Rufinus ita interpretatur: quæ omnia acciderunt Judæis pro vindicta Jacobi Justi, qui erat frater Jesu, qui dicitur Justus, quem justissimum & piissimum omnium confessione Virum Judæi interfecerunt. Et hæc Iosephum tradidisse asserunt etiam Origenes (98.) Hieronymus (99.) & alii, cum tamen id apud Iosephum hodie non legatur. Etsi enim Iosephus referat, (100.) quod Ananus Pontifex Sectæ Sadducæus, homo audax & ingenio ferox post mortem Festi Præsidis, & cum Albinus Festi Successor adhuc in itinere ageret, oportuno hoc, quod ipsi videbatur, tempore concilium convocaverit, & Iacobum Fratrem Jesu, qui Christus dicebatur, tanquam impietatis reum una cum quibusdam aliis lapidandum tradiderit, idque factum omnibus bonis, quotquot in civitate agerent, vehementer displicuerit, nusquam tamen expresse dicit, quod Deus Jacobi hujus supplicium Hierosolymitanæ urbis everfione vindicaverit, ideoque hunc locum Spencerus (1.) librariorum incuria periisse suspicatur. Fieri tamen etiam potuit, ut eum, qui primus hac in causa Iosephum testem appellavit, memoria falleret, cujus oscitantia postea & alios oscitantes fecit. Non legitur etiam hodie in Iosepho, quod Iohannes Baptista vere Propheta fuerit, quanquam Hieronymus (2.) id a Iosepho traditum affirmet. Id tantum Iosephus asserit, (3.) apud Iudæos constantem opinionem fuisse, quod iuxta Numi-

(97) lib. 2. histor. eccles. c. 23. (98.) libr. 1. contr. Cels. p. 35. & libr. 2. p. 69. item in comment. ad Matth. c. 13. p. 223. edit. Huet. (99.) in Catal. Scriptor. c. 2. & 13. (100.) libr. 10. Antiqv. c. 8. p. 698. (1.) not. ad Orig. contr. Cels. p. 31. (2.) Catalog. c. 13. (3.) Antiqv. libr. 18. c. 7. p. 626.

P R O L E G O M E N A.

nis ultione propter Iohannem Baptistam Herodis exercitus deletus fuerit. Cum enim, ut Iosephus addit, vir optimus Iudæos ad pietatis & iustitiæ studium incitaret, simulque ad baptismi lavacrum invitaret, quod ita demum Deo fore gratum aiebat, si animis per iustitiam prius mundatis & puritatem corporis adderent, veritus Herodes, ne tanta hominis autoritas defectionem aliquam pararet, siquidem plebe doctrinæ hujus avida magni concursus ad Iohannem fiebant, & populus ejus consiliis nihil non facturus videbatur, apprehendi illum vinctumque Macheruntem mitti, atque illic occidi imperabat. Porro apud Suidam [4.] longa fabula de Iesu in locum Sacerdotis cuiusdam Iudaici defuncti surrogato recensetur, in qua refertur, Iosephum in suis de Hierosolymitano excidio commentariis dicere, ὅτι Ἰησοῦς ἐν τῇ ἱερῇ μετὰ πῶν ἱερέων ἡγάγετο, seu quod Iesus in templo cum Sacerdotibus sacra fecerit. Et hæc verba a Iudæis ex Iosepho expuncta putat Huetius, [5.] ego vero hæc verba Iosepho potius afficta existimaverim, quod eadem facilitate me probaturum confido, quam quod hic locus a Iudæis erasus fuerit. Aliud fragmentum Iosephi ab Eustathio Antiocheno servatum censet Isaacus Vossius [6.] quod ita se habet: ἀπέθανε δ' [sermo est de Harane Abrahami fratre] ἐν τῷ ἐμπυρισμῷ, ὃ ἐνεπύρισεν Ἀβραὰμ καὶ ἔδωκε τὴν πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ εἰσελθεῖν ἐξελεῖσθαι αὐτὰ [7.] Leo Allatius, qui Eustathii Antiocheni commentarium in Hexæmeron, ex quo hæc verba deprompta sunt, publici juris fecit, Latine ita reddidit: decescit [Haran] in incendio, quo Abraham idola Patris sui conflagravit, [rectius incendit, vel conflagrare fecit] dum illis ut subveniret domum est ingressus. Equidem Eustathius in isto loco Iosephi mentionem non facit. Non dubitat tamen Vossius, quin hæc verba Eustathius ex Iosepho deprompserit, cum Georgius Syncellus eandem historiam

d 4 referens

(4.) Tom. I. voce Ἰησοῦς p. 1231. (5.) demonstrat. evangel. p. 27. (6.) de 70. Interpret. c. 12.
 (7.) Eustath. in comment. ad Hexæmeron. p. 57.

PROLEGOMENA.

referens Iosephum testem appellaverit. Et prius quidem verum est. Syncellus enim in chronographia sua [8.] itidem refert, Haranum, cum Abraham⁹ idolis ignem iniecisset, ea flammis eripere conatum, incendio extinctum. Verum an Iosephum ejus rei testem citaverit, haud immerito dubitari potest. Id enim tantum Syncellus ex Iosepho se mutuari scribit, quod Abrahamus omni studio annisus fuerit, ut Patrem suum a fingendis & colendis idolis averteret. Nihilominus tamen Vossii sententia ex eo probabilis videtur, quod verba quæ apud Eustathium de sepulchro Harani ejusque liberis proxime præcedunt, eadem ferme sint, quæ apud Iosephum in Antiquitatibus leguntur, (9.) ex quo colligere licet, Eustathium ea quoque, quæ de Harani combustionem narrat, e Iosepho hausisse, quamvis nec Eustathius Iosephum nominet, neque verba illa apud Iosephum hodie legantur. Idem Vossius (10.) aliud Iosephi fragmentum, quod in ejus operibus hodie desideratur, ex Græcorum Patrum catenis adducit, nempe tale: ἄτοπον εἶναι λογισμὸν τοῦ μετρίοντα λαὸν καὶ ἀδραννομένον νομοθεσίαν Θεοῦ δεξασθαι. Et forte plura hujusmodi inveniet, cui Græcorum Patrum catenas pervolvere vacabit.

Iosephi
de Christi-
sto testi-
monium.

Mirabitur vero forte quispiam, quis Iosepho inter Græcos Patres locus, & ipse Iosephus mirari possit, quod Sequoque Principibus permistum agnoscat Achivis. Sunt enim variae Græcorum Patrum catenæ, in quibus Iosephi nomen Græcis Patribus intermixtum legitur, quales sunt catenæ in Genesin & Lucam, quas Lambecius in suis de Vindobonensi Bibliotheca commentariis recenset, (11.) ut alias siue manuscriptas siue editas omittam. Sed quid mirum, in catenis Patrum legi, quem in Catalogo suo inter ecclesiasticos scriptores retulit Hieronymus, & cujus aliquam partem Sebastianus Castalion ipsis Bibliis adjunxit? Enimvero argumentum, quod Iosephus in suis antiquitatibus tractavit, hanc gratiam apud Christianos facile conciliare ipsi potuit. Accessit honorificum de Christo testi-
monium,

(8.) pag. 75. & iterum p. 98. (9.) libr. 1. c. 7. (10.) de 70. Interpret. p. 46. (11.) tom. 3. cod. 4. & 42.

PROLEGOMENA.

monium, quod in ejus Antiquitatibus legitur (12.) quamquam adhuc sub judice lis est, sitne illud Iosephi de Christo testimonium genuinum, an Iosepho pia fraude suppositum, vel saltem interpolatum. Ruperti, Snellii, Reinesii, Majoris, Menassii, Gronovii, Blondelli, Wheloci, Lansii, Ursini, Wagenersii, Boeckleri, Bangii, Fabri, & suas ipsius de hoc argumento epistolas collegit, & simul varia Veterum & Recentiorum de hoc testimonio judicia ex eorum scriptis excerptis & Noribergæ anno M DCLXI. sub titulo testimonii Flaviani vulgavit Christophorus Arnoldus. Præterea peculiaribus dissertationibus hoc argumentum ventilavit Bosius, Spanhemius, & Franciscus de Røye. De eodem satis prolixè agunt Huetius (13.) Lambecius (14.) Natalis Alexander, (15.) Isaacus Vossius (16.) & alii. Et fatendum quidem est hoc Iosephi testimonium non solum in editis & scriptis Iosephi codicibus constanter legi, verumetiam ab Eusebio tam in historia ecclesiastica quam in demonstratione evangelica Iosepho tribui. [17.] Post Eusebium ejusdem testimonii fidem confirmant e Græcis Isidorus Pelusiota [18.] Sozomenus [19.] Sophronius, qui Hieronymi catalogum Græco stylo reddidit, [20.] Cedrenus, [21.] Suidas, [22.] Zonaras, [23.] Glycas, [24.] Nicephorus, [25.] e Latinis Hegefippus, [26.] Hieronymus, [27.] ut Rufinum Eusebii interpretem, & plures sequentium seculorum scriptores, quorum suffragia ad rerum summam parum conferunt, silentio prætermittam. At, si vere ista Iosephus scripsit, mirari satis nequeo, quod antiqui ecclesiæ Doctores, qui ex instituto Iudæos impugnarunt, telo hoc contra Iudæos usi non fuerint. Non incognita erant Iosephi scripta Iustino Martyri, quippe qui in parænesi ad Græcos Iosephi Antiquitates egregie commendat. [28.] Quid er-

go

(12.) libr. 18. antiquit. c. 4. p. 628. (13.) demonstrat. Evangel. p. 27. (14.) tom. VIII. bibliothec. Vindobon. p. 5. & seq. (15.) histor. eccl. Vet. Testam. tom. 6. disert. 10. (16.) de 70. interpret. p. 161. (17.) H. E. lib. 1. c. 11. demonstrat. lib. 3. c. 5. (18.) libr. 4. epist. 225. (19.) libr. 1. c. 1. (20.) tom. 1. Hieronymi. edit. Basil. fol. 123. & 124. (21.) Compend. histor. tom. 1. p. 196. (22.) lexic. tom. 1. p. 1265. (23.) libr. 3. annal. c. 4. tom. 1. edit. ultim. p. 267. (24.) annal. part. 3. p. 234. (25.) libr. 1. c. 39. (26.) libr. 2. de excid. Hierosol. c. 12. (27.) Catalog. c. 13. (28.) p. 10.

PROLEGOMENA.

go opportunius fuisset, quam Tryphoni Iudæo Iosephum opponere, si Justinī ævo illud de Christo testimonium in Iosephi Antiquitatibus lectum fuisset? Tertullianus quoque, qui Iosephum Antiquitatum Judaicarum vernaculum vindicem appellat, (29.) etsi peculiari opere contra Iudæos disputet, Iosephi tamen de Christo testimonium omittit, quod sane fieri vix potuisset, si Tertulliani ætate cognitum fuisset. Chrysostomus in orationibus adversus Iudæos (30.) Iosephum *μαρτυρῶν μάλιστα ἀξιόπιστον* appellat, & quid de Daniele scripserit, allegat. Qui fieri potuit, ut non etiam, quæ de Christo Iosephus scripsit, allegaret? Mitto jam alios, qui contra Iudæos scripserunt, & ad Photium Patriarcham Constantinopolitanum venio. Is duabus vicibus in sua bibliotheca de Iosephi antiquitatibus agit, semel codice septuagesimo sexto, & iterum codice ducentesimo trigesimo octavo. Sed neutrobi *ἀξιωματικόν* illud de Christo testimonium excerpit. Equidem Aubertus Miræus in notis ad Hieronymi catalogum Scriptorum ecclesiasticorum (31.) periocham illam de Christo, quæ apud Iosephum extat, a Photio memorari scribit. Verum memoria hic eum fefellit. Seductus tamen, ut puto, a Miræo Lambecius in epistola ad Principem Augustum inter eos, qui Iosephi de Christo testimonium pro genuino agnoverunt, etiam Photium numerat. (32.) De quo errore forte monitus, tantum abest, ut eum retractaverit, ut potius in commentariis ad bibliothecam Vindobonensem (33.) probare conetur, Photium saltem obscuram hujus testimonii mentionem fecisse. Sic enim procedit: Photius in recensione operis alicujus, quod *πᾶσι παντός* seu de universo inscriptum fuit, monet, (34.) opus illud a nonnullis Iosepho attributum, sed rectius Cajo seu Gajo Romanæ ecclesiæ Presbyterotribuendum esse, cum in eo opere Salvator noster Christus appelletur, & in enarrabilis ejus e Patre generatio accurate describatur. Cum autem postea in recensendis Iosephi antiquitatibus, Jesum a Iosepho Christum appel-

(29.) in apologet. c. 19. (30.) orat. 3. adv. Iudæos p. 14. edit. Hæschel. (31.) cap. 13. p. 7. (32.) pag. 4. (33.) tom. 8. pag. 14. (34.) codix. 48.

PROLEGOMENA.

appellari animadverteret, ne sibi contradicere cogeretur, totam Iosephi periocham excerpere noluit, sed tantum passionis Christi mentionem fecit his verbis: *ἡ ὁμολογία τῆς τοῦ κυρίου καὶ τοῦ σωτηρίου ἐξ ἐργον ΠΑΘΟΣ*, sub hoc [nempe Herode, Tetrarcha Galilææ & Perææ] etiam Salvatoris contigit passio. Quibus verbis ad Iosephi periocham de Christo alludistatuit, cum Iosephus passionis Dominicæ nullibi nisi in decantatissimo illo testimonio meminerit. Verum Lambecius magno conatu magnas nugas agit. Verba enim illa de Domini passione Photii sunt, non Iosephi, siquidem Photius ea, quæ ex Iosepho excerpit, suis discursibus illustrat, & occasione Herodis Tetrarchæ obiter addit, quod Christus sub isto Herode passus fuerit, quorsum etiam spectant, quæ occasione Herodis Magni de Christi Nativitate, & infanticidio Bethlehemitico, & occasione Agrippæ de Iacobi majoris supplicio & Petri captivitate differit, quæ sane Photius ex Iosepho non excerpfit. Certum igitur est, altum esse de Periocha Iosephi, quæ Christi vitam breviter exponit, in Photii bibliotheca silentium, sive in Photiano exemplari plane defuerit, sive eam pro adulterina habuerit. Sane librum *ὡς ἐστὶν ἡ* etiam hanc ob causam Iosepho abjudicat, quod Iesus in eo Christus appelletur. Atqui in testimonio, quo Iosephus Christum prædicasse perhibetur, expresse legitur: *ὁ χριστὸς ἐστὶν ἡ*. Accedit quod Photius in codice 33. ubi de Justo Tiberiensi agit, hoc commune Judæorum vitium esse scribit, quod de Christi adventu & miraculis fileant: Si igitur Photius in Iosepho tam illustre Christi elogium, quæ hodie legitur, invenisset, & pro genuino habuisset, dubio procul illud tanquam aliquid singulare, & a communi Judæorum more prorsus alienum observasset. Ne quis autem Eusebium ut antiquiorem Photio præferendum existimet, suppetiari Photio potest Origenes Eusebio antiquior. Is enim clare testatur, quod Iosephus Jesum pro Christo non habuerit. (35.) Si Jesum pro Christo non habuit Iosephus, quomodo in Antiquitatibus dicere de Jesu potuit: *χριστὸς ἐστὶν ἡ*

PROLEGOMENA.

τος 7v. Excipit Vosfius, (36.) Origenis verba ita explicari posse, quod Iosephus quidem crediderit, Jesum fuisse Christum seu Messiam, sed hominem tamen, aut excellentioris naturæ, quam sit humana, non divinæ. Et hanc sententiam Apostolorum ævo apud Ebionitas & Nazaræos viguisse, quin etiam Christo etiamnum in terris versante apud multos obtinuisse tradit. Verum Origenes expresse negat, quod Iosephus Jesum pro Messia agnoverit, & ex ipso Iosepho constat, quod Prophetarum de Messia oracula in Vespasiano impleta professus fuerit. Porro si quis objiciat, Iosephum de Præcurfore Christi Johanne Baptista, & de discipulo Christi Jacobo nonnulla protulisse, ideoque boni Historici partes implere non potuisse, si de Christo ipso plane filuerit: libenter concedam, Iosephum de Christo non plane filuisse, quin & hoc concedam, quod Iosephus de Iesu verba faciens a laudibus ejus non abstinuerit. Neque enim ex inveterato Iudæorum, qui hodie vivunt, erga Christum odio de illorum moribus judicandum est, quibus miracula per Apostolos in Christi nomine quotidie facta sacrum quendam horrorem incusserunt. Et quamvis probari non possit, Iosephum in aula Vespasiani ex conversatione cum T. Flavio Clemente, qui postea sub Domitiano ob fidem Christianam interfectus est, & cum Flavia Domitilla obeandem causam in exilium missa, bonam de Cristo opinionem imbibisse, quæ Ruperti (37.) conjectura fuit, aut quod Banus Iosephi Præceptor Essenorum sectæ addictus Iohannis Baptistæ sectator fuerit, adeoque de Christo inique sentire non potuerit, ut Vossius arbitratur, qui & ipsum Iohannem Baptistam Essenum fuisse ex cibi & vestitus simplicitate, baptismo, & reliquarum sectarum Iudaicarum odio colligit: (38.) ex iis tamen, quæ de Iohanne Baptista & Iacobo Iosephus retulit, satis, ut opinor, probari potest, falsam esse illorum sententiam, qui Iosephum de Christo contumeliose in suis Antiquitatibus locutum, & istarum blasphemiarum vice a Christiano quo-

(36.) de 70. Interpret. p. 164. (37.) epistol. ad Snell. (38.) de 70. Interpret. c. 17. p. 168.

PROLEGOMENA.

quopiam insigne hoc Christi elogium substitutum statuunt. Certum quidem est Phariseos, quorum placitis se addictum Josephus in vita sua profitetur, plerosque magno Christi odio flagrasse, at fuerunt etiam inter Phariseos ab immani illo adversus Christum odio alieni, neque sic Phariseis addictus fuit Josephus, ut non subinde eorum mores & facta perstrinxerit. Quocirca nihil obstat, quominus Josephum honorifico aliquo præconio Christi nomen condecorasse dicamus. Tale tamen illud fuisse minime dubito, quod valedecebat hominem Judæum, & qui τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα Theodoreto (39.) teste non amplecteretur. At quæ hodie apud Josephum de Christo leguntur, ita comparata sunt, ut Christiano magis homini quam Judæo conveniant, unde & Sozomenus (40.) ex illis concludebat, Josephum isto scribentem propemodum clamare, Christum Deum esse. Videns hanc difficultatem Lambecius (41.) in defendenda hac Josephi periocha longe alia via incedit, quam cæteri qui hoc Josephi testimonium ut genuinum tuentur. Omnia enim Josephi verba in sinistram partem interpretatur, quasi non ad Christi elogium, sed potius ad ejusdem vituperium & contemptum spectarent, etsi a Josepho, ut neque Judæos neque Christianos neque Gentiles offenderet, ambiguis phrasibus concepta fuerint. Imprimis autem ea via Josephum solerter usum dicit, ut nihil suis verbis de Christo scribat, sed tantum propriam Christianorum traditionem ex trium Evangelistarum scriptis (Johannes enim Evangelium suum nondum ediderat) & Actis Apostolicis haustam referat, sed ita tamen, ut phrasēs, quas adhibet, ad irrisionem Christianæ fidei torqueri possint. Cum ergo Josephus Jesum Virum sapientem dicit, respicere putat Lambecius Josephum ad loca Math. XIII. 54. & Marc. VI, 2. & tamen ambiguo sensu Christum σοφὸν ἄνδρα appellare, cum vox sapientiæ non nunquam etiam in malam partem usurpetur. Deinde cum Io-

e

sephus

(39.) Commentar. in Daniele Tom. II. Opp. p. 697. (40.) libr. 1. c. 1. (41.) tom. 8. Bibl. Vindob. p. 22.

PROLEGOMENA.

sephus titulum Viri sapientis ita restringit, aut corrigit, *ἔγχε ἀνδρα αὐτὸν λέγειν χρή*, si modo Virum eum appellare oportet, Lambecius non eam Josephi mentem fuisse putat, quasi Christus Deus potius quam Vir vel Homodiscendus fuerit, qua ratione Apollo Pythius apud Herodotum per oraculi vocem Lycurgum compellavit: (42.)

Δίξω ἢ σε Θεὸν μαντεύομαι, ἢ καὶ ἄνδρα

Ἄλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον Θεὸν ἔλπομαι ὥς Λυκίεργε:

quem sensum a Josephi mente alienum fuisse putat, cum Christum ne Prophetam quidem nedum Deum aut Dei Filium esse existimaverit. Quamobrem sensum Josephi hunc potius fuisse existimat: fuit hoc eodem tempore Jesus sapiens Vir, si modo Virum eum appellare oportet, & non potius phantasma sive spectrum, siquidem ab ipsis discipulis suis propter *φάσεις* naturalem humanæ potentiam modum excedentes pro tali fuit habitus. Cujus interpretationis rationem confirmat ex Matth. XIV, 26. Marc. VI, 49. Luc. XXIV, 37. Sequentia apud Josephum verba: *ἦν γὰρ ἀδράδουζων ἔργων ποιητής*, erat enim mirabilium operum patrator, alludere putat ad verba populi apud Lucam c. V. v. 26. dicentis: *ἔδοξεν αὐτῷ ἀδράδοξαι σήμερον*. Veretur autem Lambecius, ne hic etiam angvis in herba lateat, & Josephus forte per *ἔργα ἀδράδοξα ἔργα ἀπίστα* seu incredibilia intellexerit. Porro cum Josephus Christum fuisse dicit *διδάσκαλον αἰνθρώπων πῶν σὺν ἡδονῇ τ' αἰληθῇ δεχομένων* seu Doctorem hominum cum voluptate vera suscipientium, his verbis Christum a Josepho perstringi censet ut Magistrum piscatorum, publicanorum, muliercularum aliorumque rudium hominum quævis paradoxa dogmata simplici credulitate suscipientium, & cum voluptate tanquam vera amplectentium. Pro qua interpretatione illustranda Ciceronem adducit (43.) qui asserit, fictas quoque fabulas, e quibus utilitas nulla dari potest, cum voluptate legi. Sequitur apud Josephum:

(42.) libr. 1. c. 66. (43.) libr. 5. de finib.

PROLEGOMENA.

phum. *Καὶ πολλοὶ Ἰουδαῖοι πολλοὶ δὲ καὶ ἐθνικοὶ ἐπὶ ἡμῶν*,
 quæ verba Lambecius sic interpretatur: & multos
 quidem Judæos multos autem & gentiles se-
 quaces nactus est, nempe Judæos, ut *καὶ ἐθνικοὺς*
 adjungit, per prædicationem Evangelii, Gentiles au-
 tem, quorum nomine hic etiam Samaritani comprehen-
 duntur, partim sola curiositate propter famam miracu-
 lorum, partim & necessitate propter indigentiam auxi-
 lii ultro se offerentes. Quod autem Josephus addit:
ὁ Χριστὸς ὅτι ἦν CHRISTUS HIC ERAT, a Lambecio sic ex-
 plicatur, quasi sensus Josephi fuerit, hunc Jesum ad alio-
 rum, qui nomen Jesu tanquam apud Judæos admodum
 vulgare eodem tempore obtinebant, differentiam Chri-
 stum vulgo cognominatum fuisse, quoniam a discipulis &
 sectatoribus suis promissus Judæis Messias falso credebatur.
 Proxima Josephi verba ita se habent: *καὶ αὐτὸν ἐνδείξει
 τῶν πρῶτον ἀνδρῶν παρ' ἡμῶν σταυρῷ ὀπιητεμηνότῃ Πιλάτῃ* *οὐκ ἐπαύσαντο*
οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες, eumque accusatum a prima-
 riis Viris nostris, cum cruci addixisset Pilatus, non
 tamen cesserunt, qui ab initio eum audiverunt.
 Hic Lambecius Josephum respicere putat partim ad que-
 relam duorum discipulorum Christi, qui in itinere versus
 Emmauntem Christum a summis Sacerdotibus & Prin-
 cipibus populi ad supplicium crucis damnatum tristes re-
 ferebant, partim ad Apostolos & reliquos discipulos in
 monte oliveti Christum a mortuis excitatum interrogan-
 tes, an hoc tempore regnum Israël reparaturus, & so-
 lum Davidis recuperaturus esset? Cum autem Josephus
 ait: *οὐκ ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες*, idem expri-
 mi putat, quod in Actis Apostolorum legitur c. V, 40.
*πάντες ἡμέραν ἐν τῇ ἱερῇ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελι-
 ζάντες Ἰησοῦν τὸν Χριστόν*. Etsi autem verba Iosephi bene se habe-
 ant, pessimos tamen sensus in illis latere suspicatur. Putat
 enim Iosephum salutiferæ Christi crucifixioni insultare

PROLEGOMENA

voluisse, quævis Personæ ac titulo Messie, qui collapsam
 Israël regnum restituere debuisset, minime convenerit,
 simul & discipulos Christi deridere voluisse, quod, licet
 Christum a Pilato crucifixum viderint, nihilominus tamen
 post mortem tam ignominiosam eum ut Messiam venera-
 ri non cessaverint. Observat etiam Josephum aperte hic
 Judæum se profiteri, cum eos, qui Christum apud Pilatum
 accusarunt *οὗτοι γραῖτες αὐτῶν ἡμῶν* appellat, & simul callide an-
 nunti, ut præcipuam crucifixionis invidiam a Judæis amo-
 versin Pilatum & Romano transferat. Pergit Josephus
*ἐφάνη δ' αὐτοῖς ἑστῶς ἔχων ἡμέραν πάλιν πᾶν θάνατον παύσαι
 τε καὶ αἰδοῖ μυστα πᾶσι αὐτῷ θαυμάσια ἐξηγήσων*, apparuit enim his
 tertia die iterum vivus, prout divini Prophetæ &
 hæc & alia multa de ipso miranda prædixerant.
 Hæc verba Lambecius deprompta a Josepho esse putat
 ex Marc. XVI, 9. Luc. XXIV, 25. 26. 27. & aliis divinis Ex-
 angelicis & Apostolicis, in quibus Christi resurrectio, & re-
 surgentis apparitiones referuntur, ejusque gesta Prophe-
 ticorum oraculorum collatione confirmantur. Minime
 tamen Josephi verba ita accipienda esse notat, quasi ipse
 vel Christi resurrectionem veram esse vel oracula Prophe-
 tarum ad eundem pertinuisse crediderit, cum potius hæc
 tantum ex Christianorum sententia retulerit, usque tradi-
 tionis suæ probandæ onus reliquerit, lectoribus autem su-
 is in utramque partem judicandi libertatem concesserit.
 Idque ex eo confirmat, quod Josephus non simpliciter di-
 cat: *ἐφάνη πάλιν ζῶν* sed *ἐφάνη αὐτοῖς*, quasi dixerit: illi vivum
 apparuisse dicunt, fides sit penes Autores. Tandem
 Josephus & hoc addit: *ὡς πρὶν τῶν Χριστιανῶν διὰ τὰδε ὀνόμα-
 τιστῶν σὺν ἐπέλπε τὸ φύλον* & nunc etiam Christianorum
 ab hoc denominatorum non defecit genus. His verbis
 Lambecius Josephum non modo se Christianorum nume-
 ro eximere ait, sed etiam mirari, quod eo tempore, quo hæc
 scripsit,

P R O L E G O M E N A.

scripsit, nullus adhuc Christianorum superfuerit, cum præsertim persecutio, quam sub Nerone Christiani passi sunt, tam gravis fuerit, ut totum Christianorum genus ea extinguï posse videretur. Hæc paulo prolixius ex Lambecio excerptare haud gravatus sum, cum isti de bibliotheca Vindobonensi commentarii in paucorum manibus versentur, & ab aliis, qui de hac Josephi periocha scripserunt, hætenus nondum, quod sciam, ad examen revocata fuerint. Videntur autem mihi Lambecii interpretationes nimis longe petitæ, & tam coactæ, ut longe satius videatur, locum hunc Josephi ut spurium plane rejicere, vel saltem interpolatum agnoscere, quam hoc modo ut genuinum defendere. Quis enim temere præsumat, Josephum, cum Jesum sapientem Virum appellat, hoc titulo in sinistram partem uti? Christum semel iterumque a discipulis prospecto habitum fuisse verum est, sed quod Josepho hæc in mentem venerint, cum scriberet, *ἔγχε ἀνδρα ἀντὶν λέγειν χεῖρ* persuadere mihi non possum. Et qualis foret hæc consequentia, Christus non tam homo quam *Θεοποιῶν* potius seu spectrum fuit. Multa enim miracula patravit? Rectius hæc Josephi verba Huetius interpretatur, cum illa *κατὰ χεῖρα* & oratorio more a Josepho dicta asserit, ut prodigiorum a Iesu patratorum & beneficiorum in homines collatorum magnitudinem extolleret, ac si dixisset: tanta Christus gessit, ut Deo quam hominibus propior videretur. Cujus explicationis illustrandæ gratia Matthiæ Corvini Pannoniæ Regis epitaphium adducit:

Corvini brevis hæc urna est, quem magna fatentur

Facta fuisse Deum, fata fuisse hominem.

Notamus vero & hoc, in manuscriptis exemplaribus antiquæ versionis, quæ Rufino tribuitur, verba hæc: *ἔγχε ἀνδρα ἀντὶν λέγειν χεῖρ* plane non reddi, unde non injuria aliquis suspicari possit, verba illa ab aliena manu accessisse. Sane in codice ante 8. secula exarato, qui penes Vossium fuit, verba hæc latine expressa non erant, ut ipse attestatur. Porro longe aliud est libenter vera suscipere, quod Christi discipulis

PROLEGOMENA.

Josephus tribuit, aliud fabulas & quævis absurda cum voluptate amplecti, quæ Lambecii explicatio est. Cum autem Josephus ait: ὁ Χριστὸς ἔτι ἦν, certum est, quod Christi nomine Jesum Nazarenum non solum a Jesu Damnei Filio, vel a Jesu Gamalielis Filio & aliis qui isto tempore hoc nomine gaudebant distinguere voluerit, sed Christi etiam nomine Messiam intelligat. Et cum Josephus quippe Judæus Jesum pro Messia agnoscere non potuerit, non possunt ejus verba aliter interpretari, qui hoc de Christo testimonium revera a Josepho scriptum contendunt, quam quod hæc verba ellipsi vocis λεγόμενον laborent. At Josephus tali ellipsi uti non solebat. Nam Jacobum vocat fratrem Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ (44.) quemadmodum & Pilatus ad Iudæos dicebat: τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββάν, ἢ Ἰησοῦ τὸν λεγόμενον Χριστόν; (45.) Malim igitur cum Montacutio (46.) statuere, verba ista ὁ Χριστὸς ἔτι ἦν glossema quoddam esse & marginalem Christiani cujuspiam lectoris annotationem, Iosephi textui postea a librariis insertam. Unde & a Cedreno hoc Iosephi testimonium allegante omissa videas. Aut si Christi mentionem Iosephus fecit, fortasse his verbis usus est: ὁ Χριστὸς ἔτι εἶναι πιστεύετο. Sic enim Hieronymus videtur legisse, qui Iosephi verba ita exprimit: credebatur esse Christus. Præterea quoque non probabile videtur, quod Iosephus crucifixioni Christi insultare, aut Apostolorum fidem in crucifixum irridere voluerit. Quomodo enim crucifixioni Christi insultare potuit, qui statim addit eum a mortuis tertia die resurrexisse, quemadmodum hæc & plura alia Prophetæ prædixerant. Quæ verba ita sane a Iosepho concepta sunt, ut non ex aliena, sed ex sua sententia loqui videatur. Quamobrem hæc etiam verba vel Iosepho afficta, vel interpolata arbitramur. Postremo & hoc addit Lambecius, quod Iosephus historiam de Paulina quam Decius Mundus Anubidis personam simulans in templo Isidis stupravit, testimonio suo de Christo non aliam

(44.) lib. 20. c. 8. (45.) Matth. XXVII, 17. (46.) in var. lect. ad Euseb. demonstrat. evangel. pag. 2.

P R O L E G O M E N A.

am ob causam subjungat, quam ut Christianorum fidem de Christi conceptione & nativitate tacite suggillaret. Et tamen hoc testimonium Iosephi de Christo summo jure in Iosephi operibus pro pretiosissima & vix æstimabili gemma haberi cupit, cum per illud Sacrorum Bibliorum Novi Testamenti veritas etiam hostili attestazione confirmetur. Si igitur Lambecius hoc Iosephi testimonium tanti æstimat, quæ tamen ex maligno animo & cum maximo Christianæ religionis ludibrio hæc a Iosepho dicta statuit, quanti hoc testimonium æstimabunt, qui insigne elogium his Iosephi verbis contineri, & Iosephum vel in confinio Christianæ lucis positum, vel ad confessionem veritatis singulari Dei virtute compulsum asserunt? Sane Abrahamus Whelerus in epistola ad Arnoldum [47.] totum potius Iosephum e medio & penitus e mundo tollendum existimat, quam ut illam nobilissimam de Christo periocham a Christiana ecclesia tolli patiamur.

Verum cum illam Iosephi periocham adulterinam vel saltem interpolatam esse non levia prodant indicia, & neque Christiani, quorum fides certioribus fundamentis innititur, magnopere illo egeant, neque Iudæi ejus autoritate moveantur, leve damnum erit, si gemma illa adulterina careamus. At Iosepho non æque carere possumus. Nam non solum libros Veteris Testamenti, historicos egregie illustrat, sed etiam historiam ecclesiasticam Veteris testamenti, quæ in Sacro Codice integræ non extat, continuat, quo nomine quantum Iosepho debeamus res ipsa clamat, cum e solo pæne Iosepho historiam ecclesiasticam Veteris Testamenti quoad ultimæ ejus periodos haurire liceat. Et vel hoc unum pro Iosephi commendatione sufficit, etsi longe plura, quæ nobilissimo huic Scriptori insigne præcium conciliant, afferre possem, nisi soli lumen inferre intempestivum foret. Pessime quidem Historicum optime de posteritate meritum excepit Jacobus Saliæ in annalibus ecclesiasticis Veteris

Scripto-
rum Iose-
phi uti-
litas &
aut ovi-
las.

PROLEGOMENA.

Testamenti, cum per omnes istorum annalium to-
mos Iosephi reprehensio utramque paginam faciat. Præi-
verat Sallustio Baronius in annalibus ecclesiasticis novi Te-
stamenti, quippe qui nullam Iosephi carpendi occasio-
nem prætermittit. Neque benignior erga Iosephum est
Leonis Allatii affectus. Cum enim Scaliger in prolego-
menis librorum de emendatione temporum Iosephum
diligentissimum & *φιλαλγηδέστατον* Scriptorem nominasset, &
postea subjunxisset: audacter dicimus, non solum in
rebus Judaicis, sed etiam in externis tutius illi cre-
di, quam omnibus Græcis & Latinis, verissime quidem
id a Scaligero dictum censet Allatius, (48.) sed eo tantum
respectu, quatenus id audacter se dicere pronunciat, cum
extremæ audaciæ sit, hominem densissimis errorum tene-
bris involutum omnibus Græcis & Latinis Scriptoribus
anteferre. Nolo alios recensere, qui Iosephum tanquam
Scriptorem futilem & nullius precii traducunt. At nec
defuerunt, qui Sanctorum Patrum vestigiis insistentes Jo-
sephum fide dignum judicarunt, & maximum veritatis
studium in ejus operibus commendarunt. E quibus Ca-
saubonus (49.) arbitratur, omnes Iosephi hallucinationes
& *ἀβλεψίας*, si in unam summam contrahantur, vix centesi-
mam partem culparum ab Eusebio in chronicis aliisque
scriptis commissarum æqvaturas esse. Et, ut alios Iose-
phi vindices nunc omittam, nuperrime etiam Antonius
Pagi Ord. Min. Convent. S. Francisci passim (50.) Iosephum
ab erroribus, quorum a Baronio postulatus fuerat, absolvit.
Inter alia dicit, Iosephum cujus magna fides & eruditio
in iis, quæ narrat, elucescit, justo inclementius a Baronio
tractari, ejusque diligentiam in notatione temporum spe-
ctatissimam in iis quæ sine ipso Eusebio ignorasset, ex Eu-
sebio corrigi non posse. Fatemur tamen, Iosephum ut ho-
minem, & Judæum insuper, multis erroribus obnoxium
fuisse. Unum atque alterum tantum notabimus. Libro 12.

anti-

Iosephi
errores &
navi.

(48.) not. ad Eustath. p. 11. (49.) exercit. 12. ad Baron. p. 170. (50.) Conf. ejus Criticam ad annal.
Baron. in apparat. n. 134. & 135. it. ad A. C. 140 n. 3.

PROLEGOMENA.

antiquitatum. 13. Polybium reprehendit, quod Antiochum Epiphanem ob sacrilegii conatum periisse dicat, cum sacrilegium voluisse non videatur res digna supplicio, nisi voluntas ista perficiatur. Quam sententiam ne quidem in soli foro simpliciter tolerari posse Rainoldus (51.) animadvertit. Quamvis enim ob peccata cogitationis neminem poenam pati Ulpianus pronuntiet, conatus tamen alicujus sceleris etiam humano judicio vindicatur. Quanto minus ergo conatus sacrilegii coram divino tribunali impunis erit? ~~inde~~ de hac in parte etiam gentiles quosdam plus vidisse quam Josephum, & alios Judæos Christo coævus, Ludovicus Ferrandus (52.) observavit. Nimirum Josephus, ut Cunæi judicium repetamus (53.) Autor omni laude dignus, & cui post sacrorum voluminum Scriptores prima esse debet fides, etsi gravitate super cunctos Judæos eminet, tamen haud ubique a deliramentis abhorret popularium suorum. Adducit Cunæus ejus rei specimen ex historia Caini, in quo Josephus agriculturæ studium, tanquam ex lucri odore profectum & cum magna terræ injuria conjunctum damnat, unde etiam ejus muneribus per sacrificium oblatis Deum delectari non potuisse scribit, cum non sponte nata sed labore hominis avari veluti per vim producta fuerint. In qua sententia Josephum rationem fugisse etiam Boeclerus notavit, (54.) qui præterea Josephum in historia creationis & lapsus sæpius impegisse & Mosis verba ob *καίλημα ἰσδαίων* oculis incumbens minus intellecta ad seqviores interpretationes deflexisse demonstravit. Porro ad errores Josephi referenda sunt, quæ de arte Dæmones virtute radicis annulo inclusæ per nares extrahendi, & ab obsessis profligandi tanquam singulari sapientissimi Regis Salomonis invento libr. 8. Antiquit. c. 2. retulit. Radicem autem illam dum alibi describit, (55.) aliam etiam errorem addit, cum ait, Dæmonia esse hominum impiorum spiritus, quos vivis immergi, & eos, quibus subventum non fuerit, necare tradit. Quam opinionem ex Magorum disciplina haustam esse

(51.) de apocryph. tom. 2. p. 618. (52.) in Psalmi libr. p. 334. (53.) libr. 9. de Rep. Hebr. p. 373. 374. (54.) exercit. in Fl. Joseph. (55.) lib. 7. de bell. Judaic. c. 23. vel 25. p. 981.

PROLEGOMENA.

esse Tertullianus (56.) indicat. Quamobrem hic Iosepho non magis credendum est, quam illi Dæmoni puerum sedecim annorum vexanti, qui Philostrato referente (57.) interrogatus quis esset, respondebat se esse ἰδωλον ἀνδρός, ἐκ πολέμου ποτὲ ἀπέθανεν, seu idolum viri jamdudum in bello interfecti, qui uxorem suam vehementer amaverit, sed quia uxor conjugii jure violato triduo post ejus mortem alteri nupserit, summum erga mulieres odium conceperit, & amorem suum ad hunc puerum translulerit. Non probandum quoque in Iosepho, quod, cum historiam transitus Israelitarum per mare Erythræum describit, miraculum divinæ potentiae haud parum extenuet, dum ait, [58.] se hæc recensuisse, ut in sacris codicibus invenerit, & cuilibet liberam sentiendi facultatem permittere, num Dei Voluntate via per mare Israëlitis patuerit, an naturæ sponte, quemadmodum & Alexandri M. ductu Macedonibus mare Pamphylium cesserit, & aliam viam non habentibus iter illac aperuerit, cum Deus ejus opera ad destruendum Persarum imperium uti vellet. At quid cum Mose commune habuit Alexander, quem Strabo libro 14. Pamphyliæ littus observato æstu, & militibus umbilico tenus immissis oblique legisse & superasse tradit? Quemadmodum igitur Plutarchus (59.) Gentiles Historicos perstringit, quod Alexandri iter per mare Pamphyliæ referentes miraculum excitent, quasi divina aliqua sorte Alexandro mare cecidisset, cum tamen ipse Alexander in epistolis suis nullum ejusmodi portentum jactaverit: ita & Iosephum reprehendere licebit, quod admirandum Israelitarum per mare transitum cum Alexandri per mare Pamphyliæ itinere comparans, tanto plus vero miraculo detraxerit, quanto magis fictum amplificavit. Observarunt, qui in Iosephi lectione diligenter versati sunt, quod etiam de aliis divinis miraculis subdubitanter & frigidius loquatur, quam Sacra Scripturae autoritas postulet. Historiam enim Ionæ a ceto devorati & post triduum redditi his verbis concludit,

διεξῆλ-

(56.) c. 57. de anima. (57.) libr. 3. de vit. Apollon. c. 12. (58.) l. 2. antiqvit. c. 7. (59.) in Alexand. p. 673.

PROLEGOMENA.

διεξήλθον δὲ τὴν περὶ αὐτῶν διήγησιν, ὡς ἔσθ' ἀναγεγραμμένην, hæc de eo sic retulimus ut invenimus in commentariis.

(60.) Quali epiphonemate etiam decimum Antiquitatum librum concludit, dum ait, se hæc, ut invenerit, in literas retulisse, & cuilibet integrum relinquare, ut diversam, si velit, opinionem sequatur. Enimvero nonnunquam veritatis amorem in Iosepho nimium Gentilibus placendi studium corruptit. Quorsum & illud referendum, quod libro 2. contra Apionem scribit, [61.] supremum Legislatorem aperte Iudæis interdixisse, ne Deos ab aliis cultos riderent aut blasphemarent. Ubi autem Deus hanc legem sanxit, ne quisquam illis malediceret, quos aliarum gentium opinio Deos confinxit? Respexit forte ad legem, quæ Deos execrari vetat. [62.] Verum istud edictum non ad Gentilium idola, sed ad Magistratus Dei in terra Vicarios pertinet, ut jam olim Cyrillus Alexandrinus contra Iulianum Apostatam ostendit. [63.] Si vero Iosephus ad legem de Diis Gentilium more non memorandis aut nominandis, quæ Exod. cap. 23. v. 13. legitur, respexit, ne sic quidem probare poterit, convicia in Deos Gentilium Divina lege prohibita fuisse, ut fusc Seldenus (64.) demonstravit. Neque hic dissimulanda est pudenda illa Iosephi adulatio, qua oracula de regno Messiae ad Vespasianum applicuit. Cum enim in sacris literis prædictum fuisset, istis circiter temporibus quendam ex Iudæorum finibus profectum orbem terrarum imperio potiturum, id in Vespasiano implendum dicere Iosephus non dubitavit. (65.) Et toto quidem oriente vetus illa & constans fama percrebuerat, esse in fatis, ut eo tempore Iudæa profecti rerum potirentur, quam de Imperatore Romano & imprimis de Vespasiano & Tito quod interpretati fuerint Svetonius, (66.) & Tacitus, (67.) minus mirandum est, cum & ipse Iosephus sacro illo oraculo Vespasianum, qui apud Iudæam Imperator creatus est, designatum scripserit, (68.) a reliquis Iudæis hic dissentiens, qui

(60.) lib. 9. Antiquit. c. 11. (61.) p. 1077. (62.) Exod. XXII, 28. (63.) libr. 7. contr. Julian. (64.) de iur. nat. & gent. libr. 2. c. 13. (65.) Euseb. libr. 3. c. 8. Zonar. libr. XI. annal. c. 16. (66.) in Vespas. c. 4. (67.) libr. 5. histor. (68.) libr. 7. de bell. Judaic. c. 12. vel 31. p. 964.

PROLEGOMENA.

qvi oraculum illud ad se spectare rati se tanto fortius Romanis opposuerunt. Non satis ergo erat Iosepho, cum in castro Jotapata captus esset, imperium Romanum Vespasiano prædicere, nisi ipsum etiam terræ marisque & totius humani generis Dominum futurum prædixisset. (69.) Rectius autem vulgatum illud toto oriente oraculum de Iesu nostro explicari debuisse Hegefippus (70.) & alii notarunt. Sed nolo jam recensendis Iosephi erroribus diutius immorari, quos multos esse non diffiteor. Fatendum tamen & illud, multos Iosepho errores tribui, qvi potius librariis vel interpretibus tribui debuissent. Sane numeros in Iosephi operibus scriptorum vitio sæpe vitiatos deprehendit Constantinus L' Empereur [71.] Et nonnunquam Iosephus ex ipso Iosepho corrigi potest. Nonnulla enim in libris contra Apionem rectius scripta sunt, quam in libris Originum scripta fuerant, ut Scaliger in notis ad selecta fragmenta veterum Græcorum uno alteroque exemplo probatum dedit. (72.) Nec defuerunt, qui Iosephum a graviorum quorundam errorum culpa liberarent. Quid frequentius quam Iosepho objicere, quod a Matthæo dissentiat, dicente, Tetrarcham Herodem Fratris sui Philippi Conjugem Herodiadem rapuisse? Iosephus enim Herodiadem non Philippi sed alterius Herodis uxorem fuisse dicit. Atque hinc, ut Sanctis Evangelistis veritas sua constet, quamplurimi Iosephum ignorantia & oblivionis arguunt, & in hac de raptu Herodiadis historia vel Gorionidem ab Herodum ætate longe remotissimum Flavio nostro Iosepho in cognoscenda veritate perspicaciorem fuisse contendunt. Quamvis autem Iosephus in hac causa etiam a Casaubono, quem in aliis gravissimum sui vindicem expertus est, desertus fuerit, fuerunt tamen qvi insanabili huic quod videbatur, vulneri medicam manum adhiberent. Cum enim Iosephum in Herodum historia accuratissime versatum constet, non permittendum censuerunt, ut in hac Herodiadis historia mendacii argueretur. Et parum quidem

(69.) libr. 3. de B. J. c. 27. p. 854. (70.) libr. 5. de excid. Hierosolym. c. 45. (71.) in notis ad Middoth. c. 4. sect. 3. p. 145. (72.) p. 9. & 18.

P R O L E G O M E N A.

quidem abfuit, quin nonnulli ex Josepho Evangelistas corrigere auderent. Legitur enim in Scaligerianis, quæ Jacobus & Petrus Fratres Puteani ex Scaligeri ore excerpterunt, veteres Christianos multa in Novo Testamento addidisse, & forte hic etiam aliquid mutasse. (73.) Verum desperato isto remedio non opus est, cum non desit commodatio Josephum cum Evangelistis conciliandi, quæ apud Grotium, (74.) Noldium (75.) & alios videri poterit. Quantum ad historiam infanticidii Bethlehemitici attinet a Josepho omissam, Scaliger in prædictis excerptis Christianos potius alicujus additionis ad historiam Evangelicam, quam Josephum alicujus omissionis arguere videtur. Vossius autem in chronologia sacra, quam ad mentem veterum Hebræorum & præcipue Josephi exposuit, non se mirari dicit, quod Josephus infanticidii illius historiam prætermiserit, cum post tot crudelitatis exempla Hierosolymis & per totam Palæstinam edita, post sublatos diversis suppliciiis tot filios, uxores, proximos, & amicos non magnas fuisse videatur, quod Herodes unius vici & adhærentis territorii infantes sustulerit, quorum stragem non adeo magnam fuisse putat, cum non omnes, sed mares tantum, & qui intra bimum essent, cæsi fuerint. Quod autem Macrobius libr. 2. Saturnal. c. 4. retulit, Imperatorem Augustum cum inter pueros, quos in Syria Herodes Rex Judæorum intra bimum jussit interfici, filium quoque ejus occisum audivisset, dixisse: melius est Herodis porcum esse quam filium, id Vossius merum figmentum esse censet, cum Herodis filii, qui a Patre interempti sunt, omnes adolescentiam jam exuerint, ideoque illud Augusti scilicet comma ad infanticidium Bethlehemiticum non pertineat. Sed esto, ad fabulas referri debere, quod inter infantes ab Herode occisos aliquis ex Herodis filiis fuerit, omnino tamen mirandum videtur, Macrobius Gentilem de infantibus intra bimum ab Herode occisis aliquid memorasse, & Josephum Judæum, qui illorum temporum historiam magna diligentia persecutus est, stragem illam Bethlehemiticam silentio in-

f

volve-

PROLEGOMENA.

volvere, quæ non unicum tantum vicum, sed etiam totum circumjacens territorium pervasit.

Nova e-
ditio Jo-
sephi.

Quamvis autem nonnulla in Josepho sint, quæ omnem excusationem aut defensionem respuant, cætera tamen ita comparata sunt, ut avidissimos lectores merito suo semper invenerit. Quamobrem cum Græco-Latina Josephi exemplaria, quibus Bibliopolarum officinæ jam pridem caruerunt, a plurimis eruditis desiderari animadverteret Vir integerrimus & sumtibus in novas Sanctorum quorundam Patrum aliorumque bonorum Autorum editiones hætenus erogatis spectatissimus MAURITIUS GEORGIUS WEIDMANNUS, cæteris in bonos libros meritis & hoc addidit, ut Josephi opera Græco-Latine impensis suis denuo imprimi & novam in super appendicem adjici curaret. In ista appendice primum exhibetur ARISTEÆ liber de 70. Interpretibus. Cum enim Josephus in suis antiquitatibus illam Aristææ narrationem velut in compendio referat, & ipse Aristæas in paucorum manibus versetur, visum fuit operæ pretium, Josephi operibus Aristæam adjungere. Fuit autem Aristæas e Ministris Ptolemæi Philadelphi Regis Ægyptii, quem Hieronymus (76.) Ptolemæi ὑπεργρατιστήν appellat, quam vocem non fideliter interpretatur Hugo Cardinalis, cum ait hoc vocabulo fidelem interpretem notari ab hyper i. e. valde & pistis i. e. fides. Nec minus lepida est altera interpretatio, quæ hyperaspistes est Notarius, ab hyper i. e. super & pistis i. e. assistens. Utramque deridet Erasmus, (77.) cum ὑπεργρατιστής satellitem seu protectorem significet, quia satellites ἀσπίδες seu clypei objectu Regum corpora tegebant. Neque tamen e vulgari satellitiō Aristæas fuit. Andreas enim, qui una cum Aristæa Ptolemæi Regis nomine ad Judæos ablegatus fuit, in literis Regis ad Eleazarum Pontificem Judæorum Ἀρχισωματοφύλακας titulo ornatur. Si igitur etiam Aristæas Regis corporis custodiam habuit, quod Josephus asserit, [78.] ipse quoque inter præcipuos Regii corporis custodes numerandus erit. Sane Ptolemæ-

us &

(76.) præfat. in Pentateuchum seu epistol. 104. (77.) Tom. IV. Oper. Hieron. p. 6. (78.) libr. 2. contr. Apion. p. 1064.

Appen-
dix Ari-
steas.

PROLEGOMENA.

us & Andream & Aristeam in magno apud se honore constitutos asserit. Hujus autem Aristeæ & historiæ, quam composuit de LXX. Interpretibus, præter Josephum & Hieronymum etiam Tertullianus, [79.] Eusebius, [80.] Euphrianius, [81.] Syncellus [82.] & alii meminerunt. Prodiit ille Aristeæ liber a Matthia Palmerio latine redditus Basileæ anno 1536. apud Iohannem Bebelium una cum Olympiodori in Ecclesiasten commentario, & Gregorii Neocæsariensis in eundem Ecclesiasten metaphrasi. Et hæc Palmerii versio etiam micropresbytico seu syntagmati veterum quorundam Theologorum, quod Basileæ anno 1550. Henricus Petri in lucem publicam emisit, nec non Bibliothecæ Patrum (83.) inserta legitur. Sichardus autem cum Palmerii versionem minus accuratam deprehenderet, de nova adornanda cogitabat, quod consilium postea mutavit, cum hunc laborem a Matthia Garbitio præoccupatum intelligeret, cujus versionem Basileæ anno 1561. una cum græco Aristeæ textu Oporinus excudit. Postea etiam Iacobus Middendorpius Aristeam ex græcis manuscriptis & latinis codicibus restituit, & commentario suo illustravit, quæ editio Coloniae anno 1578. in lucem prodiit. Atque ut de Germanicis, Italicis & Gallicis versionibus taceam, etiam in Hebraicum sermonem hanc Aristeæ historiam transtulit R. Azarias de Rubeis, qui hunc Aristeæ tractatum Hadrath Zekenim seu decorem senum inscripsit, & libro Meor Enajim inclusit. (84.) Num vero ista narratio de 70. Interpretibus vere a Ministro quodam Ptolemæi Philadelphi, qui Aristeæ nomen gessit, scripta, an ab impostore quodam sub Aristeæ nomine conficta fuerit, de eo non inter omnes æque convenit. Alii enim cum Isaaco Vossio (85.) priorem, alii cum Josepho Scaligero (86.) posteriorem sententiam defendunt. Peculiari tractatu paucis abhinc annis hoc argumentum discussit Humfredus Hody, qui quidem librum Aristeæ, qualis

f 2

hodie

(79.) Apolog. c. 18. (80.) libr. 3. de præparat. evangel. c. 1. & seqv. (81.) de ponder. & mensur. c. 9. & seqv. (82.) chronogr. p. 273. (83.) edit. Paris. tom. 7. Colon. tom. 1. & Lugdun. tom. 2. (84.) Bartolocc. Bibliothec. Rabbin. tom. 1. p. 437. seqv. (85.) de 70. Interpret. c. 4. (86.) ad Chronic. Euseb. p. 133.

PROLEGOMENA.

Notæ ad
epitomen
Aristæ.

Varie Le-
ctiones ex
MSC.
Lips.

Liber de
Maccabæ-
is cum
versione
& notis
Combesii.

hodie superest, non diversum esse ab eo, ex quo Iosephus & Eusebius historiam de 70. Interpretibus retulerunt, ipsam autem historiam jam ante Iosephi ætatem sub Aristæ nomine a Judæo quodam confictam esse pluribus argumentis demonstrare contendit. Nostrum jam non est tantas componere lites. Quæ in appendice Iosephi nostri sequuntur notæ ad epitomen Aristæ vel Aristæi a Iosepho excerptam debentur Juveni non vulgaris industriæ & eruditionis JOHANNI ALBERTO FABRICIO, a quo etiam novam Apocryphorum editionem propediem expectamus. Notasillas, cum & breves sint, & eruditæ, perlegere nec molestum, nec inutile fuerit. Varias lectiones librorum de bello Judaico & libelli de Maccabæis ex manuscripto bibliothecæ nostræ Academicæ Paulinæ collegit Excellentissimi Bibliothecarii heu nuper defuncti, sed tamen in Academia nostra & Orbe toto literato eruditionis fama immortaliter victuri Filius non degener JOACHIMUS FRIDERICUS FELLERUS, quas Iosephi lectoribus non ingratas fore arbitramur cum illarum collatio locis nonnullis obscurioribus lucem afferre possit. Imprimis autem in libro de imperio rationis manuscriptus ille codex integris periodis auctior ab editis multum differreprehenditur, quod jam supra monuimus & ipsa collatio ostendit. Ejusdem libelli de Maccabæis versionem novam a Combesio elaboratam propterea addere voluimus, quia Erasmi paraphrasis supra exhibita a Græco textu nimium discrepat. Nusquam enim in græco textu leguntur nomina fratrum Maccabæorum, quæ Erasmus in sua paraphrasi expressit nescio unde hausta. Neque in græco textu Iosephus hæc de Maccabæis ex sacris Literis se accepisse dicit, quod in latinæ paraphraseos epilogolegitur, ut plura alia taceamus. Unde & in Erasmus invehitur Combesius, quod nova sua pro Iosephi antiquis venditaverit, & sub paraphraseos specie multa infarferit a Iosephi verbis aliena, diuque sibi in votis fuisse dicit, ut eruditus quispiam & græcæ

PROLEGOMENA.

græce doctus egregiam hanc Iosephi lucubrationem Latinè redderet, cum Erasmus in sua paraphrasi sui potius ingenii speculationes, quam Iosephi verba exprefferit. Dum autem Combefisius ita se gerit, quasi nemo hunc tractatum ante se ita interpretatus fuerit, ut latina græcis respondeant, ignorasse videtur, quod in nonnullis Iosephi editionibus nempe in editione Basileensi anni 1567. Coloniensi anni 1593. & quibusdam aliis non Erasmi paraphrasis, sed alia nescio cuius interpretis versio legatur, quæ ad græcum textum propius accedit. Initium illius versionis jam supra, ubi de Latinis Iosephi editionibus actum est, indicavimus. Præterea in editione apocryphorum Basileensi, quæ ex Officina Brylingeriana anno 1582. prodiit, adhuc alia versio legitur, quæ sic incipit: Studiosissimum sapientiæ sermonem declaraturus. Non est igitur quod Combefisius, & Andillius Gallicus Iosephi interpretes quærantur, libelli de Maccabæis nullam aliam interpretationem hactenus extitisse, quam illam Erasmi paraphrasin. Deprompsimus autem novam, quam in hac Iosephi appendice damus, Combefisii versionem cum ejusdem notis & animadversionibus ad hunc tractatum ex novissimo, quod vocat, bibliothecæ Patrum Græco-Latinorum auctario, quod anno 1672. Parisiis vulgatum est. In postremam appendicis partem rejecimus fragmentum ex Iosephi parænesi ad Græcos, quæ inscribitur de causa universi contra Platonem. Tractatum illum *ὑπὲρ παντός* integrum habuit & legit Photius, ut in bibliotheca sua testatur, (87.) ubi refert hunc librum in quibusdam exemplaribus sic inscriptum: *ὑπὲρ ἡς καὶ παντὸς ἀνθρώπου*, in aliis *ὑπὲρ ἡς καὶ παντὸς εὐσείας*. Duos vero libellos fuisse docet, quibus Autor Platonem secum pugnare docuerit, Alcinoium quoque de anima, materia & resurrectione ut absurda & falsa differentem reprehenderit, & Judæorum nationem quam Græcorum antiquiorem fuisse tradiderit. Dicit autem hunc tractatum ab aliis Iosepho, ab aliis Justino Martyri, ab aliis Irenæo adscriptum fuisse

Fragmentum ex libro *ὑπὲρ παντός*.

P R O L E G O M E N A.

isse. Ipse autem in eam sententiam inclinatur, quod hic liber a
 Cajo Presbytero Romano scriptus fuerit, cum & in *ᾠδα γράφαις*
 marginalibus Codicis sui Caji nomen adscriptum invenerit,
 & Cajus in Labyrintho suo se libri de universi natura auto-
 rem professus fuerit. Iosepho quo minus hunc tractatum
 tribuere velit, duas imprimis rationes obstare sibi profite-
 tur, unam quidem, quod Autor de homine & anima ita dif-
 ferat, ut ejus discursus Hebræorum de natura hominis do-
 ctrinæ minus convenire videantur; altera vero, quod de
 Christo *ὡς ἑστίν*, hoc est juxta Schottum aptissime, seu ut
 Tanaqvillus Faber (88.) maluit, ad nostrum ferme modum
 seu proxime ad Christianorum fidem differuerit, *κλησίν τε αὐ-
 τὴν ἀναφθεγσόμεν*, *καὶ τὴν ἐκ πατρὸς ἀφραστον γέννησιν ἀμέμπτως ἀναγράφων*,
 & ipsam Christi appellationem explicans, & inenarrabilem
 ejus ex Patre generationem describens, quod a Iosepho Ju-
 dæo alienum esse res ipsa demonstrat. Non defuerunt ta-
 men, qui adhuc Iosepho tractatum illum vindicarent. In
 his Iohannes Zonaras, (89.) cum Iosephi de Christo testi-
 monium adduxisset, subjungit, eundem Iosephum *ἐν τῷ*
πρὸς ἑλληνας λόγῳ, ὃς καὶ Πλάτων, *Ἡ ἐπὶ γράφῃ περὶ τῆς ὑπαντιόχου αἰτίας*,
 seu in oratione ad Græcos, quæ contra Platonem inscribi-
 tur de universi causa Christum ut mundi Iudicem inducere,
 ejusque tractatus, ex quo verba quædam adducit, etiam Da-
 mascenum in suis parallelis meminisse. Et Arnoldus Peraxy-
 lus Arlenius, qui Iosephi opera Græce primus edidit, non suf-
 ficientes rationes a Photio adductas existimat, ob quas Iose-
 pho hoc opus abjudicari debeat, cum Iosephus etiam in li-
 bris Originum ita de Christo ejusque operibus & miraculis
 differat, ut eundem virum vel hominem vix appellare aude-
 at, & tacito suffragio ejus divinitatem veneretur. Quare
 quid sentiendum sit, superius ostensum fuit. Promittebat
 autem idem Arlenius, (90.) se propediem istum tractatum
 cum Studiosis communicaturum. Sed promissa non serva-
 vit. David autem Hoëschelius cum Photii bibliotheca
 Græce ederet & notis illustraret, fragmentum hu-
 jus tractatus ex Italia a Maximo Margunio ad se mis-
 sum notis inseruit, cui etsi Iosephi titulum præfixe-
 rit,

PROLEGOMENA.

rit, non injuria tamen dubitari posse statuit, an Josephum Autorem habeat, cum a Christiano potius homine scriptum videatur (91.) Post Hoeschelium, Stephanus le Moynes in variis suis sacris (92.) fragmentum illud iterum vulgavit, non amplius Josephi, sed Hippolyti nomine signatum. Cum enim anno 1831 non procul ab æde Laurentiana extra muros marmorea Hippolyti statua effoderetur, quæ postea in Vaticanam bibliothecam translata fuit, præter Hippolyti canonem Paschalem in hac statua repertus fuit librorum ab Hippolyto scriptorum catalogus, in quo & hoc opus observare licet:

ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΠΛΑΤΩΝΑ

Η ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ,

Quamobrem non amplius dubitandum censet Monachius, quin hoc opus, cujus insigne fragmentum superest, Hippolyto tribui debeat: Cur autem hoc opus olim a nonnullis Josepho tributum fuerit, duas affert causas. Prima est, quod Josephus (93.) promiserit, se peculiari opere *περὶ ἱστορίας Θεῶν* acturum; Altera, quod quæ in hoc fragmento de statu & loco animarum separatatum referuntur, cum iis conveniant, quæ Josephus *περὶ Ἰ* "Adæ" tradidit. Possit & tertia addi ex styli æqualitate, quam Photius observavit. Addimus & quartam ex Dodwello (94.) qui hunc *περὶ παντός* tractatum a Cajo (hunc enim Autorem esse putat, non Hippolytum) ex multis Autoribus & quidem propriis Autorum verbis collectum fuisse putat, quemadmodum & Macrobius ipsa Gellii aliorumque Autorum verba suppressis nominibus describat. Videtur autem ipsi verisimile, Cajum etiam nonnulla ex Josepho in librum istum transcripsisse. Certe Photius indicat autorem illius libri inter alia Judæos Græcis antiquiores demonstrasse. Ea autem quæ de Judaicæ gentis antiquitate disse-ruit, commode ex Josephi libris contra Apionem transcribere potuit. Forte etiam ex Josepho hausit, quæ de mundi opificio breviter disseruit. Nam de hoc etiam argumento Autorem hujus operis tractasse ex Photio discimus. Cum autem ex variis Autoribus hoc opus collectum fuerit, quorum nomina forte vel ipse Autor, vel librarius quispiam nonnunquam in margine notavit, hinc illud opus modo Josepho, modo Justino, modo Irenæo, modo aliis adscriptum fuit. Quamvis autem Josephus ad calcem suarum antiquitatum promiserit, se in quadripartito volumine de sectis Judæorum etiam de Deo ejusque substantia acturum, opus tamen illud a Josepho non absolutum fuisse Dodwellus suspicatur. Cum enim Epaphroditus anno post editam Josephi *ἀρχαιολογίαν* proximo, nempe anno Domitiani penultimo, Christi 95. perierit, & Josephus infensissimos e gente sua hostes habuerit, conjicit istos Patroni casum in ipsius quoque Josephi perniciem convertisse, adeoque Josephum Epaphroditum haud diu superstitem fuisse. Coeterum cum fragmentum libri *περὶ παντός* sub Josephi nomine editum olim fuerit, ei in hac appendice operum Josephi locum aliquem concedere voluimus. Quod superest, benevolum Lectorem rogamus, ut qualemcunque hanc Josephi editionem boni consulat, donec vel novi Bertrami, Scaligeri, Cunæi, Petiti, Bigotii, Bosii, Monachii excitentur, vel Clarissimus Bernardus cum Josepho suo in gratiam redeat.

Scripsi Lipsiæ A. C. 1691. ante nundinas vernaes.

f 4

ILLU-

(91.) not. ad Phot. bibl. p. 923. (92.) pag. 53. tom. 1. (93.) libr. 20. antiqu. c. ult. (94.) diss. 6. ad Irenæum.

ILLUSTRISSIMO
PRINCIPI FRIDERICO V.
COMITI PALATINO AD RHENUM,
ELECTORALIS DIGNITATIS ET PALATINATUS
hæredi, Bavariz Duci, &c.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

FLAVII Josephi Hellenistarum Judæorum cum eruditio-
ne, tum eloquentia facile principis historica monumenta prælo
meo excusa, Princeps Illustrissime, ad T. C. humiliter adfero. Sicut
enim scriptorum est quæ honesta sunt & seculis profutura literis
prodere: ita & in immenso aliorum super alios acervatorum librorū
tumulo typographorum interest laudabiles & bonæ frugis scripto-
res in lucem mittere redivivos, & adversus Zoilos potentium patro-
norum tutelæ committere. multiplex vero mihi causa fuit cur ad
T. C. noster confugeret Josephus: namque primum tota operis *πραγματεια* de rebus
est quæ a Principe cognoscantur dignissimis; ipsa nempe mundani Systematis divina
constitutione, humani generis ortu & propagatione, Patriarcharum vita, Mosaica Le-
gislatione, politia Hebraica, monarchiarum, quæ olim orbem rexerunt, imperio &
aliis, quæ quatuor millium annorum historiam implent auctoris & eo nomine apud Prin-
cipes gratiosi, quod non ex infimis literatorum subselliis ad hæc scribenda prodierit ter-
ræ filius; sed ex regio Hasmonæorum sanguine oriundus, & primaria sacerdotum
inter Judæos familia, cum in adolescentia ad miraculum usque in literarum studio pro-
fecisset, juventutem rebus gerendis & bello, quod cum Romanis gessere Judæi, inter-
necino exercuit Galizæ præfectus, consilio & manu æque promptus, ætate vero pro-
vectiori otium Romæ nactus ea literis mandavit, quæ literarum cognitione & usu didi-
cerat, vir cæteroquin Imperatoribus Vespasiano, Tito, Domitiano ob præclaras animi
dotes acceptissimus. Verum accessit & alia causa cur Josephum coram T. C. sisterem,
beneficium quod tuæ C. debeo, ob manuscriptorum tuæ electoralis Bibliothecæ codicum
Josephi liberalem usum, quem annuente primario nostræ ætatis Philologo Jano Gru-
tero, Bibliothecæ præfecto, impetravit singulari sua humanitate nobilissimus & erudi-
tissimus J. C. Marquardus Freherus Tuæ C. Consiliarius. Sed quia in hoc auctore ex-
cudendo longius processeram cum membranas consecutus sum, & multi assidua inter-
pellatione ut quam primum Josephum Græce, publici juris iterum facerem efflagita-
bant, quod editionis Basiliensis quæ ante LXVII. annos unica prodiit, nullum exem-
plar superesset; hortantibus cessi, quorundam virorum doctorum notas, & varias le-
ctiones ejus qui manuscripta excussit studio collectas propediem peculiari volumine
editurus. Cum itaque T. C. tuorumque beneficio si adjutus C. T. patrocinio Jose-
phum historicum Principe non indignum jure meritoque dedico, demisse rogans ut
quemadmodum Titus Imperat. autorem libros suos *μεγαλυντας* offerentem benigne
admisit, probavit, & Bibliothecæ suæ inseri jussit; ita Josephum nostrum clementi vul-
tu T. C. accipiat; & in sua per insigni Bibliotheca quæ nobis calamo exarata exemplaria
suppeditavit, ut emendatior prodiret, locum obtinere patiat. Ipse interim Deum
Opt. Max. a quo est omnis antistatus in terris, supplex orabo ut det T. C. vitam prolixam,
Principatum securum, & quæcunque boni Principis vota sunt.

Tua Celsitudinis servus addictissimus

PETRUS ROVERIANUS
Typographus.

DE IO.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ ΠΕΡΙ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ ΙΟΥΔΑΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΑΠΙΩΝΟΣ ΛΟΓΟΣ Α'.

FLAVII JOSEPHI DE ANTI-
QVITATE JUDÆORUM CON-
TRA APIONEM ALEXANDRI-
NUM, AD EPAPHRODITUM,
LIBER PRIMUS.

Opera Sigismundi Gelenii restitutus.

Καὶς μὲν ὑπολαμβάνει,
ὅτι διὰ τὴν ἀρχαιογραφίαν
αὐτοῦ συγγραφεὺς, κρατῆς ἀν-
δρῶν ἐπαφροδίτε, πῆς ἐστὶ
ἐξομῶν αὐτῇ πεποιημένη
φανερὸν, ὡς ὅτι ἡμῶν
τῶν Ἰουδαίων, ὅτι καὶ παλαιότατον
τε ἔστι πρῶτον ὑποτίθει.

οὐκ ἴδιαν, ὅτι τὴν χώραν ἐν ᾗ ἐχόμεν κατ' ὥκηνον,
ἐν πεντακισχίλιον ἔτων ἱστορίαν ἀνέχεσθαι, ὅτι καὶ παρ'
ἡμῶν ἱστορίαν βιβλίων, διὰ τὴν ἑλληνικὴν φωνὴν συνεγρα-
ψάμενος. ἐπεὶ δὲ συγχρῆς ὁρᾷ τὴν ἀπὸ δυσμενείας ἀπὸ π-
ντων ἐρημνέας προσεχόντας βλασφημίας, καὶ τοῖς ὡς
τὴν ἀρχαιογραφίαν ὡς ἐμὲ γεγραμμένοις ἀπιστοῦντες,
τεκμηρίον τε ποιημένους ὅτι νεώτερον εἶναι τὸ γένος ἡ-
μῶν, τὸ μηδεμίαν ὡς τοῖς ἱπποφάνει τὴν ἑλληνικὴν
ἱστοριογραφίαν μνημὸς ἡρώδης, ὡς τῶν ἀπάντων
τῶν ἡμῶν δὲν γεγραμμένων, τὴν αὐτὴν λοιδοριῶν τὴν
δυσμενείαν καὶ τὴν ἐκείνων ἐλέγχον βλασφημίας, τὴν δὲ ἀ-
γνοίαν ἐπινοήσαντες, διδάσκοντες πάντας ὅσοι τὰ ἡμέ-
τερά ἐβλῶν, ὡς τὴν ἡμετέραν ἀρχαιογραφίαν, ὡς γε-
γραμμένη τὴν αὐτὴν ἐμὲ λεγόμενων μάρτυσι, τοῖς ἀξιοπ-
στοῦντες εἶναι ὡς πᾶσι ἀρχαιογραφίαν ἀπὸ τῶν ἑλλήνων
καταγεγραμμένοις. τὰς δὲ βλασφημίας περὶ ἡμῶν ὅτι
γεγραμμένης, αὐτὰς δὲ αὐτῶν ἐλεγχόμενης παρέχω.
πρῶτον μὲν ὅτι τὰς αἰτίας ἀποδίδωμι, διὰς ὅτι πολλοὶ
ἐθνῶν ἡμῶν ἐν ἱστορίαις ἑλλήνων ἐμνημονεύουσιν. ἐπ'
μὲν τοῖς ὅτις ἐστὶν ὡς ἀπὸ τῶν περὶ ἡμῶν ἱστορίαν ποι-
ήσαν φανερὸς τοῖς μὴ γινώσκουσιν ἢ προαποιν μένοις ἀ-
γνοῖν. πρῶτον οὖν ἐπερχεται μοι πᾶν θαυμάζειν τὰς οἰ-
ομένους ὅτι περὶ τῶν παλαιότατων ἔργων, μένοις προσέ-
χειν τοῖς ἑλλήσι, καὶ ὡς τῶν πυνθανόμενων τῶν
ἀληθῆς ἡμῶν δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἀπι-
στοῖν. πᾶν γὰρ ἐγὼ πᾶν ἀπὸν ὁρᾷ συνεβηκός, ἐγὼ δὲ
habere, & ab eis consulendam esse veritatis integritatem: nobis autem & aliis hominibus
non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria video contigisse. Quapropter decet

Ufficienter, ut arbitror,
& per libros Antiquita-
tum, optime virorum.
Epaphrodite, legenti-
bus eos, aperui de no-
stro genere Judæorum,
quia & vetustissimum
est, & primam originem

domesticam habuit. Quinque millium enim an-
norum numerum historiam continentem, ex no-
stris sacris libris Græco sermone conscripsi. Quo-
niam vero multos video, respicientes blasphe-
miam quorundam infane prolatam: & ea quæ a
me de antiquitate conscripta sunt, non creden-
tes: putantes mendacium nostrum esse genus, eo
quod nulla memoria apud Græcorum nobiles
historiographos digni sunt habiti nostri majores:
pro omnibus his arbitratus sum oportere me bre-
viter hæc dicta conscribere: & derogantium qui-
dem, vesanum spontaneumq; increpare menda-
cium, aliorum vero ignorantiam pariter emen-
dare: universosq; de nostra antiquitate, qui sci-
licet veritatem amplectuntur, edocere. Utar
autem in meis dictis testibus eis, qui de omni an-
tiquitate apud Græcos fide digni sunt judicandi:
eos autem qui blasphemæ de nobis atq; fallaci-
ter conscripsere aliqua, per semetipsos convictos
indubitanter ostendam. Conabor etiam causas
exponere, propter quas non multi in Græcis hi-
storiis gentis nostræ fecerunt memoriam: nec non &
eos, qui de nobis scribere voluerunt nescientibus
aut nescire simulantibus indicabo. Primitus itaq;
satis admiror eos, qui existimant oportere de
rebus antiquis, Græcis tantummodo fidem
habere, & ab eis consulendam esse veritatis integritatem: nobis autem & aliis hominibus
non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria video contigisse. Quapropter decet

non varias opiniones inspicere, sed ex ipsis rebus A
justitiam ponderare. Omnia siquidem Græcorū
nova, & heri, (ut ita dicam) nuperq; facta cogno-
vi: hoc est fabricam civitatum & ad inventiones
artium conscriptionesq; legum: cunctarumque
rerum junior apud eos est historiarū diligentia,
conscribendæ. Apud Ægyptios autem, atque
Chaldæos, & Phœnicas (desino enim nos illis
connumerare) sicut ipsi fatentur, resgestæ anti-
quissimam & permanentem habent memoriæ
traditionem. Nam & locis omnes inhabitant.,
quæ nequaquam aëris corruptioni subjaceant: &
multam providentiam habuere, ut nihil horum
quæ apud eos aguntur sine memoria relinqueret-
ur: sed in publicis conscriptionibus semper a
viris sapientissimis diceretur. Græcorum vero
regionem innumeræ corruptiones invasere, re-
rum memoriā delentes. Qui autem novas
constituentes conversationes, omnium se primos
esse credidēre, sciant quia etiam sero & vix natu-
ram potuere agnoscere literarum. Nam anti-
quissimum earum usum habuisse creduntur a
Phœnicibus, & a Cadmose didicisse gloriantur.
Sed neque illo tempore poterit aliquis demon-
strare servatam conscriptionem, neque in tem-
plis, neque in publicis anathematibus: quando
etiam de Trojanis rebus, ubi tot annis militatum
est, postea multa quæstio atque contentio facta
est, utrum literis usi sint: & magis veritas obti-
nuit, quod usus modernarum litterarum illis fu-
isset incognitus. Constat autem, quod apud Græ-
cos nulla invenitur conscriptio, poemate Home-
ri vetustior: & hunc etiam post bella Trojana
fuisse manifestum est. Et ajunt neque hunc li-
teris suum poemata reliquisse: sed cantibus memo-
ria reservatum, postea fuisse compositum, & pro-
pterea multam in eo comperiri dissonantiam.
Qui autem historias apud eos conscribere tenta-
vere, id est, Cadmus Milesius, & Acusilaus Argi-
vus, & post hunc quicumq; alii fuisse referuntur,
paululum tempus Persarum contra Græcos ex-
peditionem præcessere. Sed & eos qui de cæle-
stibus ac divinis primitus apud Græcos sunt phi-
losophati, id est, Pherocydem Syrium & Pytha-
goram, & Thaletem, omnes concorditer confi-
tentur, Ægyptiorum & Chaldæorum fuisse disci-
pulos: & breviter conscripsisse, quæ a Græcis
omnium antiquissima judicantur, ita ut vix ea
credant ab illis fuisse conscripta. Quomodo er-
go non est irrationabile, ut tali factu turgiant.
Græci, tanquam soli sciant vetera, & veritatem
eorum ex ætate tradant: aut quis non ab ipsis con-
scriptoribus facillime discat, quod neq; firmiter
scientes aliquid conscripsere, sed quod unus-
quisque opinatus est, hoc studuit explanare. Un-
de etiam libris se invicem arguunt, & valde con-
traria de rebus eisdem non piget eos dicere. Sed
ego videbor me potioribus esse superfluous, si ex-
planare voluero, quantis quidem locis Hellenicis
ab Acusilaio de genealogiis discrepat, & in quantis
Hesiodum corrigat Acusilaus, aut quomodo Ephorus
quidem Hellenicum in plurimis ostendit esse mendacem,
Ephorum vero Timæus, Timæum qui post illū
B
C
D
E
F
G
A
μή τ' ματαιούς δοξάζει παρὰ λαβὴν, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τὴν
δικαιοσύνην τῶν πραγμάτων λαμβάνει. τὰ μὲν γὰρ ὅσα τῶν
ἐλλήσιν ἅπαντα, νῆα καὶ χθὲς καὶ πρῶτον οὕτως ἂν ἴσως τις,
εὐροισι γενομένη. λέγω δὴ τὰς κτήσεις τῶν πόλεων, καὶ τὰ
πρὸς τὰς ὀπινίας τῶν τεχνῶν, καὶ τὰ πρὸς τὰς νόμων
ἀναγραφάς. πάντων δὲ νεωτέρων γενομένων παρ' αὐτοῖς
ἢ πρὸς ἀναγραφὴν πρὸς ἱστορίας ὀπισθομεινῶν. τὰ μὲν
τὰ παρ' αἰγυπτίοις τε, καὶ χαλδαίοις, καὶ φοινίκῃν, ἐν ᾗ
νῦν ἡμᾶς ἐκείνοις συγκαταλέγειν, αὐτοὶ δὴ περὶ γενέσεως
λογιστὴν ἀρχαιοτάτων τε καὶ μονιμοτάτων ἔχοντες μνη-
μῆς τῶν παρὰ δόξαν. καὶ ὅτι τῶν πάντων οὐκ ἔστιν,
ἡκιστα τῶν ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς φθόρων ὑποκειμένων.
ὁ πολλὸν ἐποίησαντο περὶ οὐρανῶν, ὅτι μὴδὲν ἀμνηστῶν τῶν
παρ' αὐτοῖς περὶ ὁρμῶν ὡς ἀληθῆς, ἀλλ' ἐν δημοσί-
οις ἀναγραφῶν ὑπὸ τῶν σφραγίστων αἰεὶ καθιερούμεν.
τὸν δὲ πρὸς τὴν ἐλλάδα τῶν πολεμικῶν μὲν φθόρων κα-
τὰ τὸν χρόνον, ἐξ ἀεὶ φέρουσι τῶν μνημῶν τῶν γενομένων. αἱ δὲ
καμνὲς καὶ ἀντιμνηστικαί, ὅτι πάντες ἐν οὐρανῷ ἀρχαῖς
ἐκαστοὶ τὴν ἀφ' ἑαυτῶν ὁψὲν καὶ μάλιστα ἐκείνων φύ-
σιν γραμμάτων. οὐ γὰρ ἀρχαιοτάτων αὐτῶν τῶν γε-
νομένων ἵστοι, παρὰ φοινίκων, καὶ κάδικας σμυρνα-
τικὰς. ὁ μὲν γὰρ ἐπ' ἐκείνου ὁ χρόνος διώκει
τὴν ἀν' ἀρχαῖς σωζομένην ἀναγραφὴν, ὅτι ἐν ἱστορίαις,
ὅτι ἐν δημοσίαις ἀναθήμασι τῶν γενομένων τῶν ὀπί-
σθεν περὶ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐστὶν ἀρχαιοτάτων ὑστερον πολλὰ γε-
γονέναι δοκεῖ τε καὶ ἔστιν, ἐν γραμμασὶν ἐκείνων
ὁ πολλὸν δὲ ὀπισθομνηστικὰ μᾶλλον, περὶ τῶν νῦν ὄν-
των γραμμάτων γενομένων ἐκείνων ἀγνοῶν. ἔτι δὲ
παρὰ τοῖς ἐλλήσιν ὁδὸν ὁμολογεῖ μὲν εὐρίσκεται γραμ-
μα, τῆς ὁμῆρας ποιήσεως πρᾶκτοτερον. ὅτι τῶν
πρὸς αὐτοὺς ὑστερον φαίνεται ἡμετέροις, καὶ φασὶν ὅτι
ἐν γραμμασὶν τῶν αὐτῶν ποιήσιν καταλιπῶν, ἀλλὰ
ἀρχαιομνηστικὰ μὲν ἐκ τῶν ἀσμάτων ὑστερον αὐτῶν ἐθῆναι,
ὁ δὲ τῶν πολλὰς ἐν αὐτῇ ἡσυχίᾳ ἀναγραφῆς. αἱ
μὲν τὰς πρὸς ἱστορίας ὀπισθομνηστικὰς συγγραφεῖς παρ'
αὐτοῖς, λέγουσι τὴν περὶ κάδικον τὴν μελίτην, καὶ
τὴν ἀργεῖον ἀκασίαν, καὶ μὲν τὸν ἔπινες ἄλλοι λέγον-
τες ἡμετέρας, βραχὺ τῆς περὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἐλλάδα στρα-
τείαις τῶν χρόνων περὶ εἶδον. ἀλλὰ μὲν καὶ τὴν πε-
ρὶ τῶν ἀργεῖων τε καὶ δέων πρῶτες παρ' ἐλλήσιν φιλο-
σοφώσαντες, ὅσον Φερεκύδην τὸν σύρον καὶ πυθαγόραν
ἐν αἰσῇ, πάντες συμφωνῶντες ὁμολογεῖν αἰγυπτίων ἐν
χαλδαίων ἡμετέρας μαθητῶν, ὅτι οὐκ ἀληθῆς. καὶ
πρὸς τοῖς ἐλλήσιν εἶναι δοκεῖν πάντων ἀρχαιοτάτων, ἐν
μοῖς αὐτῶν πρᾶκτοτερον ἐκείνων γενομένων. πρὸς
οὐκ ὅσον ἄλλοιον τετυφώσιν τῶν ἐλλήσιν οὕτως μὲν
ὀπισθομνηστικὰς τῶν ἀρχαίων, καὶ τῶν ἀληθῶν περὶ αὐ-
τῶν ἀρχαῖς ὡς ἀληθῆς. ἢ τις ἂν παρ' αὐτῶν συγ-
γραφεῖς μάλιστα ἔραδιος, ὅτι μὴδὲν βεβαίως εἰδότες
συνέγραψον, ἀλλ' ὡς ἐκαστοὶ περὶ τῶν πραγμάτων
εἰκάσαντο. πολλοὶ γὰρ ἀπὸ τῶν βιβλίων ἀλλήλων
ἐλέγχουσι, καὶ τὰ ἐναντιώματα περὶ τῶν αὐτῶν λέ-
γειν οὐκ ὁκνεῖσι. περὶ τῶν δὲ ἂν ἴδω ἑγὼ τῶν ἐμῶν
μᾶλλον ὀπισθομνηστικὰς διδάσκων, ὅσον μὲν ἐλλήσιν
ἀκασίαν περὶ τῶν ἡμετέρας ἀρχαίων ἀναθήματι, ὅσον δὲ
διορθῶν τὴν ἱστορίαν ἀκασίαν, ἢ τὴν περὶ τῶν ἐφο-
ρος μὲν ἐλλήσιν ἐν τοῖς πλείστοις ἀρχαῖς ἀναθήμασι
κινῶν, ἐφορῶν δὲ τῶν γενομένων, καὶ τῶν γενομένων
γενομένων

γεροῖτες, ἡρόδοτον δὲ πάντες. ἀλλ' ἐδὲ καὶ τὸ σικελῶν
 τῶν ἀντίστοιχον καὶ φίλιον ἢ καλλιῶν τι μὲν συμ-
 φωνῶν ἢ ἐλίων. ἐδὲ αὖτε τῶν ἀττικῶν οἱ πᾶς ἀττικῶν
 συγγραφεύς, ἢ καὶ τῶν ἀργολικῶν οἱ πᾶς ἀργολικῶν
 συγγραφεύς, ἀλλήλους καταχέλειψαντες. καὶ τὸ δὲ λέγειν
 καὶ τὸ πᾶσι καὶ βραχυτέρων, ὅπως καὶ τῆς ἀπὸ τῆς
 νεωστέας περὶ τῆς γραφῆς καὶ τῆς αὐτῆς παραχθέντων
 οἱ δοκιμαῖαι διὰ τὴν φωνήαντι. πολλὰ δὲ καὶ θανά-
 τῶν ὡς ψευδοῦνται. ὑποπνύνται καταχέλειψαντες, καὶ τὴν
 δοκῶν ἀπὸ τῆς αὐτῆς αὐτῶν ἰσχυρῶς συγγραφῆναι. αἰ-
 τῶν δὲ τὸ πᾶσι τῆς διὰ φωνῆας, πολλὰ μὲν ὡς αὐτῶν καὶ
 ὑπερῶν πᾶσι βραχυτέροις ζητῶν ἀναφασθῆναι. ὅπως δὲ
 οἱ τῆς λεχθέντων πᾶσι μετὰ τὴν ἰσχυρῶς ἀνατίθηται.
 καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ κυριαρχίᾳ, ἵνα μοι δοκῶσιν.
 τὸ δὲ ἐξ ἑκείνης μὴ ἀποδοῦναι, ὅπως τῆς ἑλληνιστῶν
 μοσῶν γινώσκων καὶ τῆς ἐκείνων πᾶσι τοῦ ἀναφασθῆναι
 φῶς, ὅπως μάλιστα δὲ καὶ τῶν πάλαι, καὶ τῶν ἐξ ὧν
 ὁ ψευδοῦνται, πᾶσι μὲν τῶν βραχυτέροις καὶ τῶν πάλαι
 τῶν γραφῶν περὶ τῶν. ἐδὲ μόνον ὅπως τῆς ἑλλήνων
 ὅπως ἡμετέροις καὶ τῆς ἀναφασθῆναι, ἀλλ' ἐδὲ ὅπως τῆς
 ἀλλοδαπῶν ὡς αὐτῶν ἰσχυρῶς ἵνα λέγεται, καὶ πᾶσι
 ὅπως ἡμετέροις, ἐδὲ τῶν διὰ τῶν ἰσχυρῶς. ἀλλὰ τὸ
 δημοσίων γραμμάτων δεχόμεναι ὡς φῶς, τὸς
 ὑποπνύνται αὐτῶν καὶ τῶν φωνῶν συγγραφῆναι νό-
 μους, ὡς τῶν περὶ τῶν πᾶσι τῶν τυραννίδων ἀνα-
 φασθῆναι. περὶ μὲν τὸ δεχόμεναι τὸ δὲ λέγειν
 αὐτῶν τῶν δεχόμεναι, μολὶς γὰρ ὅπως καὶ μὴ τῶν
 γραμμάτων ἐπαδεδύηται. αἱ δὲ τῶν ὑποπνύνται
 περὶ τῶν ἑλλήνων ἀναφασθῆναι, ἢ καὶ τῶν μετὰ
 βραχυτέροις ἀναφασθῆναι ἡμετέροις, καὶ τῶν ψευδοῦνται
 λέγειν, ἢ πολλὰ πᾶσι ἀλλήλους ὅπως διὰ φωνῆας τῶν
 συγγραφῶν. ὅπως τῶν πᾶσι τῶν, ὅπως τῶν πᾶσι
 αἱ πᾶσι. οἱ γὰρ τῶν γραφῶν ὅπως τῶν, ἐπὶ τῶν
 ἀλλήλων ὡς αὐτῶν καὶ τῶν πᾶσι τῶν, ἐπὶ τῶν
 ἐπὶ τῶν λόγων δὲ διὰ τῶν ἐπὶ τῶν. καὶ καὶ
 ἐν τῶν πᾶσι ἐν τῶν περὶ τῶν ὡς αὐτῶν ὡς αὐτῶν
 ὑποπνύνται, καὶ τῶν ὡς αὐτῶν. πᾶσι μὲν τῶν
 μὴ τῶν πᾶσι, πᾶσι δὲ πᾶσι καὶ τῶν πᾶσι
 ἢ τῶν βασιλείας ἐπὶ τῶν. ἀλλοι δὲ τῶν τῶν
 τῶν πᾶσι ἢ τῶν συγγραφῶν ὡς αὐτῶν, ἀναφασθῆναι
 τῶν νομίζοντες. ὅπως τῶν πᾶσι τῶν πᾶσι τῶν
 πᾶσι πᾶσι διὰ τῶν. ὅπως μὲν γὰρ ἀλλήλους ἐπὶ
 πᾶσι ὡς αὐτῶν, ἐπὶ τῶν αὐτῶν πᾶσι καὶ
 λέγειν καὶ γράφειν. οἱ δὲ τῶν πᾶσι τῶν πᾶσι
 ὡς αὐτῶν αὐτῶν φωνῶν πᾶσι ἀλλήλους, λό-
 γων μὲν οὐδὲν ἕνα καὶ ἐν τῶν πᾶσι τῶν πᾶσι
 χωρὶς ἡμᾶς τῶν συγγραφῶν τῶν ἀλλήλους. ἐμὲν δὲ
 τῶν πᾶσι τῶν ἀλλήλους ὡς αὐτῶν, καὶ μάλιστα γὰρ τῶν
 ἐπὶ τῶν πᾶσι τῶν πᾶσι. ὅπως μὲν οὐδὲν πᾶσι
 τῶν βαβυλωνίων, ἐκ μακροτέρων αὐτῶν γρά-
 φων, πᾶσι τῶν ἀναφασθῆναι τῶν πᾶσι, ὅπως μὲν
 οἱ ἱερῶν ὡς αὐτῶν ὡς αὐτῶν, καὶ τῶν πᾶσι τῶν
 λαοφῶν. χαλδοὶ δὲ τῶν πᾶσι τῶν βαβυλωνίων, καὶ
 τῶν πᾶσι τῶν ἑλλήνων ἀναφασθῆναι τῶν πᾶσι
 τῶν φωνῶν γραμμάτων ὡς τῶν πᾶσι τῶν πᾶσι
 πᾶσι, καὶ πᾶσι τῶν πᾶσι τῶν πᾶσι τῶν πᾶσι
 τῶν, ἐπὶ τῶν συγγραφῶν ὡς αὐτῶν, ὡς αὐτῶν μοι δοκῶν.
 Chaldei vero apud Babylonios: & quia præcipue Græcis immixti, usi sunt Phœnices literis, circa dif-
 fensationes vitæ, & publicorum operum traditionem, dum consentiant omnes, tacendum hoc puto.

A fuere, Herodotum vero cuncti: sed neque de Si-
 culis cum Antiocho & Philisto, aut Callia Tim-
 us concordare dignatus est: neque rursus de At-
 ticus hi qui Arhidas conscripserunt: aut de Argo-
 licis qui de Argis historiam protulere, alterutros
 consecuti sunt. Et quid oportet dicere de civi-
 tatibus brevibusque rebus, quando de militia Per-
 sica, & his quæ in ea sunt gesta, tantum viri pro-
 batissimi discordasse noscuntur? In multis au-
 tem etiam Thucydides tanquam fallax accusa-
 tur, licet scrupulosissimam sui temporis historiam
 conscripisse videatur. Causæ vero hujus disso-
 nantiae multæ forsan & aliæ quærere volentibus
 apparebunt. Ego vero duabus quas dicturus
 sum, maximam hujus vim diversitatis ascribo. Et
 quidem primum dico eam quæ mihi propior esse
 videtur: id est, eo quod ab initio non fuerit stu-
 dium apud Græcos: publicas de his quæ semper
 aguntur præferre conscriptiones. Hoc etenim
 præcipue & errorem, & potestatem mentendi
 posteris, nequid aliquid volentibus scriptitare,
 concessit. Non enim solummodo apud alios Græ-
 cos publicæ conscriptio est neglecta: sed neque
 apud ipsos Athenienses, quos terrigenas esse di-
 cunt, disciplinæque cultores, aliquid hujusmodi
 reperitur. Sed publicarum literarum antiquis-
 simas esse dicunt leges, quæ a Dracone eis de sup-
 pliciis sunt conscriptæ, modicum ante tempus
 tyrannidis Pisistrati. De Arcadibus autem in
 antiquitate gloriantibus, quid oportet dici? vix
 enim isti & postea literis eruditi sunt. Cum ergo
 conscriptio nulla præponeretur, quæ & discere
 volentes doceret, & mentientes argueret, multa
 inter conscriptores discordia nata est: quoniam
 qui ad scribendum se præparabant, non studium
 veritatis exhibuerunt, licet hæc promissio semper
 habeatur in promptu: sed verborum magis ha-
 bere prolationem maximam. Et quemadmodum
 laudari se in hoc super alios æstimarent, ad hoc
 potius semetipsos aptabant. Aliqui vero ad fa-
 bulas sunt conversi: alii autem ad gratiam,
 aut civitates laudantes, aut reges: alii semetipsos
 ad accusandas causas, aut conscriptores tradide-
 re. in hoc se fore probabiles æstimantes, & omni-
 no hoc agentes, quod historiarum nimis ad versum
 est. Veræ siquidem historiarum indicium est, si de
 eisdem rebus omnes eadem dicant atque con-
 scribant. hi vero cum quædam aliter conscribe-
 rent quam alii, tunc se putabant omnium vera
 ciores ostendi. Quapropter causa quidem ver-
 borum & calliditatis eorum, cedere nos Græcis
 oportet: non autem de antiqua historiarum veritate,
 & maxime de rebus propriæ uniuscujusque pro-
 vinciarum. Quoniam igitur apud Ægyptios & Ba-
 bylonios, ex longissimis olim temporibus circa
 conscriptiones diligentia fuit, quando sacerdoti-
 bus erat injunctum, & circa eas ipsi philosophaban-
 tur.

De nostris vero progenitoribus, qui eandem quam prædicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem (defino dicere, etiam potiore,) pontificibus & prophetis hoc imperantes: & quia usque ad nostra tempora eum multa integritate servatum est, & si oportet audentius dicere, etiam servabitur, conabor breviter edocere. Non enim solummodo ab initio probatissimos viros, & in Dei placatione præparatos, ad hæc exercenda constituerant: sed quatenus etiam genus sacerdotum sine permixtione purumque consisteret, providerunt. Oportet enim eum qui sacerdotium habiturus est, ex ejusdem gentis nasci muliere: & neque ad pecunias, neque ad honores inspicere, & genus per antiquam lineam & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Judæa: sed ubicunque nostri generis constitutio reperitur, etiam ibi integritas ista servatur circa nuptias sacerdotum: hoc est, in Ægypto & Babylonia, & quocunque terrarum orbe quilibet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymam conscribentes a patre nomen nuptæ, & antiquorum progenitorum, quicunque hujus rei testimonia præbuere. Si autem bella proveniant, sicut jam crebro factum est, dum Antiochus Epiphanes ad nostram venisset regionem, & Pompejus Magnus, & Quintilius Varus, & præcipue nostris gesta temporibus, tunc hi qui de sacerdotibus supersunt, ex antiquis literis iterum novas conficiunt, & probant mulieres, quæ relinqvuntur. Non enim ad captivas accedunt, alienigenarum consortia formidantes. Indicium vero integritatis hoc maximum est, quia pontifices apud nos a duobus milibus annis denominati filii a patre conscripti sunt. His autem qui prædicti sunt, si quid prævaricentur, interdicitur ne vel ad altare accedat, vel alia sanctificatione fungantur. Recte siquidem, potius autem necessarie, cum neque conscribendi potestas omnibus data, neque ulla sit in descriptione discordia: sed solummodo prophetis antiquissima quidem & veterrima secundum inspirationem factam a Deo cognoscentibus, alia vero suorum temporum sicuti sunt facta palam conscribentibus, infiniti libri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnantes: sed solummodo duo & viginti libri, habentes temporis totius conscriptionem: quorum iuste fides admittitur. Horum ergo quinque quidem sunt Moseos, qui nativitates continent, & humanæ generationis traditionem habent usque ad ejus mortem. hoc tempus de tribus millibus annis paululum minus est. A morte vero Moseos usque ad Artaxerxem Persarum regem, qui fuit post Xerxem, prophetæ suorum temporum res gestas conscripserunt in tredecim libris. Reliqui vero quatuor, hymnos in Deum & vitæ humanæ præcepta noscuntur continere. Ab Artaxerxe vero usque ad nostrum tempus singula quidem conscripta, non tamen priori simili fide sunt habita, eo quod non fuerit certa successio prophetarum. Palam namque est ipsis operibus quemadmodum nos propriis literis

πεπρωμένον. ποῦτε γὰρ αὖτις ἡδὴ παρερχόμενος, ἔτι προδύναι τις ἔδεν, ἔτι ἀφελῆν αὐτῶν, ἔτι μετα-
 θῆναι τι πάλιν. πᾶσι γὰρ συμφυρνεῖν εὖ θύς ἐκ τῆς
 πρώτης γένεως ἰσθμίου ἐνομαζέειν αὐτὰς θεοδόγμα, αἱ
 εἰς τὰς ἐμὲ μὲν, καὶ πρὸς αὐτῶν αἱ θεοὶ θησκῶν ἡδέως.
 ἡδὴ οὖν πολλοὶ πολλὰ κίς ἐώσαν, τὴν ἀρχαλῶν, σπρί-
 λας καὶ παντῶν θανάτων τροπὰς ἐν θεάτροις ὑπομέ-
 νοντες, ἐπὶ ταῖς μὴδὲν φῆμα παρὰ τοῦ θεοῦ τῆς νόμου καὶ
 παρὰ τῶν ἀναρχαφῶν. ὁ τις αὖν ὑπομένειν ἐλ-
 λῶν ὑπὲρ αὐτοῦ. ἀλλ' ἔδωκεν ἔτι, καὶ πάλιν τὴν παρὰ
 αὐτοῖς ἀφανισθῆναι συγγραμμάτων, τὴν τυχεύου ὑπο-
 στήσε) βλάσκει. λογὸς γὰρ αὐτῶν νομίζον ἵνα, καὶ τὴν
 τῶν ἀρχαφῶν βλάσκειν ἐχέτω συγγραμμάτων. ἔτι δὲ δικασ-
 τὴν ἐπὶ τῇ πελαγονίᾳ φρονέσιν, ἐπὶ δὲ καὶ τῇ νῦν ἐν τῇ
 ἐρώσει παλιν ὡς ἐπὶ τῶν συγγραμμάτων, οἷς μὴ αὐτῶν
 παρεχόμενοι, μὴ περὶ τοῦ θεοῦ τῆς ἐνδοῦν ἐφίλοισιν ἡ-
 θῶν. αἰμέλει ἐπὶ τῇ ὑπομνήσιν νῦν ἡμῶν πόλεμος, πῶς
 ἰσθμίου ὑπομνήσιν ἐξενέουσαν, ἔτι ἐκ τῆς π-
 πῶς ὡς ἐξελθόντες, ἔτι παλιν τῶν περὶ τοῦ θεοῦ
 παρὰ τοῦ θεοῦ. ἀλλ' ἐκ τῶν ἀρχαφῶν ἐλθόντες, παρὰ
 τοῦ θεοῦ ἰσθμίου ὅς ἐστιν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐνδοῦν ἡ-
 θῶν, καὶ τῇ ἐπὶ τῇ πόλεμος, καὶ τῇ ἐν αὐτῇ καὶ μέ-
 ρει ὑπομνήσιν, ἀλλ' ἡ τῇ ἀναρχαφῶν ἐπὶ τοῦ θεοῦ
 τῆς περὶ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ τυχεύου. ἐπὶ τοῦ θεοῦ
 μὲν γὰρ τῇ περὶ ἡμῶν ἀρχαφῶν ὁνομαζόμενων, ἔως ἀν-
 τὶ τῇ ἐνδοῦν ἡ- θῶν, ἐπὶ τοῦ θεοῦ ἡμῶν οὐκ ἔστιν
 φθίσι ἀρχαφῶν. καὶ μετὰ τῇ φυλακῇς ἐπὶ τοῦ θεοῦ
 σπῆναι καὶ τῇ ἐχόντες, αἱ περὶ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ
 κατὰ τῇ περὶ τοῦ θεοῦ δεδεδυμένοι. αὐτοῖς γὰρ τοῦ θεοῦ
 πᾶσι φθῆναι τῇ ἀλλ' ἐνδοῦν τῇ τῇ, περὶ τῇ ἐνδοῦν
 ἡμῶν οὐκ ἔστιν, ἐπὶ τῇ ἐνδοῦν τῇ ἐνδοῦν. καὶ γὰρ τῇ
 καὶ τῇ ἐνδοῦν τῇ ἐνδοῦν ὁρῶν ἐπὶ τοῦ θεοῦ ἀνέρε-
 φαν, καὶ τῇ περὶ τῇ αὐτοῦ ὁρῶν ἀναρχαφῶν μόνον
 αὐτοῖς σπῆναι. ἐπὶ τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ἐνδοῦν ἀναρχαφῶν
 πᾶσι μοι τῇ περὶ τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ἐνδοῦν ἀναρχαφῶν
 ἡμῶν μόνον. πᾶσι περὶ τῇ ἐνδοῦν ἀναρχαφῶν οὐκ ἔστιν
 ἔως ἐπὶ τοῦ θεοῦ τῇ περὶ τοῦ θεοῦ τῇ ἐνδοῦν. ποῦτε
 δὲ μοι τῇ ἐνδοῦν τῇ ἀναρχαφῶν, ὡς περὶ τοῦ θεοῦ πᾶ-
 ντων τῆς αὐτοῦ τῇ περὶ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τοῦ θεοῦ
 αὐτοῦ καὶ τῇ ἐνδοῦν ἀναρχαφῶν μαρτυροῦν. περὶ τοῦ θεοῦ
 δὲ κατὰ τῇ ἐνδοῦν. ἐμὲ τῇ ἐνδοῦν πολλοῖς μὲν ἐνδοῦν
 τῇ συμπεπολεμηκόσι, πολλοῖς γὰρ τῇ ἡμετέρων ἐπὶ
 περὶ τοῦ θεοῦ, ἀναρχαφῶν τῇ ἐνδοῦν οὐκ ἔστιν. ἐπὶ τοῦ θεοῦ
 ὡς ἐπὶ τῇ ἐνδοῦν ἀναρχαφῶν, ἡμῶν τῇ ἐνδοῦν. ἐπὶ τοῦ θεοῦ
 αὐτοῖς ὁ θεοῦ ἀναρχαφῶν βασιλεὺς ἀναρχαφῶν. ἐπὶ τοῦ θεοῦ
 μὲν οὖν ἀναρχαφῶν ἐπὶ τοῦ θεοῦ, ὅτι τῇ ἀναρχαφῶν περὶ
 ἐνδοῦν ἀναρχαφῶν, ὅτι αὖν ὑπομνήσιν καὶ σπῆναι
 πᾶσι, ἐπὶ καὶ ἀναρχαφῶν, ἡ κατὰ τῇ ἐνδοῦν μετὰ τῇ τῇ
 γονέων, ἡ περὶ τοῦ θεοῦ. Παῦλοι δὲ πῶς ἀναρχαφῶν ἀναρχαφῶν
 ἐπὶ τῇ ἐνδοῦν ἀναρχαφῶν, ὡς περὶ τοῦ θεοῦ ἐνδοῦν
 ἀναρχαφῶν γυμνασίου, περὶ τοῦ θεοῦ νομίζοντες,
 κατὰ τῇ ἐνδοῦν καὶ ἀναρχαφῶν. θεοῦ αὖτις
 γινώσκον, ὅτι δὲ τῇ ἀναρχαφῶν περὶ τοῦ θεοῦ ἀναρχαφῶν
 ἀναρχαφῶν ὑπομνήσιν, αὐτοῖς ἐπὶ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ περὶ
 πᾶσι ἀναρχαφῶν, ἡ περὶ τοῦ θεοῦ τῇ γονέων, ἡ
 περὶ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ. ὅτι ἐγὼ μάλα

A credimus: tanto namq; seculo jam præterito ne-
 que adjicere quicquam aliquis, nec auferre, nec
 transformare præsumpsit. Omnibus enim inser-
 tum est mox ex prima generatione Judæis, hæc
 divina dogmata nominare, & in his utiq; perma-
 nere: & propterea, si oporteat, mori libenter. Jam
 itaq; multi captivorum frequenter tormentis af-
 fecti sunt, & mortes varias in theatris sustinere,
 ne ullum verbum contra leges admitterent, aut
 conscriptiones avitas violarent. Quis Græcorū
 aliquid tale perpeffus est? quando neque fortui-
 tam sustinere læsionem volunt: licet omnia apud
 eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse
 putant secundum conscribentium voluntates
 exposita. Et hoc juste etiam de antiquis sapiunt,
 quoniam aliquos nunc quoq; vident præfumen-
 tes de his rebus conscribere, quibus neque ipsi
 interfuere, neq; credere scientibus acquiescunt.
 Deniq; de bello quod apud nos contigit nuper,
 quidam historias conscribentes ediderunt: cum
 neq; ad ea loca venerint, neq; in proximo rerū
 gestarum fuerint: sed ex auditu quædam pauca
 componentes, impudenter semetipsos videntur
 historiarum nomine jacitare. Ego vero & de omni
 bello, & quæ ibi particulariter gesta sunt, veram
 descriptionem feci: cum ipse rebus omnibus in-
 terfuerim. Dux etenim apud nos Galilæorum
 eram, donec fuit defendendi facultas. Contigit
 autem ut caperer a Romanis: & habentes me Ve-
 spasianus & Titus in custodia, universa semper
 inspicere faciebant, primo quidem vinculum:
 postea vero solutus cum Tito ab Alexandria pro-
 pter obsessionem Hierosolymorum directus sum.
 Eo tempore nihil est gestum, quod meam potuisset
 latere notitiam. Nam videns Romanorum
 exercitum, universa cum diligentia describebā.
 Et ea quæ nunciabantur ab his qui semetipsos
 tradebant, ego solus integrius intelligens dispo-
 nebam. Deinde Romæ tempus vacationis ha-
 bens, omnijam negotio præparato usus aliqui-
 bus cooperantibus mihi propter eloquentiam
 Græcam rerum eruditionem exhibui. Tantaque
 mihi securitas affuit veritatis, ut primos omnium
 Imperatores belli Vespasianum & Titum testes
 non expavescerem. Primum namq; illis obtuli
 libros: & post illos multis quidem Romanorum
 qui bellis interfuere, plurimis vero nostrorum et-
 iam eos venundedi, qui Græca eruditione vide-
 bantur imbuti. quorum est Julius Archelaus,
 Herodes honestissimus, & ipse admirabilis rex
 Agrippa. Isti siquidem universi testimonium
 perhibuere, quod veritatem diligenter excolui:
 non dissimulaturi si quid gestorum per ignoran-
 tiam, aut per gratiam commutassent, aut præter-
 misissent. Quidam vero pravi homines derogare
 meæ historiæ sunt conati, tanquam in scholis
 adolescentium themata exercentes, & accusatio-
 nis insperatæ atque detractionis facientes opus:

cum oporteat illud sciri, quod convenit promittentem aliis rerum veracium traditionem, ipsum pri-
 us hæc nosse certissime, aut rebus gestis adhzrendo, aut ab scientibus consulendo. Quod ego præcipue

circā utrumque me credo fecisse opus. Antiquitatis namq; libros (sicuti dixi) ex voluminibus sacris interpretatus sum, cum essem genere sacerdos, & participarem illarum sapientiam literarū. Historiam vero belli conscripsi, multarum quidem actionum ipse operator, plurimarum vero inspector existens & omnino eorum quæ dicta, vel gesta sunt, nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos, qui adversum me nuntiantur de veritate contendere? Qui licet imperatorum commentarios legisse dicuntur, non tamen nostrorum repugnantium rebus interfuere. De his rebus itaqve necessariam feci digressionem, significare volens facultatem eorum, qui historiam scribere promittunt. Et sufficienter, sicuti reor, declaravi, quod conscriptio rerum apud Barbaros potius solennior, quam apud Græcos est. Volo autem paululum prius disputare adversus eos, qui contendunt, novel- lam esse nostram conversationem, eo quod nihil de nobis, ut ajunt illi, dictum sit a conscrip- toribus Græcis. Deinde testimonia antiquitatis ex aliorum literis exhibebo: & eos qui nostrum blasphemant genus, nulla ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neq; regionem maritimam habitamus, neqve mercimoniis gaudemus, neq; per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed nostræ civitates procul a mari sitæ sunt: regionemque uberrimam possidentes, in ea assidue laboramus, præcipue circa filiorum nutrimenta, studentes, legumq; custodiam: & traditionem pietatis, totius opus vitæ necessarium judicamus. Cum accedat igitur his quæ prædicta sunt, etiam vivendi ratio propria, nihil fuit antiquis tempo- ribus quod faceret nobis commercium Græco- rum: sicut Ægyptiis mercimonia, quæ ab eis ex- portantur, & ad eos rursus importantur: itemq; habitatoribus Phœniciz maritimæ, studentibus circa contractus, atqve negotia amore pecuniæ requisita. Sed neqve circa latrocinia, sicut qui- dam alii vacavere, aut amplius habere concu- piscentes patres nostri ad bella conversi sunt, licet regio nostra multa millia virorum fortium possi- deret. Phœnices ergo propter negotiationem ad Græcorum provinciam navigantes, repente sunt agniti, & per illos Ægypti, & omnes a quibus ad Græcos onera devehebant, immensa maria pro- scindentes. Medi vero postea atq; Persæ palam in Asia regnaverunt, & usque ad alteram conti- nentem Persæ militaverunt: Thracæ autem pro- pterea vicinitatem, & Scythæ ab his qui Pontum navigant, cogniti sunt: & omnino universi juxta mare vel Orientale, vel hesperium habitantes, aliquid conscribere volentibus cogniti facti sunt. Qui vero superius habitabant, & procul a mari, multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam contigisse, quando de Ro- manorū civitate tam longo tempore adepta pote- statem, tantaq; bella conficiente: neq; Herodotus, neq; Thucydides, nec ullus qui fuit cum istis, fecit aliquam mentionem: sed sero tandem & viæ ad Græcos

ἡγεῖσθαι διὰ τὴν ἰσχυρίαν. ὅθεν καὶ οὐ γὰρ αὐτῶν πᾶσι ἰσχυρίαν
 ὡς ἡγεῖσθαι οἱ δοκῶντες ἀπερὶ βίβας συγγραφεῖς,
 ὡς ἐπὶ Εὐφοροῦ, ὡς πάλιν οἱ μίαν ὄντα τὴν ἰσχυρίαν,
 ὡς πάλιν ἐπὶ μέλει τῆς ἐσπερίης κατεκείμεναι. καὶ πάλιν
 μήτε γινώσκοντες περὶ αὐτῶν ἢ μήτε λεγόμενα γραφεῖν,
 ὡς ἐκείνων αὐτοῖς γραμμάτων ἐπιμετῶν. αἴτιον δὲ ἢ μὲν
 καὶ γινώσκοντες τὰ λεγόμενα, τὸ λίαν ἀνεπίμικτον. ὅθεν ἢ γρα-
 φῶν ψαδῇ, τὸ βέλτερον δοκῶν πωλεῖν τῶν ἄλλων ἰσχυρίαν.
 πῶς οὖν ἐπὶ μακρῶν περὶ ὧν, ἢ μὲν δὲ τὸ ἡμέτερον
 ὅθεν πολλοὶ ἐκγινώσκοντες, μὲν δὲ τὸ ἐν τῇ συγγραμ-
 μασι μὴ μὲν ἀφορμῶν παρέχον, ἔτι μὲν ἀπὸ κρι-
 σιμῶν τῶν παλαιῶν, ἔτι δὲ βιωτῶν περὶ ἡμετέρων.
 φέρεται τὸν ἡμέτερον ἀξιοῦν περὶ ἡμετέρων γραμμάτων, ὅθεν τῶν
 ἑλλήνων, ὅτι μὴ παλαιὸν ἐστὶν αὐτῶν τὸ γινώσκον, τὸ μὲν δὲ
 ἐν τῇς ἡμετέροις ἀναγραφεῖς ὅθεν αὐτῶν. ἢ ἡμετέρων. ἢ
 ἢ ἢ πάντως ἀναγραφῶν, αὐτοῖς οἱ μὲν τὰς ἡμετέρας
 οὐκ ἐπὶ ἡμετέροις καμίζοντες αἴτιας, καὶ μαρτυροῦντες ἀντὶς
 παλαιῶν χωρὶς παρῆχοντες τὸ αὐτῶν ἀρχαιότητος. κα-
 ρὺ τὸν πάλιν πρὸς αὐτοὺς ὅθεν ποῖον. αἰγυπτιοὶ δὲ καὶ φοινί-
 κες δὲ δὲ ἡμετέρας μαρτυροῦν, ὅθεν ἀντὶς ὡς ψα-
 δῇ τὸν μαρτυροῦν ἀναγράφειν διωκέντες. φάγον-
 τες δὲ καὶ δὲ καλῶν περὶ ἡμῶν δὲ ὡς δὲ δὲ δὲ δὲ
 τες, καὶ ἡμετέρας ἀπὸ πάντων αἰγυπτιοῖν, φοινίκων δὲ τῶν
 ὅθεν μὲν πάλιν χαλδαίων ὅθεν διωκόμενοι ἀντὶς ὅθεν
 λέγειν, ὅθεν καὶ ὅθεν ἡμῶν δὲ ἡμετέρων καὶ ἡμετέρων, καὶ
 ἀναγράφειν ἐν τῇς αὐτῶν ἀναγραφεῖς ἰσχυρίαν.
 ὅθεν μὲν μνημονεύουσιν. ὅθεν δὲ τῇς ὅθεν τῶν πρὸς ὅθεν
 ὅθεν, τότε καὶ τῶν ἑλλήνων συγγραφεῖν ἀναγράφειν τῶν
 μνημῶν ἰσχυρίαν περὶ ὧν, ἢ μὲν δὲ τῶν πάλιν ἐπὶ τὴν
 περὶ φάγοντες βασιλεῖς ἔχοντες τὸ αὐτῶν ἡμῶν ἀντι-
 λαβῶν. ἀρχοῦν δὲ πάλιν δὲ τῶν πάλιν αἰγυπτιοῖν
 γραμμάτων, αὐτοῖς μὲν οὐκ ὅθεν τῶν πάλιν κα-
 κίων. μνημῶν δὲ τῶν πάλιν αἰγυπτιοῖν, τῇς
 ἑλλήνων μετεσχηκίως περὶ ὧν, ὡς δὲ ὅθεν ὅθεν ὅθεν
 ὅθεν ἑλλήνων φάγοντες τῶν πάλιν ἰσχυρίαν, ὅθεν τῶν
 φάγοντες αὐτοῖς μετὰ φάγοντες, καὶ πολλὰ τῶν ἡμετέρων
 ὅθεν αἰγυπτιοῖν ὅθεν ἀρχοῦν ὅθεν ὅθεν ὅθεν. αὐτοῖς δὲ
 τῶν ὅθεν μνημῶν ἐν τῇ δὲ τῶν αἰγυπτιοῖν περὶ τῶν
 ὅθεν ἡμῶν γραμμάτων. ὅθεν δὲ τῶν πάλιν αὐτῶν, κα-
 ρὺ περὶ αὐτῶν ὅθεν ὅθεν ὅθεν μαρτυροῦντες βα-
 σιλεῖς ἡμῶν, ἢ μὲν δὲ ὅθεν. ὅθεν τῶν ὅθεν ὅθεν ὅθεν
 ὅθεν ἀντὶς ὅθεν καὶ ὅθεν ὅθεν ὅθεν ἀναγράφειν
 μαρτῶν, ἀντὶς τῶν πάλιν αἰγυπτιοῖν, καὶ ὅθεν ὅθεν
 ὅθεν τῶν πάλιν ἀνεγράφειν, καὶ ὅθεν αἰγυπτιοῖν
 αὐτῶν καὶ κρατῶν ὅθεν. καὶ τῶν ὅθεν ὅθεν ὅθεν
 αὐτῶν χερσὶν ὅθεν, τῶν λοιπῶν τῶν πάλιν ὅθεν ὅθεν
 πρὸς αὐτοὺς τῶν πάλιν κατεσκαφῶν περὶ τῶν ὅθεν
 χωρὶς ἐκτὸς τῶν πάλιν ὅθεν ὅθεν, τῶν μὲν φάγον-
 τες, τῶν δὲ καὶ τῶν πάλιν καὶ γινώσκοντες ὅθεν ἀρχοῦντες.
 πρὸς δὲ βασιλεῖς ἐν αὐτῶν ἐποίησαν, ὅθεν ὅθεν
 ὅθεν. καὶ ὅθεν ἐν τῇ μέμφιδι κατερίνετο, τῶν τῶν
 ὅθεν ἐκτὸς χωρὶς δασμολογῶν, ἐφάγοντες ἐν τῇς
 ὅθεν ὅθεν κατερίνετο τῶν πάλιν. καλῶν δὲ καὶ τῶν
 ὅθεν ἀναγράφειν ὅθεν φάγοντες, περὶ ὅθεν
 ὅθεν ὅθεν ὅθεν ὅθεν ὅθεν ὅθεν, ὅθεν ὅθεν ὅθεν
 ὅθεν αὐτῶν βασιλεῖς ἐφάγοντες. ὅθεν δὲ καὶ ὅθεν
 τῶν πάλιν ἀναγράφειν, καὶ μὲν μὲν περὶ ἀναγράφειν

tales, prospiciens quod Assyrii aliquanto potentiores, erant desideraturi regnum ejus invade-
 re. Inveniens autem in praefectura Saite civitatem opportunissimam, positam ad Orientem.

A potuit eorum venire notitia. De Gallis enim &
 Hispanis sic ignoravere hi, qui putantur diligen-
 tissimi conscriptores, quorum est Ephorus, ut
 unam civitatem esse arbitrarentur Iberos, qui
 tantam partem Occidentalis terrae noscuntur
 inhabitare. Et mores eorum, qui neque fiunt
 apud eos, neque dicuntur, referunt. Causa vero
 ignorantiae veritatis est, quod procul abessent: ut
 autem falsa conscriberent, quod vellent videri
 aliquid amplius quam alii retulisse. Quomodo
 ergo mirari decet, si neque nostra gens plurimis
 erat nota, neque ad scribendum de se aliquam
 dedit occasionem, & ita diffita procul a mari, & ta-
 libus institutis vivens? Pone igitur nos argumen-
 to uti velle Graecorum, quod non sit genus eorum
 antiquum, eo quod nihil in nostris voluminibus
 de eis sit dictum: nonne omnino deridebunt.
 Causas hujusmodi a me prolatas, & testes vicinae
 regionis adducunt antiquitatis suae. Igitur & ego
 hoc conabor efficere. Aegyptiis enim & Phoeni-
 cibus praecipue testibus utar, cum nullus eorum
 potuerit tanquam falsum accusare testimonium.
 Et videntur maxime erga nos iniqui in commu-
 ni quidem omnes Aegyptii, Phoenicum vero
 Tyrii. De Chaldeis autem nequaquam hoc di-
 cere potero, quoniam & generis nostri principes
 constituti sunt, & propter cognationem in con-
 scriptionibus suis meminere Judaeorum. Cum
 vero fidem de his praebuero, & blasphemias fal-
 sas ostendero, tunc etiam Graecorum conscripto-
 res memorabo, qui Judaeorum fecere mentionem:
 ut neque hujusmodi occasio relinquatur in Judaeis
 nobis faciendae contentionis. Inchoabo autem
 plurimum a literis Aegyptiorum, quas non arbi-
 trantur commendare quae nostra sunt. Manethon
 itaque genere vir Aegyptius, Graeca discipuli-
 na eruditus, sicuti palam est (scripsit enim sermo-
 ne Graeco) paternae religionis historiam ex factis
 (sicuti ait ipse) interpretatus libris, frequenter
 arguit Herodotum, Aegyptiacis ignorantiae
 mentitum. Is Manethon in secundo Aegyptia-
 corum haec de nobis scripsit. Ponam vero etiam
 verba ejus, tanquam illum ipsum adducens testi-
 f. Fuit nobis rex, Timaus nomine, sub hoc nescio
 quomodo Deus iratus fuit: & praeter spem ex
 partibus Orientalibus homines, genere ignobi-
 les, adepta fiducia in provincia castra metati
 sunt. Et facile ac sine bello eam potenterque cepe-
 runt: & principes ejus alligantes, de caetero civi-
 tates crudeliter incendere: & deorum templas
 evertere. Erga omnes vero provinciales inimi-
 cissime se gesserunt, alios quidem perimentes, al-
 liorum vero & filios & conjuges in servitutem re-
 digentes: novissime vero & unum ex se fecere
 regem, cui nomen Saltis. Hic enim Memphi-
 dem veniens, superiore, inferioreque provincia
 tributaria facta, praesidia relinquens oppor-
 tunis locis, maxime partes munivit Orien-

Bubastis fluminis, quæ appellabatur a quadam A
antiqua theologia Avaris, hanc fabricatus est, &
muris maximis communivit, collocatus ibi mul-
titudinem armatorum, usq; ad ducenta quadra-
ginta millia virorum eam custodientium. Hic
autem messis tempore veniebat, tam ut frumen-
ta meteret, & mercedem exolveret, quam ut arma-
tos ad terrorem extraneorum diligenter exercita-
ret. Qui cum regnasset decemnovem annis,
vita privatus est. Post hunc autem regnavit al-
ter quatuor & quadraginta annis, Bzon nomine.
Post quem alius Apachnas, sex & triginta annis,
& mensibus septem: Deinde Apochis, unum &
sexaginta, & Janias quinquaginta & mense uno.
Post omnes autem Affis novem & quadraginta,
& mensibus duobus. Et isti quidem sex apud eos
fuisse primi reges, debellantes semper, & maxime
Ægypti radicem amputare cupientes. Vocaban-
tur autem gens eorum Hycfos, hoc est, reges pa-
stores. Hyc enim secundum factam linguam,
regem significat: Sos vero pastorem sive pastores,
secundum communem dialectum: & ita compo-
situm invenitur Hycfos, quidam vero dicunt
eos Arabas esse. In aliis autem exemplaribus non
reges significari comperi per appellationem Hyc,
sed e diverso captivos declarari pastores. Hyc e-
nim Ægyptiaca lingua, & hac quando denso so-
no profertur, captivos aperte significat: & hoc
potius verisimile mihi videtur, & historię anti-
quæ conveniens. Hos ergo quos prædiximus re-
ges, & eos qui pastores vocabantur, & qui ex eis
fuisse, obtinuisse Ægyptum ait annis undecim &
quingentis. Post hæc autem regum Thebaidis &
Ægypti reliquæ factam dicit super pastores in-
vasionem, & bellum maximum & diuturnum eis
illatum. Sub rege vero cui nomen erat Alisfrag-
muthosis, victos dicit pastores, & aliam quidem
universam Ægyptum perdidisse: inclusos autem
in locum habentem mensuram jugerum decem
millium, cui loco nomen est Avaris. Hunc Ma-
nethon dicit omnem maximo atque robu-
sissimo circumdeditisse pastores, quatenus & omnem
possessionem munitam haberent, simul & prædam
suam. Filium vero Alisfragmuthoseos Themo-
sin conatum eos vi expugnare, cum quadringen-
tis octoginta millibus armatorum eorum muros
obsidisse. Cum vero obsidium desperasset, pa-
cta cum eis fecisse, ut Ægyptum relinquentes,
quo vellent innoxii omnes abirent. Illos vero his
promissionibus impetratis, cum omni domo &
possessionibus non minus ducenta quadraginta
millia numero, ex Ægypto per desertum in Syri-
am iter egisse: & metuentes Assyriorum poten-
tiam (tunc enim illi Asiam obtinebant) in terra
quæ nunc Judæa vocitatur, civitatem ædificasse,
quæ tot millibus hominum sufficere posset, eamque
Hierosolymam vocitasse. In alio vero quodam
libro Ægyptiacorum Manethon hanc ipsam gen-
tem, id est, qui vocitabantur pastores, in sacris
suorum libris captivos ascriptos rectissime dixit.
Nam antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: & pascualem habentes vitam, vocabantur

Time

Βεβασιλευσάντων ἐν τύρῳ, ἐπὶ τῷ ἡρώδῳ, καὶ τῷ ἱέρω-
 μον, ταῦτα φησί. πάλαι αὖτε, ὅτε ἀβιβάλας, διεδέ-
 ξατο τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἱέρωμος, βιώσας ἐπὶ
 τριακοντα πέντε ἔτη. ὅτε ἔχουσε τὸ εὐρύχωρον. τὸν
 περὶ χρυσοῦ κίονα τὸ ἐν τῷ ἱερῷ ἀνέθηκεν. ἐπὶ τῷ ὕλῳ
 ξύλῳ ἀπελθὼν ἐκείνην, ἀπὸ τῆς λεγομένης ὄρας λιβά-
 νος, κεδρίνα ξύλα εἰς τὰς τῶν ἱερῶν στήλας, καθελὼν τε τὰς
 δεξιάς ἱεράς, καὶ νύκτας ἀποδομήσας. τότε δὲ ἡρα-
 κλέης καὶ τῶν ἀσπίδων περὶ αὐτὸν ἀνιέρχοντο. καὶ τὸ μὲν δὲ
 ἡρακλέης πρῶτον ἐποίησεν ἐν τῷ περὶ τῶν μύλων, ἐπὶ τῷ
 τῷ ἀσπίδος, ὅπου τε πτυοὺς ἐπεσπράττει, μὴ ἀποδιδόσθαι
 τὰς φόρας. ὅς καὶ ὑποτάξας αὐτὸν πάλιν ἀνέστρεψεν.
 ὅτι τὰς τῶν δὲ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πατρὸς νεώτερον, ὅς
 εἰκα τὰ περὶ τῶν μύλων, ἀπέπεσε σολομῶν ὁ ἱεροσολύμων
 βασιλεὺς. ψηφίζετο δὲ ὁ χρόνος ἀπὸ τῆς βασιλείας
 ἀρχῆς τῆς καρχηδόνος κτισθείσης. τε-
 λειώθη αὖτε ἱέρωμος διεδέξατο τὴν βασιλείαν βαλε-
 αζάρ, ὁ υἱὸς, ὃς βιώσας ἐπὶ τεσσαράκοντα τρία, ἐ-
 σπλάσεν ἐπὶ τῇ. μετὰ δὲ τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ ὁ αὐτὸς υἱὸς
 βιώσας ἐπὶ ἑκοσι ἐννέα, ἐσπλάσεν ἐπὶ ἐννέα. ὅτε οἱ
 τὸ προφῶ αὐτῶν υἱοὶ πέντε ἐπὶ τῶν ἀποδομῶν ἀπώλε-
 σαν. ὡς ὁ πρὸς αὐτὸν ἐσπλάσεν ἐπὶ δεκάδύο. μετὰ
 δὲ αὐτὸν ὁ δελταζάρ. ὃς βιώσας ἐπὶ πενή-
 κοντα πέντε, ἐσπλάσεν ἐπὶ δώδεκα. μετὰ δὲ τὸν
 ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀσπερμῶς βιώσας ἐπὶ πέντε ἑκα-
 τήκοντα, ἐσπλάσεν ἐπὶ ἐννέα. ὅτε ἀπώλετο ὁ
 ἀδελφὸς φέλητος. ὃς λαβὼν τὴν βασιλείαν ἡρ-
 ξεν μὲν ὅκτω, βιώσας ἐπὶ πενήκοντα. ὅτε ἀνέ-
 λεν ἐκ τῆς ἀσπίδος ἱερεὺς, ὃς βασιλεύσας
 ἐπὶ τριακονταδύο, ἐβίωσεν ἐπὶ ἑξηκονταὸκτώ. ὅτε δι-
 εδέξατο βαδίζωρ, ὁ υἱὸς, ὃς βιώσας ἐπὶ τεσσαράκον-
 τα πέντε, ἐσπλάσεν ἐπὶ ἑξ. τῶν δὲ ἀδελφῶν χρόνος
 ματῶν ὁ υἱὸς. ὃς βιώσας ἐπὶ τριακονταδύο, ἐ-
 σπλάσεν ἐπὶ ἐννέα. τῶν δὲ ἀδελφῶν χρόνος Φυγμα-
 λίων. βιώσας δὲ ἐπὶ πενήκοντα ἑξ, ἐσπλάσεν ἐπὶ
 τεσσαράκοντα πέντε. ὅτε τὰς ἐπὶ αὐτοῦ ἐβδόμῳ ἔτει, ἡ
 ἀδελφὴ αὐτοῦ Φυγέσα, ἐν τῇ λιβύῃ πάλιν ἀποδομήσας
 καρχηδόνα. σπαραγμῶν δὲ πᾶς ὁ χρόνος ἀπὸ τῆς ἱέρω-
 μος βασιλείας, ἀρχῆς καρχηδόνος κτισθείσης, ἐπὶ ἑνὶ
 μῆνι. ἐπὶ δὲ τῷ δώδεκάτῳ ἔτει τῆς ἱέρωμος βασιλείας ἐν
 ἱεροσολύμοις ἀποδομήθη ὁ ναός. γέγονεν οὖν δὸς τῶν
 ἀποδομῶν τῶν ἀρχῆς καρχηδόνος κτισθείσης, ἐπὶ ἑ-
 κατὴν τεσσαράκοντα τρία, μὲν ὅκτω. τῆς μὲν οὖν
 τῶν φοινίκων μαρτυρίας τὴν δὲ περὶ τῶν ἀποδομῶν
 βλέπετε ὅτι πάλαι ἱερὸν αἰμολογηθῆναι. καὶ πο-
 λὺν δὴ πάλαι τῆς ἐν τῷ κατασκευῆς, ἡ τῶν
 γόνων ἡμῶν εἰς τὴν χώραν ἀφίξις. ὅτε γὰρ αὐτῶν
 πᾶσαν πόλιν παρέλαβον, τότε τὸν νεὸν κατασκευά-
 σαν, καὶ ταῦτα σαφῶς ἐξ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἡ
 ἐμὸς δὲ δὲ τῶν ἀδελφῶν τῆς δεξιοχειρίας. λέξω δὲ νῦν
 ἡδὴ τὰς τῶν χαλδαίων ἀναγραφὰς καὶ ἱερῶν
 μύθων περὶ τῶν, ἀπερὲς πολλὰς ἀποδομῶν τῶν
 τῶν ἄλλων τοῖς ἡμετέροις γραμμασιν. μαρτυροῦν δὲ τῶν
 βιβλικῶν, ἀνὴρ χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γινώ-
 σκει δὲ τῶν περὶ τῶν ἀναγεγραμμένων, ἐπὶ δὲ τῶν
 ἀστρονομίας, καὶ περὶ τῶν χαλδαίων φιλοσοφῶντων
 αὐτοῖς ἡς τὸς ἑλλήνας ἐξέλεγε τὰς συγγράμματα.
 ἱστορία sunt relata. Quae multam habent concordiam cum nostris voluminibus: etiam de aliis reb9. Testis
 autem horum est Berofus, vir genere quidem Chaldeus, notus autem eis, qui doctrinā eruditioniq; con-
 gaudent: quoniam de astronomia & de Chaldeorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit.

Aquilin Tyro regnavere, & deinde veniens ad Hi-
 ramum regem, sic ait: Moriente vero Abibalo,
 successit in ejus regno filius ejus Hiram, qui vi-
 xit annis trigintaquatuor. Hic aggere conjunxit
 Eurychotum, aureamque ibi columnam Jovis
 in templo reposuit: & ad sylvam lignorum pro-
 fectus, abscidit de monte qui Libanus appella-
 tur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorū.
 Demolitusq; antiqua delubra, nova templa zdi-
 ficavit: Herculisq; & Astartes fana dedicavit.,
 Herculis primum extructo mense Peritio, deinde
 Astartes: quando castra movit adversus Tiryos,
 minime tributa reddentes: quos etiam subdens
 sibimet, denuo remeavit. Sub hoc fuit Abdemo-
 nus puer juvenis, qui semper parabolas solve-
 bat, quas Salomon Hierosolymorum rex destina-
 bat: Supputatur vero tempus ab hoc rege usque
 ad constructionem Carthagini, hoc modo: Mo-
 riente Hiram successit in ejus regno Belearstar-
 tus filius, qui cum vixisset annis quadragintatris
 bus, septem regnavit annis. Post hunc Abdastar-
 tus filius cum vixisset annis viginti, regnavit no-
 vem. Hunc filii nutricis ejus quatuor infidiis
 peremere: quorum senior regnavit annos XII.
 Post quos Astartus filius Belearstati regnavit.,
 Qui cum vixisset annis quadragintaquatuor, re-
 gnavit annis duodecim. Post hunc frater ejus
 Astarimus: & hic vixit annis quatuor & quinqu-
 aginta, regnavit annis novem, & peremptus est a
 fratre Phellete: qui suscipiens regnum, mensibus
 imperavit octo, cum vixisset annis quinquagin-
 ta. Hunc peremit Ithobalus Astartæ sacerdos:
 qui cum vixisset annis sexaginta octo, regnavit
 annis trigintaduobus. Huic successit Bazezo-
 rus filius: qui cum vixisset annis XLV. regnavit
 sex. Huic successor factus est Mettinus filius: qui
 cum vixisset XXXII. novem regnavit annis. Hu-
 ic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua
 vita LVI. ex quibus XL. tenuit principatum.,
 hujus regni anno septimo, soror Dido in Africa,
 civitatem ædificavit Carthaginem. Itaq; colli-
 gitur tempus a regno Hirami usq; ad ædificatio-
 nem Charthagini annorum CLV. & mensium
 VIII. Cum vero duodecimo anno hujus regni,
 in Hierosolymis ædificatum sit templum, sit ab
 ædificatione templi usque ad constructionem
 Carthagini tempus annorum CXLIII. mensium
 VIII. Testimonio siquidem Phœnicum quid am-
 plius oportet apponi. Cernitur ipsa veritas for-
 tititer approbata: & multo clarius apparet, quoniā
 præcedit constructionem templi progenitorum
 nostrorum ad provinciam hanc adventus. Cum
 enim eam universam bello tenuissent, tum demū
 templum ædificare cœpere: & hæc aperte ex li-
 tris sacris etiam a me in Antiquitate manifestata
 sunt. Nunc itaq; sunt dicenda ea, quæ apud Chal-
 dzos noscuntur esse conscripta, & de nobis in hi-
 storia sunt relata. Quæ multam habent concordiam cum nostris voluminibus: etiam de aliis reb9. Testis
 autem horum est Berofus, vir genere quidem Chaldeus, notus autem eis, qui doctrinā eruditioniq; con-
 gaudent: quoniam de astronomia & de Chaldeorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit.

Igitur Berofus antiquiffimas fecutus hiftorias, de facto diluvio, & hominum in eo corruptione, ficuti Moſes, ita conſcripfit: fimul & de arca, in qua generis noſtri princeps ſervatus eſt, de vecta ſcilicet ea in ſummitatem montium Armeniorum. Deinde ſcribens eos, qui ex Noë progeniti ſunt, & tempus eorum adſciſions, uſque ad Nabulaſarum pervenit, Babyloniorum & Chaldaeorum regem, & huius actiones exponens, narrat: quem admodum miſit in Ægyptum & ad noſtram terram filium ſuum Nabuchodonoforem cum multa potentia: qui dum rebellantes eos inveniret, omnes ſuo ſubjecit imperio: & templum in Hieroſolymis concremavit: cunctumq; generis noſtri populum auferens, migravit in Babylonem. Unde civitatem contigit deſolari annis ſeptuaginta uſque ad Cyrum regem Perſarum. Dicit autem quod tenuerit Babylonius Ægyptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam, univerſos priores Chaldaeorum & Babyloniorum reges actionibus ſuis excellens. Ipſa vero verba, quæ Berofus protulit, hoc modo dicta, neceſſario proferenda ſunt. Audito autem pater ejus Nabulaſarus, quod ſatrapa conſtitutus in Ægypto & Syria inferiore & Phœnicia rebellaret, cum non valeret, jam ipſe labores ferre, tribuens filio ſuo Nabuchodonofori ætate valenti partem quandam exercitus contra eum miſit. Nabuchodonofor autem cum ſatrapa deſertore congreſſus, provinciam quæ ab initio eorum fuerat, ad proprium revocavit imperium. Eodem vero tempore, contigit patrem ejus Nabulaſarum, cum ægrotaret, in Babylonia civitate deſungi, qui regnavit annis XXIX. Nabuchodonofor autem non poſt multum tempus mortem patris cognoscens, & negotia Ægyptiaca diſponens, reliquarumque provinciarum, & captivos Judæorum & Phœnicum atque Syrorum, qui in Ægypto fuerant, commendans quibusdam amicis, ut cum exercitu & impedimentis perducerentur ad Babyloni- am, ipſe cum paucis iter aggreſſus per deſertum Babylonem venit: reperiensq; cuncta a Chaldeis diſpenſari, ſervatumq; regnum ab optimatibus eorum, dominus factus totius paterni principatus, captivis quidem advenientibus præcepit, habitacula in opportuniſſimis Babyloniæ locis ædificare. ipſe vero ex manubiis templum Beli ac reliqua munificentiffime excoluit: & veteri urbi alteram extrinſecus adjecit. Et proviſo ne poſthac poſſent hoſtes fluvium convertere, & ad urbem accedere, tres interiori civitati per circuitum muros, totidem exteriori, hos coſto habere, illos addito etiam bitumine, circumdedit: tum ſic communiter portas quæ vel templū deceant, addidit. ad hoc juxta paternam regiam, alterā ſumptuoſiorem multo amplioremq; extruxit: cuſq; ornatum exponere fortaſſe longū eſſet, illud memoratu dignū, quod hæc adeo ſuperba ſupraq; fidē magnifica, quindecim dierum ſpacio perfecta eſt.

ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ἀναλήμματα λίθινα ὑψη-
 λα ἀνοικοδομήσεις, καὶ τὴν οὖν ἀποδοῖς ὁμοιοπέτι-
 πῃς ὄρεσι, καταφυτεύσεις δένδρεσι παντοδαπῇς ἐξερ-
 γάσει. καὶ κατασκευάσεις τὴν καλὴν κρημνισ-
 τὴν ὁδοὺν, διὰ τὴν γυναικα αὐτῆς Πηθυμῶν τῆς
 ὁρκίας διὰ τῆς τοῦ ἐργασμοῦ ἐν τῇ τῶν μηδίων
 ποταμῶν. ταῦτα μὲν ἐπὶ ἐξέρχοντι πρὸς τὴν
 βασιλείαν, καὶ πολλὰ πρὸς τῆς τῆς χαλδαίων, ἐν ἣ
 μέμφομαι ἐλλείπει συζητῶνται, ὡς καὶ τὴν οἰομέ-
 νης ὑπὸ σμυράμωδον τῆς ἀσσυρίας κατασκευάσαν-
 τας βαβυλῶνα, καὶ τὰς παντοίας κατασκευάσαντας πρὸς
 αὐτῶν ὑπὸ ἐκείνης ἐργασίας τῶν χειρῶν. καὶ ἐπὶ
 ταῦτα τὴν μὲν τῆς χαλδαίων χειρὸς ἀξιοῖται ἡγή-
 σθαι. ἡ μὲν αὖτε καὶ τῆς δεξιᾶς τῆς φωνικῆς συμ-
 φωνῆς ὑπὸ βηρωσῶν λεγόμενης ἀναγέγραπται, πε-
 ρὶ τῆς βαβυλωνίαν βασιλείας, ὅτι καὶ τὴν οὐρανὸν καὶ
 τὴν φωνικὴν ἀπασαν ἐκένθη. κατεστράφη. πρὸς
 τῶν γυναικῶν συμφωνῇ φιλόστρατον ἐν τῇ ἰσχυρίᾳ,
 μνησθέντες τὴν πόλιν πολιορκίας. καὶ μετὰ τὴν ἐν
 τῇ τελευτῇ τῆς ἰσχυρίας. δι' ἧς ἀποφαινομένη πρὸς τὴν
 ἀποφαινομένην βασιλείαν τῆς βαβυλωνίαν, ἡρακλῆος ἀν-
 δρῆς καὶ μεγάλου πρᾶξεν διανοηθέντα. κατεστράφη
 αὐτῶν αὐτῶν φησὶ καὶ λέγει τὴν πόλιν καὶ ἰσχυρίαν.
 πρὸς τῶν ἐν τῇ ἀποφαινομένην ἐν ἰσχυρίᾳ, ὅτι
 κατεστράφη μὲν ὑπὸ τῆς βαβυλωνίαν στρατοῦ
 τῶν, ἡρᾶται τὴν πόλιν ἀνοικοδομήσθαι κύριον αἰτίας τῶν
 βασιλείαν περὶ τῆς πόλεως, ἐν τῇ βηρωσῶν. πρὸς
 Πηθυμῶν τῆς ἀποφαινομένης. λέγει γὰρ ὅτι διὰ τῆς
 τρίτης. ναβουχοδονόσορ μὲν οὖν καὶ τὴν ἀρχαίαν
 ἀποφαινομένην τῆς, ἐμπιστὸν ἐς ἀρχαίαν, μετακί-
 ῆται τὸ βίον, βαβυλωνίαν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων. τὴν
 βασιλείαν κύριον ἐκέρχεται ὑπὸ αὐτῶν ἐκκλησιασ-
 τῶν. ἐπὶ τῶν πρᾶξεν ἀνομοῦς ἐς ἀσ-
 γῆς, Πηθυμῶν τῆς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἔχοντες
 αὐτῶν ἐκκλησιαστῶν ἀντιθέτη, βασιλεύσας ἐπὶ δυο-
 μῆ τὴν ἀνομοῦς ἐπὶ τῶν ἀδελφῶν τῶν δεξιῶν
 ἐκκλησιαστῶν αὐτῶν ἐκκλησιαστῶν, βασιλεύσας
 ἐπὶ τῶν ἀρχαίων. τῶν τῶν λαβουνοῦ ἐκέρχεται
 αὐτῶν τὴν βασιλείαν πρὸς ἐκ μὲν ἐκέρχεται. Πηθυμῶν
 τῶν τὴν πολλὰ ἐμφανῶς κατεστράφη ὑπὸ τῶν φη-
 λων ἀποφαινομένη. ἀποφαινομένη τῶν, σμυράμω-
 δον ἐκκλησιαστῶν αὐτῶν, καὶ τὴν βασιλείαν πε-
 ρὶ τῶν ναβουχοδονόσου τῶν τῶν βαβυλῶν, ὅτι ἐκ τῆς
 αὐτῆς Πηθυμῶν. Πηθυμῶν τῶν πρὸς τὴν πόλιν τῆς
 βαβυλωνίαν πόλεως, ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἀσφάλτου
 κατεσκευάσθη. καὶ τῆς βασιλείας αὐτῶν ἐν τῇ πό-
 λεως ἐπὶ τῶν ἀρχαίων κύριον ἐκ τῆς πρὸς
 ἀπὸ μὲν διωάμενος πολλῆς καὶ καταστράφη μὲν τὴν
 λαοὺς αἰτίας πρὸς, ὡς μὲν Πηθυμῶν τῆς βαβυλωνίαν.
 ἀποφαινομένη καὶ ναβουχοδονόσου τῶν ἐκέρχεται αὐτῶν, ἀπὸ
 τῶν τῶν διωάμενος καὶ ἀποφαινομένη, ἡ τῆς
 πόλεως τῆς μάχης καὶ φυγῶν ὁλοῦτος, σμυράμωδον ἐκ τῆς
 βορσπενσίαν πόλιν. κύριον τῆς βαβυλῶνα. καὶ τῶν
 πόλεως, καὶ σμυράμωδον τῶν ἐκ τῶν πόλεως τῶν πό-
 λεως αὐτῶν, διὰ τῶν αὐτῶν πρᾶξεν καὶ διὰ
 λαοὺς φωνῶν τῶν πόλεως, ἀντιθέτη Πηθυμῶν, ὅτι
 πολιορκῆσαν τὴν ναβουχοδονόσου. τῶν ναβουχοδονόσου
 ἐκ τῶν πόλεως πόλεως, ἀλλ' ὅτι τῶν αὐτῶν πρὸς
 τῶν, χειρὸς μὲν κύριον. Φιλαδελφίας καὶ οὐκ οὐκ
 τῶν αὐτῶν κατεσκευάσθη, ἐκ τῶν τῶν βαβυλωνί-
 ας ναβουχοδονόσου μὲν ἐν τῶν λαοὺς καὶ χεῖρας ἀποφαινομένης,

A In ea lapideas moles excelsas excitavit, aspectu
 montibus affimiles, omniq; genere arborum con-
 fitas. Hortum quoque pensilem fecit, fama no-
 bilem: eo quod uxor ejus montanum aspectum
 defideraret, in Medorum regione educata. Hæc
 itaque retulit de prædicto rege, & multa super
 hæc in libro Chaldaicorum: in quo culpatur con-
 scriptores Græcos, quasi vane arbitratos, a Semi-
 ramide Assyria Babylonem ædificatam, & mira
 opera ab illa circa eam fuisse constructa, false
 conscripsisse dicens. Ipsam certe Chaldæorum
 conscriptionem fide dignam existimandum est,
 quando cum archivis Phœnicum concordare vi-
 dentur, quæ ex Beroso conscripta sunt de rege
 Babyloniorum quoniam & Syriam & universam
 Phœnicen ite subvertit. In his sane consolat &
 Philostratus in historiis, dum Tyriæ meminit ob-
 fidionis: & Megasthenes in quarto Indicarum:
 ubi declarare contendit, prædictum regem Ba-
 byloniorum Herculem fortitudine & rerum ge-
 starum magnitudine præcessisse. Dicit enim eum
 & maximam Africæ partem, & Hispaniam subju-
 gasse. Quæ vero de templo Hierosolymorum re-
 lata sunt, & concrematum esse a Babyloniis, &
 coeptum rursus ædificari Cyro tenente Asiæ prin-
 cipatum, ex dictis Berosi declaramus. Sic enim
 in tertio libro dicit. Nabuchodonosor itaque
 posteaquam inchoavit prædictum murum, inci-
 dens in languorem, de vita migravit, cum re-
 gnasset annis tribus & quadraginta. Hujus re-
 gni Dominus effectus filius ejus Evelmarado-
 chus, propter iniquitates & libidines passus insi-
 dias a marito sororis suæ Niriglisoroore perem-
 ptus est, cum duobus regnasset annis. Quo de-
 functo, sumens regnum qui ei fecit insidias Ni-
 riglisoroore, annis regnavit quatuor. Hujus fili-
 us Laborosardochus, principatum quidem te-
 nuit præ existens mensibus novem: insidias ve-
 ro passus, eo quod nimis appareret malorum esse
 morum, ab amicis extinctus est. Hoc itaque per-
 empto, convenientes hi qui fecerant insidias,
 communi suffragio regnum tradidère Nabonido
 cuidam, qui erat ex Babylone ex eadem gente.
 Sub hoc muri circa fluvium Babylonis civitatis
 ex latere cocto & bitumine sunt constructi. Cu-
 jus regni anno septimo decimo egressus Cyrus ex
 Perside cum magno exercitu, universa Asia sub-
 acta, impetum fecit in Babyloniæ urbem. Sen-
 tiens autem Nabonidus invasionem ejus, & oc-
 currens cum exercitu suo, atque congressus pu-
 gna, victus & cum paucis fugatus inclusus est in
 Borstippenfium civitate. Cyrus autem Babyloni-
 am obsidens, & deliberans exteriores muros de-
 ponere civitatis, eo quod nimis videretur muni-
 ta, & esset ad capiendum valde difficilis, reversus
 est ad Borstippum, Nabonidum expugnaturus. Na-
 bonido verò oppugnationem non expectante, sed
 prius supplicante, usus clementia Cyrus, & dans
 ei habitaculum in Carmania, expulit eum a Ba-
 bylone, Nabonidus itaque reliquum vitæ tempus

in illa provincia conversatus est. Hæc concordant cum nostris. Scriptum namque in eis est: quod Nabuchodonosor octavodecimo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usque perduxit, & fuit exterminatum annis septem. Secundo vero anno regni Cyri fundamentis depositis, rursus secundo regni Darii anno perfectum est. His prolatis, adjiciam etiam Phœnicum historias: non enim probationum abundantia requirenda est: est enim dinumeratio in illis annorum: sic enim habens: Sub rege Rhobalo Nabuchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Posthunc regnavit Baal annis decem. Posthunc judices constituti sunt, & judicaverunt Ecnibalus Baslechi mensibus duobus: Chelbis Abdai mensibus decem: Abatus pontifex mensibus tribus: Mytronus & Gerastus Abdissimi: judices annis sex, inter quos regnavit Balatorus anno uno: quo moriente, mittentes evocavere Mesbahu ex Babylone, & quatuor regnavit annis. Eo quoque moriente, evocavere fratrem ejus Iromium qui regnavit annis XX. Sub hoc Cyrus Persarum habuit imperium. Quapropter omne tempus est annorum quinquaginta quatuor, & mensium trium. Septimo siquidem anno regni sui Nabuchodonosor cepit obsidere Tyrum. Quartodecimo autem anno regis Iromi, Cyrus Persarum tenuit principatum. Consonant igitur quæ de templo scripta sunt, a Chaldeis ac Tyriis, cum literis nostris. Manifestum vero & sine contentione testimonium est: de prædicta generis nostri antiquitate. Et his quidem qui non valde contendunt: sufficere judicio quæ præmissa sunt. Oportet autem non credentibus Barbaris conscriptionibus, sed solis Græcis fidem habendam esse dicentibus, adhuc multos exhibere testes, etiam Græcos, scientes nostrum genus, & opportuno tempore ejus habentes mentionem. Pythagoras igitur Samius, cum sit antiquus quidem ætate, sapientia vero & divina pietate philosophos omnes excellens, non solum quæ nostra sunt agnovisse manifestus est, sed etiam æmulatus ea ex multis apparet. Etenus quidem conscriptio nulla reperitur. multi tamen de se retulerunt: quorum insignior est Hermippus, vir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Refert itaque in primo de Pythagora libro, quod Pythagoras uno familiarium suorum defuncto, nomine Calliphonte, genere Cretophlate, illius animam dicebat secum degere die nocteque: & quod præciperet, ut non transiret locum, ubi asinus lapsus esset, & ab aqua foeculenta semetipsum abstineret, & ab omni blasphemia recederet. Deinde sequitur. Hæc autem agebat atque dicebat Judæorum & Thracum opiniones imitatus, ac transferens in semetipsum. Dicitur enim vere, quod ille vir multas Judæorum leges in suam transulit philosophiam. Fuit tamen etiam per civitates non ignota olim gens nostra: & multi jam mores ad quasdam transierunt, & æmulatione digni a nonnullis habebantur. Quod manifestat Theophrastus in his quæ scripsit de legibus. Alii enim, quia prohibent Tyrorum leges & peregrino sacramento jurare, Inter quæ sacramenta

valde difficile est: vocant enim eam nomine Hierusalē

Is igitur homo multos hospitio recipiens, & de su-

perioribus ad maritima descendens, gravissimus A
 erat non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc
 nobis degentibus apud Asiam, cum divinus ho-
 mo venisset ad ea loca, confabulari coepit nobis-
 cum, & cum aliis scholasticis eorum sapientiam
 tentans. cumque multi eruditorum congrega-
 rentur, tradebat potius aliquid eorum quæ habe-
 bat. Hæc ait Aristoteles apud Clearchum, & su-
 per hæc multam ac mirabilem continentiam Ju-
 dæi viri in cibis & castitatem narrat. Licet autem B
 volentibus hæc ex ipsius lectione cognoscere,
 ego enim refugio plus quam decet inferere. Cle-
 archus igitur facta digressionem, cum aliud propo-
 situm haberet, nostri generis ita meminit. Heca-
 tæus autem Abderita, vir philosophus simul &
 circa actiones industrius, cum Alexandro rege
 nutritus, & cum Ptolemæo Lagi commoratus,
 non obiter, sed integrum de ipsis Judæis conscrip-
 sit librum, Ex quo volo breviter quædam eo-
 rum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primi-
 tus tempus ostendam. meminit enim prælii, quo
 circa Gazam Ptolemæus conflixit cum Demetrio,
 quod utique contigit undecimo quidem anno
 post mortem Alexandri, Olympiade vero septima
 & decima atque centesima, sicuti refert Castor.
 adjiciens enim hanc Olympiadem, dicit: Sub
 hac Ptolemæus Lagi vicit in Gaza prælio Deme-
 trium Antigonem, qui vocabatur Poliorcetes. Ale-
 xandrum vero profitentur universi centesima &
 quartadecima Olympiade fuisse defunctum. Pa-
 lam ergo est, quia & secundum illud tempus, &
 sub Alexandro genus florebat nostrum. Dicit igitur
 Hecatzus, quia post prælium ad Gazam Pto-
 lemæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus
 est effectus. Et multi hominum cognoscentes E
 mansuetudinem & clementiam Ptolemæi, cum
 eo proficisci ad Ægyptum, & rebus communica-
 re voluere. Quorum unus, inquit, erat Ezechias
 pontifex Judæorum: homo ætate quidem quasi
 sexaginta & sex annorum, dignitate vero apud
 contribules maximus, & animo sapientissimus,
 potentissimus ad dicendum, & circa causas sicut
 nullus alter expertus. dicit etiam omnes sacer-
 dotes Judæorum, qui decimas accipiunt, & uni-
 versa in communi gubernant, circa mille & quin-
 gentos existere. Rursus autem prædicti viri fa-
 ciens mentionem: hic, inquit, homo hunc hono-
 rem gerens, & assuetus esse nobiscum assumens
 aliquos suorum, differentiam cunctam exposuit:
 & habitationem suam & conversationem, quam
 scriptam habebat, pariter indicavit. Deinde pa-
 lam facit Hecatzus, quales circa leges existimus:
 & quod omnia sustinere, ne transcendamus eas,
 eligimus: & hoc esse optimum judicamus. Dici-
 tur igitur hæc: Et male sæpius a finitimis audien-
 tes, & omnes contumelias passi a Persicis regibus
 & satrapis, non possunt mente mutari. Sed cum ma-
 gna exercitatione, de his præcipue omnibus respon-
 dere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia for-
 tis animi circa leges non parva, dicens, Alexandro quondam in Babylone constituto, & volente Beli

ἄνω τῶν ὄντων τὰς θαλαττίας ὑποκαταβαίνων, ἰσχυ-
 κὸς ἐν τῇ ἀγαλῆκτῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ ψυχῇ. ἔπε-
 ἀστρεβόντων ἡμῶν περὶ τὰς αἰσῶν, ὡς ὁρῶντες ἐν
 τῶν, ἐν οἷς ἡμῶν, ἐν τυγχάνει ἡμῶν τὴν καὶ ποῦ ἐπὶ
 τὴν ὁλοκαυτῶν, πρὸς μὲν αὐτῶν τὸ σφῆρι. ὡς ἡ πα-
 λοι τὴν ἐν πηδῶντα σωματικῶν, περὶ δὲ τὴν μάλλον ὡς ἡ-
 χεν. περὶ τὴν ἐρηκεν ἀριστοτέλης περὶ τὴν κλησάρχου, καὶ
 περὶ τὴν πολλῶν ἐν θαυμασίῳ καρτερίας ἐν ἰσχυρῶν ἀ-
 ὁρὸς ἐν τῇ ἀγαλῆκτῳ καὶ σωματικῇ δυνάμει. ὅσοι ἡ τῇ
 βελομενῶν ἐξ αὐτῶν τὸ πλεον γὰρ ἐν βελῶν. Φι-
 λάστομος γὰρ ἐν τῇ πλεον τὴν ἰσχυρῶν ὡς ἡ δυνάμει. κλη-
 αρχῶν μὲν ἐν τῇ παρεκδοσὶ περὶ τὴν ἐρηκεν. τὴν δὲ πε-
 κλήμενον ἐν αὐτῇ καὶ ἐπερὶ ἔτι ἡμῶν μνημονεύει.
 ἐκατῶν ἡ δὲ ἀδελφῆς ἀνὴρ φιλέστω. ἄμα, καὶ
 περὶ τὰς περὶ τῆς ἰσχυρῶν τῇ ἀλεξάνδρου πρὸς βασιλῆ-
 σινα κλησάρχου, καὶ πλεον μὲν τὴν λαγὺν συγγενῶν, ἐν
 παρεργῶν ἀλλὰ περὶ αὐτῶν ἰσχυρῶν συγγενῶν βυ-
 βλῶν, ἐξ ἡ βελομενῶν κεφαλαιωδῶς ἡπιορῶν ὡς ἡ
 ἐρηκεν. καὶ περὶ τὴν δυνάμει τὴν ζῆλον. μνη-
 μονεύει γὰρ πλεον μὲν περὶ τῆς γὰρ ἐν τῇ δυνάμει
 αὐτῇ ἡ γὰρ ἐν τῇ δυνάμει μὲν ἐπὶ τῇ ἀλεξάνδρου πρὸς
 τῆς, δυνάμει ἡ δυνάμει ἐνδομῆς καὶ δυνάμει ἐν
 τῆς, ὡς ἰσχυρῶν καὶ ὡς. περὶ δὲ τὴν τῇ δυνάμει
 λυμπαδα φησὶν, δυνάμει τῆς πλεον μὲν ὡς ἡ δυνάμει
 ἐν τῇ καὶ γὰρ ἐν τῇ δυνάμει δυνάμει τὴν αὐτῆς, τὴν δυνάμει
 κλησάρχου πλεον κλησάρχου. ἀλεξάνδρου ἡ δυνάμει
 τῆς ὁμολογεῖν δυνάμει τῆς ἐκατῆς ποταμῶν καὶ
 ὁλυμπαδῶν. δυνάμει ὡς ὅτι καὶ ἐν τῇ δυνάμει καὶ
 ἀλεξάνδρου ἡ δυνάμει ἡμῶν τὴν ἐν τῇ δυνάμει. λέγει τῇ δυνάμει
 καὶ τῇ δυνάμει πλεον περὶ. ὅτι μὲν τῇ δυνάμει καὶ
 πλεον μὲν ἐν τῇ δυνάμει περὶ τῇ δυνάμει καὶ
 πολλοὶ τὴν ἀνθρώπων πλεον κλησάρχου τῇ δυνάμει καὶ
 λαοφρονίας ἐν πλεον μὲν, σωματικῶν ἐν ἀνθρώπων
 αὐτῶν καὶ κοινῶν τῶν πλεον μὲν τῇ δυνάμει ἡ δυνάμει. ἐν
 οἷς τῇ δυνάμει, ἐξ ἐκείνης ὡς ἡ δυνάμει τῇ δυνάμει, ἀνθρώπων
 τῇ δυνάμει ἡ δυνάμει ὡς ἡ δυνάμει τῇ δυνάμει, περὶ δὲ τῇ δυνάμει
 τῇ δυνάμει τῇ δυνάμει ὡς ἡ δυνάμει τῇ δυνάμει. καὶ τῇ δυνάμει
 αὐτῶν τῇ δυνάμει, ἐπὶ ἡ δυνάμει δυνάμει, καὶ τῇ δυνάμει
 πλεον μὲν τῇ δυνάμει αὐτῶν τῇ δυνάμει. καὶ τῇ δυνάμει
 πλεον μὲν τῇ δυνάμει αὐτῶν τῇ δυνάμει. ἐπὶ ἐκατῶν δυνάμει
 πλεον μὲν τῇ δυνάμει αὐτῶν τῇ δυνάμει. ἐπὶ πλεον μὲν
 πλεον μὲν τῇ δυνάμει αὐτῶν τῇ δυνάμει. ἐπὶ πλεον μὲν
 μὴ ὡς ὁρῶντες τῇ δυνάμει αὐτῶν τῇ δυνάμει. καλὸν ὡς ἡ δυνάμει
 ζῶντες. τῇ δυνάμει φησὶ καὶ καλὸν ἀνθρώπων τῇ δυνάμει
 γὰρ τῶν, ἐν τῇ δυνάμει αὐτῶν τῇ δυνάμει, καὶ πλεον μὲν
 μὲν πολλὰς τῇ δυνάμει αὐτῶν τῇ δυνάμει καὶ πλεον μὲν
 πλεον μὲν τῇ δυνάμει αὐτῶν τῇ δυνάμει, ἐν δυνάμει
 πλεον μὲν τῇ δυνάμει αὐτῶν τῇ δυνάμει, ἀλλὰ γὰρ
 μνημονεύει περὶ τῇ δυνάμει καὶ αὐτῶν ἐν δυνάμει
 πλεον μὲν τῇ δυνάμει αὐτῶν τῇ δυνάμει, μὴ δυνάμει
 πλεον μὲν τῇ δυνάμει αὐτῶν τῇ δυνάμει. περὶ δὲ τῇ δυνάμει
 τῇ δυνάμει τῇ δυνάμει ὡς ὁρῶντες τῇ δυνάμει αὐτῶν
 ἐν βασιλῶν γυναικῶν. καὶ πλεον μὲν τῇ δυνάμει
 πλεον

[illegible]

templum quod corruerat renovare, cunctisque militibus similiter rudera portare precipiente, solos Judæos hoc facere non sustinuisse: sed etiam multas plagas, & detrimenta pertulisse non modica, donec eis ignoscente rege securitas præberetur. Qui dum ad provinciam, inquit, propriam reversi fuissent, templa & altaria fabricata omnia destruxere. Et pro aliis quidem multam satrapæ exo!vère, pro aliis vero veniam consecuti sunt. Adjicit autem, quod merito ob hæc mirabiles sint. Et quod gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa: sed multa millia nostrorum traducta, in Babylonia Persæ primum collocarunt: nec pauca etiam morte Alexandri in Ægyptum & Phœnicen sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem vir & magnitudinem provinciæ quam incolimus, pulchritudinemque narravit. Pene decies trecenta millia, inquit, jugera terrarum optimarum uberrimæ provinciæ possidere noscuntur. Judæa namque hujus est amplitudinis. Et quia etiam civitatem ipsam Hierosolymorum spaciosam & maximam olim inhabitamus, & virorum multitudine copiosam, nec non & templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Judæorum & aliæ quidem multæ munitiones per provinciam, atque vicinias. Una vero civitas munitissima, habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta milia, nomine Hierosolyma. Est autem in mediâ civitate lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duplices januas: in qua ara est quadranguli figurati composita ex lapidibus non dolatis, sed collectis, unumquodque latus viginti cubitorum latitudinem habens, altitudinem vero decem: & circa eam maxima fabrica, ubi altare est constitutum & candelabrum, utraq; aurea, duorum talentorum pondus habentia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus. Simulacrum vero, aut aliquid anathema ibi nequaquam est, nec ulla plantatio, nullus ibi veluti lucus, aut aliquid hujusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes, quasdam purificationes agentes, & omnino vinum non bibentes in templo. Super autem, quia & cum Alexandri regis successoribus postea militavit, testatur hoc modo, dicens ea quæ cognoverit a viro Judeo in expeditione constituto: cuius verba subiciam. Ait enim: Me siquidem eunte ad mare rubrum, una secutus est quidam cum aliis equestrium Judæorum nos deducentium, nomine Mosollamus, vir animosus, inter omnes sagittarios Græcos & Barbaros præcipuus. Is igitur homo properantibus multis pariter & quodam vate augurium captante, & petente, ut cuncti starent, interrogavit, tur substitissent omnes. Ostendente vero ei

dsi quidem expediret: et ut manerent omnes, ederent, si vero post tergum iret, recedere cun-
fagittam emisit: & avem percussam interemit.

Θεόφιλος, & Θεόδοτος, & Μνάσεας, & Δεσφάνης, καὶ
 Ἀριφάνης, & Ἡρμογένης, & Ἐβέμερος, & Κο-
 νων, & Ζωπύριον, & multi fortasse alii (non enim
 ego omnibus libris incubui) non obiter nostri fe-
 cere mentionem. Plurimi namque prædictorum
 virorum, veritate quidem antiquarum rerum,
 frustrati sunt, quia lectioni sacre nostrorum non
 incubuere librorum: communiter tamen de An-
 tiquitate testati sunt, pro qua nunc dicere propo-
 sui. Phalereus sane Demetrius, & senior Philon,
 & Eupolemus, non multum veritate frustrati
 sunt. quibus dari veniam dignum est. Non en-
 nim inerat eis, ut nostras literas possent omni
 scrupulositate sequi. His ita dictis, unum adhuc
 mihi capitulum est relictum ex his quæ in princi-
 pio libri posui, quatenus derogationes & maledi-
 cta, quibus utuntur quidam contra genus no-
 strum, falsas ostendant, & conscriptoribus eorum
 testibus utar, quando conscribentes hæc contra
 semetipsos locuti sunt talia. Quod vero multis
 aliis hoc evenit propter quorundam odia, arbi-
 tror intelligere eos qui in historiis versari solent.
 Quidam enim gentium, & gloriosissimarum ci-
 vitatum sedare nobilitatem, & conversationi
 detrudere temerare: Theopompus quidem,
 Atheniensium, Lacedæmoniorum vero Poly-
 crates. Is autem qui Tripoliticum conscripserat
 (non enim Theopompus hoc fecit, sicuti quidam
 putant) etiam Thebæorum momordit urbem.
 Multa vero etiam Timæus in historiis de prædi-
 ctis, & de aliis blasphemavit. Et hoc præcipue
 faciunt, quando gloriosissimos in aliqua parte
 calumniantur: quidam propter invidiam atque
 malevolentiam, alii vero propter verbosam no-
 vitatem memoria se dignos judicantes. & apud
 stultos quidem nequaquam hac spe fraudantur,
 qui non sanum noscuntur habere iudicium, sani
 vero auditores eorum malignitatem condemna-
 bunt. Blasphemiæ igitur in nos sæpe conge-
 starum huiusmodi causa est. Volentes Ægy-
 ptiis gratificari quidam, veritatem corrumpere
 tentavere. Et neque adventum in Ægyptum
 nostrorum progenitorum, sicut contigit, sunt
 confessi: nec rursus egressum cum veritate di-
 xere: multasque causas odii ac invidiæ pariter
 habuere. Principio quidem, quia in eorum re-
 gione nostri progenitores potentes effecti sunt:
 unde regressi ad propria denuo fuere felices. De-
 inde sacrarum diversitas, multas inter eos fecit
 inimicitias: in tantum præstantiore nostra piete-
 te quam solennitates illorum, quantum Dei na-
 tura animalibus irrationalibus sine dubitatione
 præstat. Communis namque apud illos ritus est,
 alii alia colunt, vani ac fatui omnino homines, &
 ab initio uti his malis opinionibus conveti: & propterea nequaquam imitari nostram honestatem de-
 divina ratione potuere. Videntesque multos nostram zelari conversationem, invidiam habuere, &
 ad tantam fatuitatem ac pusillanimitatem quidam perducti sunt, ut non pigeret eos etiam contra an-
 tiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Qui cum hoc faciunt, sibi metipsis adversa conscribere
 passione cæcitate ignoravere. In quo tamen & maximo viro verbum meum comprobabo, quo usus sum

ante paululum nostræ Antiquitatis teste. A
tho itaq; qui Ægyptiacam historiam ex literis
sacris se interpretaturum pollicitus est, præfatus
nostros progenitores cum multis millibus in
Ægyptum advenisse, & illic incolas subjugasse:
deinde ipse confessus est, quia posteriori tem-
pore amittentes eam provinciam, quæ nunc Judæa
vocatur, obtinissent: & ædificantes Hierosoly-
mam, construxissent templum. Et hæcenus con-
scriptiones secutus est antiquorum. Deinde u-
surpans sibi licentiam, professusq; se scribere
ea quæ in fabulis vulgaribus feruntur, incredibi-
lia verba de Judæis inferuit, volens permiscere
nobis plebem Ægyptiorum leproforum, aliorū-
que langventium. quod sicut ait, abominatione
ex Ægypto fuga dilapsi sunt. Amenophin enim
regem adjecit, quod est falsum nomen. Et pro-
pterea tempus regi ejus nequaquam diffinire
præsumpsit, cum aliorum regum omnes annos
perfecte protulerit. Hinc itaq; quasdam anne-
xit fabulas, penè oblitus, quod egressum pasto-
rum ad Hierosolyma ante quingentos decem &
octo annos factum esse protulerat. Themusus
enim erat rex, quando egressi sunt. Et ab hoc
tempore, regum qui postea fuere, anni sunt tre-
centi nonaginta tres, usque ad fratres nomine
Sethonem, & Hermæum: quorum Sethonem qui-
dem Ægyptum, Hermæum vero Danaum deno-
minatum dicit: quem expellens, inquit, Sethon
regnavit annis quinquaginta & novem: & post
hunc senior e filiis Rampses annis sexaginta sex.
Ante tot igitur annos egressos ex Ægypto patres
nostros confessus, deinde Amenophin adjiciens
regem, hunc ait & deorum fuisse contemplatorem,
sicut Orum quendam priorum regum: & imple-
se desiderium ejus sacerdotem Amenophin natū
ex patre Papio: qui videbatur quasi divina par-
ticipare natura, secundum sapientiam præscien-
tiamq; futurorum. Et dixisse regi hunc cognom-
inem, quod posset videre Deos, si provinciam
a leprosis & aliis maculatis hominibus purgare
contenderet. In quo lætum regem, omnes dicit
corpore debiles ex Ægypto congregasse, & fecit
se multitudinem numero octoginta millia. Eosq;
ad sectiones lapidum in partem Nili Orientalem
misisse: simul & alios Ægyptios, quibus hoc erat
injunctum. Fuisse autem quosdam inter eos et-
iam eruditorum sacerdotum lepra perfosos ait.
Amenophin vero illum sapientem divinumque
virum refert timuisse & erga semetipsum & erga
regem deorum indignationem, qui aperte svasit
eis vim geri: & dixisse, quoniam auxiliaren-
tur quidam maculatis hominibus, & Ægyptum
obtinerent tredecim annis. Et hæc eum non qui-
dem præsumpsisse regi dicere, sed de his homini-
bus conscriptum reliquisse librum ac sibi mortem conscivisse. & propterea regem in anxietatem maxi-
mam pervenisse. Deinde ad verbum hæc refert. Itaq; rogatus rex, ut ad requiem & tutamen-
eum secerneret civitatem, desertam urbem, quæ fuerat pastorum, nomine Avarim, præbuit eis. Est
autem hæc civitas secundum theologiam antiquam, Typhonis. Porro illi in hanc ingressi, & locum

ἔτιν ἐς δόξασιον ἔχοντες, ἡγεμένα αὐτῶν λεγόμενον π-
 ια τῆς πολιτῶν ἱερέων ὁπαρσουφον ἐστῆσαν. καὶ τῶν
 πᾶσι παρεχόμενοι ἐν ταῖς ἀπομοτίσιν. ὁ δὲ πρῶτος μὲν
 αὐτοῖς νόμον ἔθετο, μήτε τὴν μάστιγα ἐν αἰγυπτιῶν θεμε-
 οιδῶν ἱερέων ζώων ἀπεχεσθαι μηδένος, πᾶντα δὲ θύειν καὶ
 ἀναιλουῦν. συναπείθετο δὲ μηδεὶν, πᾶντα δὲ συνωμοσμέ-
 νων. τοιαῦτα δὲ νόμοι ἐθετοῦν, καὶ πᾶσι ἄλλα, μάστιγα
 τοῖς αἰγυπτιῶσι ἐδοῦντο ἐναντίον ἑμῶν, ἐκέλευσε πολυ-
 χειρία τοῖς δὲ πόλεως ὁπισθοσφᾶζειν τείχη, καὶ πρὸς πόλε-
 μον ἐτοιμάσαι· ἐπὶ δὲ πρὸς μὲν ὡς τὴν βασιλέα. αὐτὸς
 δὲ πρὸς λαβόμενος μετ' ἐαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἱερέων συμ-
 μεμίσσας μὲν, ἐπεμψεν πρὸς τοὺς πρὸς τὴν πόλιν
 μῶσῃς ἀπὸ τῶν ποιμένων, ἐς πόλιν τὴν καλεσμέ-
 νην ἱεροσόλυμα. καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς
 συναλισμασθέντας δηλώσας, ἤξεν συνεπιστρατεύειν ὁμο-
 θυμαδὸν ἐπ' αἰγυπτιον. ἐπαξεν μὲν οὖν αὐτὸς ἐπι-
 λατῆν, πρῶτον μὲν ἐς ἄβαρην τὴν προνομίαν αὐτῶν
 πατρίδα, καὶ τὴν ἱππιδίαν τοῖς ἔχλοις παρεξέναι φθόνως.
 ὑπερμαχησάμενος δὲ ὅτι θεοὶ, καὶ ἑαδίας ὑπερχεῖρον αὐ-
 τοῖς τὴν χώραν ποιήσιν. οἱ δὲ ὑπερχαρεῖς ἡρώδης
 πάντες, πρὸς τὴν εἰρήνην μετὰ δὲ ἀνδρῶν συνε-
 ὡρμησάν, καὶ μετ' ἐπὶ πολὺ ἦγον ἐς ἄβαρην. ἀμύμων
 δὲ ὁ τὸν αἰγυπτιῶν βασιλεὺς, ὡς ἐπύθετο τὰ καὶ τὴν ἐκεί-
 νων ἐφοδόν, ἐμετρίως συνεχύθη, τῆς παρ' ἀμύμων
 ἔπαπτο μνηστῆρας προσηλώσας, καὶ πρὸς τὸν συνα-
 γαγὴν πᾶσι τῶν αἰγυπτιῶν, καὶ βασιλεὺς μὲν τὸν ἐν
 ταῖς ἡγεμονίαις, τὰς ἱεραρχίας. τὰς πρῶτας μάστιγα ἐν
 τοῖς ἱεροῖς πᾶσι μὲν ὡς ἐαυτὸν μετεπέμψατο, καὶ τοῖς
 καὶ μέρους ἱερέων παρεχόμενος, ὡς ἀσφαλές αὐτῶν τὸ θεῶν
 συγκρίψαι τὰ ἔθνη. τὸ δὲ ὑποσέδων τὴν ἑαυτοῦ
 δόξα ἑαυτοῦ πατρὸς ὀνόμασμάς, πέναντι ὄντα,
 ἐξέειπε πρὸς τὸν ἐαυτοῦ φίλον. αὐτὸς δὲ λαβὼς τῶν ἄλ-
 λων αἰγυπτιῶν ἐπὶ ἐς τὴν ἑαυτοῦ μετὰ δὲ ἀνδρῶν
 μαχημάτων, καὶ τοῖς πολεμίοις ἀπαντήσας ἐπὶ συνε-
 ὡρμησάν. ἀλλὰ μετὰ τὴν τομαχίαν νομίμως, πᾶσι δὲ
 αὐτοῖς ἦγον ἐς μέμφιν, ἀναλαβὼν τε πάντες ἀπὸν, καὶ τὰ ἄλ-
 λα τὰ ἐκείσε μετὰ μὲν ὡς τὴν ἱερά ζῶα, εὐχὴς ἐς αἰθι-
 οπῶν αὐτὸν ἀπαντῆσαι ἐπὶ τὴν καὶ πᾶσι τῶν αἰγυπτιῶν ἀν-
 χη. χάρειν δὲ αὐτῶν ὑπερχεῖρον. ὁ δὲ αὐτοῦ
 βασιλεὺς· ὅθεν ὑποδέξασθαι, καὶ τοὺς ὄχλους πᾶσι
 ὑπολαβὼν οἱς ἔχον ἡχώρησε πρὸς ἀνθρωπίνην προ-
 φῶν ἱππιδίαν, καὶ πόλιν καὶ κώμας πρὸς τὴν τὴν περὶ
 μὲν τοῖς τομαχίαις ἐπὶ τῆς δεξιῆς αὐτοῦ ἐκπῶσιν
 αὐτὰρ κῆς, ἐκ τῆς καὶ στρατοπέδον αἰθιοπικὸν πρὸς
 φυλακὴν ἐπέταξε τοῖς παρ' ἀμύμων βασιλέως
 ὅτι τὸ ἑρμῶν τὸ αἰγυπτιῶν. καὶ τὴν μὲν καὶ τὴν αἰθιοπῶν
 φιλῶντα. οἱ δὲ πολυμίτι κατελθόντες αὐτὸς τοῖς μισοῖς
 τῶν αἰγυπτιῶν, ἔως ἀνοσίως τοῖς ἀνθρώποις πρὸς ἐνέχθη-
 σιν, ὡς τε τὴν τὴν πρὸς ἱερέων κράτησιν χεῖρον φάμε-
 ὡν, τοῖς τότε τὰ τῶν ἀσκήματα θεωμῶν. καὶ ὅτι
 μένον πόλιν καὶ κώμας ἐπέστησαν, ἐδὲ ἱεροσολου-
 τες οὐδὲ λυμενῶν ἔθνη. θεῶν ἡρχοῦντο, ἀλλὰ
 καὶ τοῖς αὐτοῖς ὁπλοῖς τῶν σεβαστομῶν ἱερέων ζώ-
 ὡν χεῖρον διέπλου, καὶ τῶν καὶ σφαγῆς τῶν
 ἱερέων καὶ πρὸς τῶν ἡνάγκασον γίνεσθαι, καὶ γυνῆς ἐξέ-
 βαλον. λέγει δὲ ὅτι ὁ τὴν πολιτείαν καὶ τῶν νόμων αἰ-
 ποῖς καταβάλλειν ἱερεὺς, τὸν ἡμῶν ἡλιαπολίτης, ὁ-
 ροῦσαν, peremptores & occifores horum sacerdotes atq; prophetas esse cogentes, quos etiam expel-
 lebant nudos. Dicitur itaq; quod politiam & leges eis composuit sacerdos quidam, genere Heliopolites,

A hunc ad rebellandum optimum, ducem sibi met
 quendam Heliopolitanorum Pontificum Osarfi-
 phum constituere, & huic se obedire in omnibus
 juraverunt. at ille primum quidem eis legem
 posuit, ut neque deos adorarent, neque ab ani-
 malibus, quæ præcipue sacra apud Ægyptios er-
 rant, se penitus abstinere: nulliq; copularen-
 tur nisi cum quibus fœdus habere videbantur.
 Hæc autem sentiens, & alia plura, maxime Ægy-
 ptiorum consuetudinibus inimica, præcepit mul-
 to opere muros ædificari civitatis: & ad bella præ-
 parari contra Amenophin regem. Ipse vero as-
 sumens secum etiam alios sacerdotes, & macula-
 torum quosdam misit legatos ad pastores: qui
 videbantur a Themuse rege depulsi ad Hieroso-
 lymorum urbem, causas suas & aliorum qui si-
 mul fuerant exonerati significans, & poscens ut
 pariter contra Ægyptum castrametarentur. pro-
 misitq; eos fore venturos, primum quidem in
 Avarim progenitorum suorum provinciam, &
 necessaria populis abundantius exhibenda: pu-
 gnaturos autem opportuno tempore, & provin-
 ciam facillime subdituros. Illi vero lætitia cumu-
 lati, omnes alacriter usque ad ducenta millia vi-
 rorum pariter sunt egressi: & non post multum
 ad Avarim usque venere. Amenophis autem
 Ægyptiorum rex, dum illorum audisset invasio-
 nem, non mediocriter percussus est, dum recor-
 daretur, quod ei prædixerat Amenophis Papii.
 Et primum quidem congregans Ægyptiacam
 plebem, facto consilio cum principibus eorum,
 animalia sacra, & quæ præcipue a sacerdotibus
 honorabantur, ante præmisit: & sacerdotibus
 particulariter iussit ut simulacra eorum caute ce-
 larent. Filium vero Sethonem, qui etiam Ramef-
 ses a Rampse patris nomine vocabatur, cum
 quinque esset annorum, apud suum commenda-
 vit amicum. Ipse vero transiens cum aliis Ægy-
 ptii, usque ad trecenta millia virorum, bellato-
 ribus viris occurrens, congressus non est. Putans
 enim semetipsum contra Deum pugnare, retror-
 sum reversus venit ad Memphim: & sumens
 Apim & alia sacra, mox in Æthiopiam cum uni-
 versis navibus & multitudine venit Ægyptiorū.
 Per gratiam namq; erat ei subiectus Æthiopum
 rex: propter quod suscipiens etiam populum uni-
 versum, præbuit alimenta hominibus necessaria,
 quæ provincia ministrabat, & civitates ac vicos,
 qui ad fatale illud tredecim annorum exilium
 sufficerent. Et in Æthiopia quidem hæc gesta
 sunt. Solymitzæ vero descendentes cum viris
 pollutis Ægyptiorum, sic pessime hominibus usi
 sunt, ut eorum victoria esset pessima his, qui tunc
 eorum impietates inspiciebant: non solū etenim
 civitates & vicos concremavere, sacrilegia faci-
 entes, & deorum idola devastantes, sed etiam ipsa
 sacra animalia quæ colebantur crudelissime dif-

nomine Osarhiphus vocatus ex nomine Osireos A Helio- politani dei: qui dum conversus fuisset ad hoc genus, mutavit nomen & vocatus est Moses. Quæ igitur Ægyptii de Judæis ferunt, hæc sunt. Sed & multa brevitas causa prætereo. Dicit autem rursus Manethon, quia postea Amenophis, ex Æthiopia digressus est cum magna virtute: simul & filius ejus Rampses, & ipse habens magni exercitum. Et congressi contra pastores atque pollutos, vicerunt eos: & multis casibus persecuti sunt eos usque ad Syriæ fines. Hæc equidem & hujusmodi Manethon conscripsit. Quia vero anilia loquitur deliramenta, atque mentitur, aperta ratione monstrabo: illud primo distinguens, quod postea referendum est. Is enim concessit nobis, atque professus est, quod ab initio non fuerint Ægyptii genere, sed extrinsecus illuc advenissent, & Ægyptum obtinuisent, & ex ea, rursus egressi sint nostri progenitores. quod vero nobis postea permixti non sunt Ægyptii corpore debilitati: & quod ex his non fuit Moses, qui populum eduxit ex Ægypto, sed ante multas generationes extitit, per ea quæ ipse dixit, conabor ostendere. Primam itaque causam posuit figmenti ridiculam. Rex enim, inquit, Amenophis concupivit videre deos. quos putas? siquidem qui apud eos solennes erant, Bovem, & Hircum, & Crocodilos, & Cynocephalos, videbat. coelestes autem quomodo poterat? & cur hoc habuit desiderium? quia utique & prior rex alter hos videbat? Ab illo ergo audiens, quales essent, & quem admodum eos vidisset, nova nequaquam egebat arte. sed forte sapiens erat ille vates, per quem hæc rex posse agere confidebat. quod si ita fuisset, quomodo impossibilium concupiscentiam non præscivit? non enim evenit quod voluit. Proinde quam rationem habere potuit, ut propter mutilos aut leprosos ei invisibiles essent? Irascuntur enim propter impietates, non propter corporum vitia. Deinde tam multa millia leproforum & male habentium, una pene hora quomodo fuit possibile congregari? aut quomodo rex non obediit vati? Ille namque præcepit debiles Ægyptios exilio deportari, hic autem eos ad sectiones lapidum destinavit, tanquam operariis indigens, & non purgare provinciam volens. At autem quod vates semetipsum peremit, prævidens deorum iram, & quæ erant in Ægypto futura, & conscriptum librum regi reliquit. Proinde quomodo ab initio vates etiam suum interitum non præscivit? quomodo non repente regi contradixit volenti videre deos? aut qua ratione timebat, jam non sui temporis calamitates? aut quidnam gravius imminabat, quod morte præveniret? Quod vero inter omnia stultius est, videamus: Audiens enim hæc, inquit, & de futuris jam metuens: debiles illos quibus Ægyptum purgare debuerat, neque tunc de provincia populi: sed rogantibus eis, sicut ait, civitatem dedit dudum a pastoribus habitatam: quæ vocabatur Avris. Ad quam congregati, principem, inquit, delegere ex sacerdotibus Helio-politanis: qui eis legem posuit, ut neque deos adorarent, neque ab Ægyptiacæ festivitatis animalibus abstinerent, sed omnia

[illegible]

Vvvv }

οὐκ τὰ ἱερὰ συλλέγει· ἀλλ' ἡ δὲ ἱστορίαν. ἄρα γὰρ τῶς
 λεπεῖως ὀνομαζέμεθα, ἡ μόνων τ' ἱστορίων τοὺς νοση-
 μασι περὶ πεισάντων, λέγει γὰρ ὁ λαὸς τ' ἱστορίαν. ὁπῖος;
 ἐπιηλὺς ἢ τὸ γινώσκον ἐν χωρῇ; Ἀλλὰ τὴν αἰνῶν πλῆθος
 αὐτὰς ὄντας ἱστορίαι καλεῖται; ἢ ἡ ζῶντος. Ἀλλὰ πῶς οὐ
 λέγεται. πῶς ἡ βασιλείας πολλὰς μὲν αὐτῶν βυθίσαν-
 τ' εἰς τὴν θαλάσσαν, τὰς δὲ λοιπὰς εἰς ἐρήμους τὰς
 ἐκβαλόντων, ῥῥῥαὶ τὴν ἀκρότητα ὑπερβαίνει, ἢ
 τίνα πρόπον διεξήλθον μὲν τὴν ἐρημίαν, ἐκράτησαν δὲ τῆς
 χώρας ἥς τὴν κατέμελλον. ἔκπουν δὲ ἐπὶ τὴν, ἐν τῶν
 ὠκυπόροισιν τοῖς πᾶσι περὶ ὧν. ἐξελθὺν δὲ περὶ τὸ νομα-
 ζῆται μὴ μόνον ἐπὶ τὴν ἐνομα, ἀλλὰ καὶ τὴν γινώσκον ὅς
 τις ἐκ τῶν κατέμελλον. Ἀλλὰ τὴν ῥῥῥα εἰς ἐπεχρηστος
 πηγαίαν νόμος περὶ τῶν, ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. ἀδικίαι
 καὶ τὴν πειρασίαν. ὅτε γὰρ ἀγνῶστοι τὸ γινώσκον, οὐκ ἀν-
 τὶ πατρὶον ἐδῶν ἔτῳ ῥῥῥα μετεβαλόντων. ἔτ' ἀλλὰ
 χόρην ἦσαν, πάντως τινες ὑπερῶν αὐτοῖς νόμοι, Ἀλλὰ
 μακρῆς σωτηρίας περὶ τὴν γινώσκον. εἰ μὲν οὖν περὶ τῶν
 ἐξελασάντων αὐτὰς ὥσπερ μὴ ποτε εὐνοήσῃ, λόγον
 εἶχεν εὐκτετα. πᾶσι δὲ πειρασίαν ἀνθρώποις ἀκρότητα ἀ-
 ρῥῥα τῶν, ἥπερ ἐπὶ τῶν αἰσῶντες λέγει κακῶς, ὡς
 πάντων βοθησίας θεομῶντες, ἀνοικῶν οὐκ ἐπὶ τῶν, ἀλλὰ
 ἐπὶ τῶν μὲν πᾶσι πολλὰς παρῆσιν. ὅς γὰρ ἐπὶ τὸ νομα
 ἦσαν τῶν πειρασίαν τῶν ἱεροσολύμων αὐτὰς ἐπὶ τῶν πειρασίαν
 ἐπὶ τῶν πειρασίαν ὡς τῶν πειρασίαν. ὅλον γὰρ ὅτι τῶν μὲν ὡ-
 στερον γινώσκον ἀγνῶστοι τὸ νομα καὶ μὴ οὐκ ἔφερον.
 αὐτῶν δὲ οἱ κτίζοντες τὴν πόλιν, ὡς μὴ ἦσαν αὐτὰς ὑπερ-
 λαμβάνον ὅπως ὀνομαζόμεντες. ὅτι γινώσκον ὑπερ-
 λαμβάνον ἀκρότητας ἐπὶ τῶν πειρασίαν, ὅτι ἱεροσολύμων καὶ
 ἐπὶ τῶν πειρασίαν ἱστορίων τοῖς ἐλθόντων ὀνομαζόμεν. τὴν
 ἐπὶ τῶν πειρασίαν τοῖς λέγει περὶ τῶν πειρασίαν ὡς ἀνοικῶν
 τῶν; ἀλλὰ ἐπὶ τῶν συμμετρῶν ἦσαν τὸ βυθίον ἀλλὰ με-
 γάλων ἐπὶ τῶν πειρασίαν ἀρχῶν, τὴν λοιπὴν εἰς τὴν
 περὶ τῶν πειρασίαν πειρασίαν περὶ τῶν πειρασίαν.
 quod Græca significare. Quid ergo amplius quilibet
 positum? Sed quoniam congruam iam magnitudinem
 cætera præsentis operis explanare tentabo.

A ad templa collectam multitudinem Judæorum, incertum teprosine nomen imponens, an quod solos Judæos morbus occuparit? dicit enim populus Judæorum. Qvalis? advena, an indigena? Cur igitur eos cum sint Ægyptii, Judæos vocas? Quod si hospites sunt, cur undenam sint, non dicis? Quomodo autem cum rex tam multos ex his mari merisset, reliquos in loca deserta eiecisset, tanta multitudo superfuit? aut quomodo pertransierunt desertum, & occupaverunt regionem quam nunc tenemus, & condiderunt urbē, & extruxerunt templum apud omnes celebre? oportebat autem de legislatore non solum nomē dicere, sed & genus, quisnam, & ex quibus ortus. quamobrem verotales eis inter eundem aggressus sit ferre leges, de diis, etiam erga homines injustas. Sive enim Ægypti erant genere, non tam facile patrios mores mutare potuissent, sive aliunde erant, omnino aliquas habebant leges longa consuetudine observatas. Si igitur de expulso ribus suis jurassent, nunquam se illis fore benevolos, rationem non absurdam habuissent. Quod si bellum internecivum adversus universos mortales susceperunt, cum essent (ut ipse ait) miseri, & omnium opis egeni, maxima stultitia non illorum, sed hæc fingentis ostenditur. Ille namq; etiam nomen impositum civitati a templorum spoliatione, præsumpsit dicere, & hoc postea fuisse mutatum. Mirum ni, quia posteris quidem turpe fuit tale nomen & odiosum: ipsi vero qui fundavere urbem, ornare semetipsos etiam vocabulo credidēre. Hic autem generosus vir præ nimia detrectationis impotentia non intellexit. Hierosolyma non idem voce Judaica

παρὰ τοὺς δεξιὰς νομίζω. πρὶν ὧν ἡ περιήγησις ὁ ἀπὶ
 ὧν ὁππῆς ἡ στήλη συντίθεται. φησὶ γὰρ ἐν τῇ τρίτῃ τῇ
 αὐγυπιακῶν ταῖς. μωσῆς ὡς ἡκούσας τὸν τῷ περὶ σφύ-
 ρων τῷ αὐγυπτιῶν, ἐν ἡλιαπολίτι. ὅς πατρίους ἐθετο κα-
 τηγήν μὲν, αὐθιγὰς περὶ σφύρας ἀνῆλθον, ὡς οἷος εἰ-
 χεν ἡ πόλις περὶ σφύρας. περὶ ἀφῆλιν τὴν ἡ πῶσιν ἀπέ-
 σπρεφεν. ὡς γὰρ ἐν ἡλίᾳ καὶ πόλις. ἀντὶ τῇ ὁδῶν ἐστὶ
 κίονας. ὅφ' οἷς ἐν ἐκτύπωμα σφάφη, σκία δὲ ἀνδρὸς
 ἐπ' αὐτῶν ἀγαγεμένη, ὡς ὅτι ἐν αὐτῇ εἶπεν αὐτὸ τὸ δρό-
 μον ἡλίῳ συμπεπληῖ. ῥαυτὴ μὲν περὶ τῇ θαυμαστῇ
 γραμματικῇ φράσι. τὸ τῇ ψεύσμα λόγων ἔδοξε
 νοῖν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐργῶν περὶ φανέας. ἔτι γὰρ αὐτὸς μωσῆς ὁ-
 τε τὴν πρῶτην σκηνὴν τῇ θεῷ κατασκευάσεν, ἔβην
 ἐκτύπωμα ῥαυτὸν ἐς αὐτὸν ἐνέθηκεν, ἔτι περὶ τῶν ἐπι-
 τῶν, περὶ τῶν, ὅτε μὲν περὶ κατασκευάσας τὴν αὐτὴν τὴν
 ἐν ἱεροσολύμοις σολομῶν, πῶς ὡς περὶ πῶσιν περὶ
 ἐργῶν, οἷος συμπεπληκεν ἀπὸν. ἀλλ' οὐκ ἔστι φησὶ τῶν
 περὶ σφύρων, ὅτι μωσῆς ὁ ἡλιαπολίτης, δηλονότι νεώτε-
 ρος μὲν ὧν αὐτὸς, ἐκείνους τῇ πῶσιν, ῥαυτὴ μὲν
 ἡλικίας ὅππῃ μένους αὐτὸν καὶ συγγενέμενους. ὅτι
 μὲν ὁ μὲν ἔπειθε, γραμματικὸς ὧν αὐτὸς, ὅτι ἀνέχοι
 πῶς αὐτὸς πατρίους ἐστὶ ἀγαγεμένη μὲν ἡ πῶσιν, ὅτι πε-
 ρὶ πῶσιν μόνον ὅτι ἐχθὲς καὶ πῶσιν γηρόντος.
 πρὶν ἡ μωσῆς ῥαυτὴν περὶ τῇ περὶ σφύρων ἐκείνους
 ἐτῶν, ἔτις δὲ περὶ τῇ περὶ σφύρων ἐκείνους περὶ σφύ-
 ρων, ὡς δηλὸς ἐστὶ κατὰ ψεύσμα μὲν. πρὶν ἡ δὲ τῶν
 χερῶν, ἐν οἷς φησὶ τῇ μωσῆς ἐξαγαγεῖν τὰς λεπτῶν
 καὶ τυφλῶν, καὶ τὰς βασίς περὶ σφύρων, σφάδρα δὲ
 ῥαυτὴ περὶ αὐτὸ συμπεπληκεν ὡς οἷος ὁ γραμματικὸς
 ὁ ἀκρίβης. μωσῆς μὲν γὰρ τῇ τῇ περὶ σφύρων βα-
 σιλίας ἀπὸ πῶσιν φησὶν ἐξ αὐγυπτιᾶς τὰς ἐκείνους,
 περὶ ἐτῶν τριακοσίων ἐννεήκοντα ἐτῶν, τῇ περὶ
 δαυὶδ φησὶν. λυσίμαχος τῇ περὶ βασίς βασι-
 λεία. τὰς περὶ ἐτῶν χιλίων ἐπικροσίων. μὲν ἡ
 ἄλλοι πῶς ὡς αὐτὸς ἐδοξεν. ὁ δὲ γὰρ πῶσιν περὶ σφύ-
 ρων ὡς περὶ τῇ περὶ σφύρων ἀκρίβης, καὶ τῇ περὶ σφύρων
 ὁ λυσίμαχος. καὶ πῶσιν ἐστὶν ἐν οἷος περὶ σφύρων, ἐν ὧν
 φησὶ καρχηδὼνα φοινίκας ἐκπῶν. ἔπειτα πῶσιν περὶ σφύ-
 ρων τὸ καρχηδὼνα, τεκμήριον οἷος μὲν αὐτὸν ἡμεῖς τῇ
 ἀληθείας ἐπαρρίσταν. ἔπειτα περὶ καὶ αὐτὸ τῇ ἐλεγ-
 χον ὅππῃ μὲν. εἰ γὰρ περὶ τῇ περὶ σφύρων περὶ σφύρων
 πῶς φοινίκων ἀναρραφῶν, ἐν ἐκείνους ἐκπῶν ὁ βα-
 σιλίας γὰρ καὶ περὶ σφύρων καρχηδὼν καὶ πῶσιν
 ὡς, ἐτῶν περὶ σφύρων περὶ σφύρων ἐκείνους, περὶ ἔ-
 τῶν πῶς ἀνωτέρω περὶ σφύρων ἐκ τῇ φοινίκων ἀναρρα-
 φῶν, ὅτι σολομῶν τῇ τῇ περὶ σφύρων ἀναρραφῶν ἔν
 ἱεροσολύμοις, φησὶν ὡς περὶ σφύρων, ὅτι πολλὰ περὶ σφύ-
 ρων τῇ περὶ σφύρων κατὰ πῶσιν, αὐτὸς τῇ σολομῶν ὡ-
 κροσίων τὸν ναόν, μὲν τὸ ἐξελθεῖν ἐξ αὐγυπτιᾶς πῶς
 ἱουδαίους, δώδεκα, καὶ ἐξακοσίους ἐτῶν ὕστερον. πρὶν
 γὰρ μὲν τῶν ἐλαδέντων τὸν αὐτὸν λυσίμαχος γὰρ ἀγα-
 σεις, ἐνδεκα γὰρ αὐτὸς ἐστὶν φησὶ μυριάδας, θαυμαστὴν
 πῶν καὶ πῶσιν δὲ περὶ σφύρων αὐτῶν, ἀφ' ἧς φησὶ τὸ
 σφάδρα τὸν ἀνομάδης. ἐδεύσαντες γὰρ φησὶν ἐξ ἡμερῶν
 ἐδὸν βουδῶνας ἐχόν, καὶ ἀλλ' αὐτὴν τῇ αὐτῶν τῇ
 ἐδὸν ἡμερᾶ ἀνεπαύσαντο σφῶντες ἐκ τῇ χῶ-
 ρον τῇ νῦν ἱουδαίαν λεγόμενῃ, καὶ ἐκάλεσαν τῇ
 ἡμερᾶν σφάδρα, ὡς περὶ τῇ αὐγυπτιᾶν γλῶσσαν.
 guinum ulceribus affecti sunt: & hac de causa septima die
 quieverunt, incolumes confixi in regio-
 ne, quæ nunc Judæa vocatur. & appellaverunt eam diem sabbatum, servata Ægyptiorum voce.

A superius a me declaratum existimo: cæterum, quæ his adjungit Apion, compendio memorabo. Dicit enim in tertio rerum Ægyptiacarum hæc: Moses, ut accepi a grandioribus natu Ægyptiis, Heliopolitanus erat, qui patriis institutus moribus, subdivales preces ad septa qualia civitas habebat, reduxit. ad subsolanum autem omnia convertebat. ita enim Heliopolis sita est. pro obeliscis vero statuit columnas, sub quibus seu peluis formæ exprimebatur: umbra in eam incidens, utpote per sudum, eundem semper, cum sole cursum circumvolvebat. Atque hujuscemodi est admiranda illa hujus grammatici phrasis. Mendacium vero ejus non tam nostris verbis evidenter coarguitur, quam Moseos operibus. neque enim cum primum tabernaculum Deo construeret, aut ipse ullam talem formam ei indidit, aut posteros facere præcepit: atq; is qui postea templum Hierosolymis construxit Solomon, omni tali curiositate abstinuit, qualem confinxit Apion. Accepisse autem se dicit a majoribus natu Mosen Heliopolitanum: scilicet ipse junior, sed his fidem habens, qui per ætatem illum familiariter noverant. Et de Homero quidem poeta, quamvis grammaticus, non posset quænam ejus sit patria certo affirmare, neque de Pythagorâ tantum non heri nudius tertius nuto: de Mose vero tam multis annis illos præcedente, tam facile decernit, credens seniorum relationi: unde manifeste illum mentiri apparet. Quin & temporum ratio, quibus Mose ait eduxisse leprosos & cæcos & claudos, belle concinit juxta grammaticum hunc diligentissimum. Manetho enim regnante Tethmosi Judæos dicit ex Ægypto discessisse, ante CCCXCIII. antequam Danaus apud Argos exularet. Lysimachus autem tempore Bocchoris regis, hoc est ante annos MDCC. Molon vero & alii quidam, ut cuique visum est. At vero Apion cæteris fide dignior, exacte illum exitum definivit VII. Olympiade, & hujus anno primo quo, ut ait, Pœni Carthaginem condiderunt. Carthaginis autem mentionem adjecit, ratus argumentum id veritatis se habiturum evidentiissimum: nec animadvertit a semetipso adductum quo coargueretur. si enim de hac colonia monumentis Phœnicum credendum est, in illis Hiram rex traditur antiquior Carthagine condita annis plus quam centum quinquaginta, de quo superius ex Phœnicum commentariis probavi, quod Solomoni templi Hierosolymitani conditori amicus fuerit, & multa ad templi fabricam contulerit. Solomon vero ædificavit templum post Judæorum discessum ex Ægypto annis DCXII. Porro numerum pulforum eundem, quem Lysimachus commentus (ait enim C. & X. eorum fuisse millia) miram quandam & credibilem reddit causam, cur sabbatum nominatus sit. Exaëto enim (inquit) sex dierum itinere, in-

nam inguinis morbum Ægyptii vocant sabba-
tosim. An non igitur vel deridenda hæc nuga-
citas, vel contra odio habenda talis in scribendo
impudentia? Apparet enim quod omnes ingui-
nibus laboraverint, hominum millia centum &
decem. Atqui si erant cæci & claudi & morbidī,
quales fuisse Apion ait, ne unius quidem diei iter
progredi potuissent: sin autem poterant per ma-
gnam solitudinem proficisci, prætereaq; sibi obli-
scentes vincere populariter repugnando, nequa-
quam universi post sextam diem inguinum mor-
bo correpti fuissent. Neque enim naturaliter
tale quippiam evenire iter agentibus necesse est,
sed plurimorum millium exercitus definita sem-
per itinera peragunt: neq; temere ita accidisse
verisimile videtur, est enim omnino absurdum.
At vero mirificus hic Apion sex quidem diebus
eos pervenisse in Judæam prædixit: rursus autem
Mosen conscenso monte, qui Ægyptum inter &
Arabiam situs est, nomine Sinæus, quadraginta
diebus delituisse dicit, indeq; descendente Ju-
dæis leges dedisse. atqui quomodo possibile est,
eodem & quadraginta dies in deserto ac in aquo-
so loco manere, & quod in medio spatium est, id
totum sex diebus pertransire? Sabbati vero ap-
pellationis grammatica ratio, quam adfert, mul-
tam impudentiam præ se fert, vel certe magnam
imperitiam. Nam hæ voces Sabbo & Sabbatum,
inter se maxime differunt. Sabbatum enim se-
cundum Judæos quies est ab omni opere. Sabbo
vero, ut ille affirmat, Ægyptiis inguinum morbum
significat. Tales quasdam de Mose & Judæorum
ex Ægypto profectioe Ægyptius Apion novi-
tates hinxit, præter aliorum commentus autori-
tatem. Et quid mirum si de nostris mentitur pa-
tribus? quandoquidem de se ipso contra menti-
tus est: & natus in Oasi Ægypti, primas iste Ægy-
ptiorum existimatus, veram quidem patriam &
genus suum abjuravit: Alexandrinum autem se
mentitus, confirmat generis sui pravitatem. Me-
rito igitur quos odit & convitiis infectatur, eos
Ægyptios appellat. nisi enim pessimos esse existi-
maret Ægyptios, semet ex eorum genere haud
eximeret: quandoquidem qui se celebritate pa-
triæ jactant, honorificum quidem ducunt ab ea
denominari, coarguunt vero eos, qui præter jus
in eandem sese ingerere conantur. Erga nos au-
tem alterutro modo affecti sunt Ægyptii: aut e-
nim ceu gloriabundi cognatos se simulant, aut
participes nos infamiae suæ cooptant. At præcla-
rus iste Apion videtur contumeliosam nostrum
infectionem, quasi mercedem voluisse reddere.
Alexandrinis, pro data sibi civitate: sciensq; eo-
rum cum habitatoribus Alexandriæ Judæis si-
multatem, proposuit quidem illis conviciū facere
una tamen comprehendit reliquos quoque uni-
versos, utrobique impudenter meritiens. Videamus
igitur, quænam sint illa gravia & non ferenda, de
quibus habitatores Alexandriæ Judæos accusat.

τὸ γὰρ βαδίζον αὐτὸν καλεῖται ἀργυρίων σαββῶσιμον.
οὐκ ἂν ἔν τις ἡ κατὰ γλῶσσαν τὸ φωναζόμενον, ἢ τὸ αὐτὸν
μισήσῃ τὸ ἐν τῷ παύσει χρόνῳ ἀναδύσθαι. δὴλον γὰρ
ὅτι πάντες ἐξ Ἑβραίων εἰδεκα μυριάδες ἀνθρώπων.
ἀλλ' ἡ μὲν ἡσυχία ἐκείνοι τοῖς φλοῖς καὶ χαλκοῖς παρὰ τῶν
νόσθων, οἵτινες αὐτὰς εἶναι φησὶν ἀπίων, ἐπὶ αἱ μᾶς
ἡμέρας παρελθόντες ὁδὸν ἠδυνήθησαν. ἐπὶ οὖν βαδίζον
ἄλλα πολλὰ ἐρημίας, καὶ ποσὶ νικῶντες αὐτοὺς ἀν-
ταρμύες μαχομένοι πάντες, οὐκ ἂν ἀνέροι μὴ τ' ἐκ τῶν
ἡμερῶν ἐξ Ἑβραίων. ἔτι γὰρ φύσει πως γινέται πύρρι-
τοὺς βαδίζοντες ἐξ ἀνάγκης. ἀλλὰ πολλὰ μυριάδες
στρατιῶν πρὸς συμμέτρον αἰεὶ βαδίζουσιν. ἔτι καὶ αὐ-
τοματὸν ἑκὸς ἕτω συνεστῆναι πάντων γὰρ ἀλογώτατον.
ὃ γὰρ θαυμάσιος ἀπίων ἄλλ' ἢ μὲν ἔξ ἡμερῶν αὐτοὺς ἐλθόν-
τας τὴν ἰσθμὸν παρετήρηκεν. πάλιν γὰρ μωσὴς ἐπὶ τῇ
πατρὶ τ' ἀργυρίων καὶ τ' ἀραβίας ὄρεσιν, ὃ καλεῖται οἶσις,
ἀναβάντα φησὶν ἡμέρας ποσάραχοντα κενεφθῆναι.
καὶ κήρυξεν κατὰ βάντα, δέναι τοὺς ἰσθαίους τοὺς νόμους, καὶ
τὴν πῶς ὡς οὖν τὰς αὐτὰς ἐποσάραχοντα μὲν ἡμέρας
ἐν ἐρήμῳ ἀνύδρῳ πῖπῳ, ὃ τ' μετὰ τὴν πῖπῳ ἐν ἡμέρας
ἔξ ἡμερῶν. ἡ γὰρ τῶν ἐνομασίων ἐξ ἑβραίων γραμμα-
τικῇ μεταθέσει, ἀναδύσθαι ἐκ πολλῶν ἢ ὀνύων ἀμαδι-
ων. τὸ γὰρ σαββῶν καὶ σαββατὸν παλαιοὶ ἀλλήλων ἀναφί-
ρει. τὸ μὲν γὰρ σαββατὸν καὶ τὴν ἰσθαίαν ἀναφίκει
ἀναπνοῆς ἐστὶν ἀπὸ παντὸς ἐργου. τὸ γὰρ σαββῶν κατὰ τὴν
ἐκείνου φησὶ δὴλοῖ παρ' ἀργυρίων τὸ βαδίζον αὐ-
τὸν. τὴν αὐτὴν μὲν πῖπῳ πῖπῳ μωσὴς καὶ τὸ ἐξ ἀργυρίων
ἡμερῶν τοὺς ἰσθαίους ἀπαλλαγῆς ὁ ἀργυρίων ἀπὸ
ἐκείνου φησὶ, ὡς τὰς ἄλλας ὁπτινέας. καὶ πρὸς τὴν
ἡμερῶν, ἡ πῖπῳ τῇ ἡμερῶν ψαλμῶν ποσῶν, ἡ
γὰρ αὐτὰς εἶναι τὸ γὰρ ἀργυρίων. αὐτὰς γὰρ πῖπῳ
ἰσθαίαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν ἡμερῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν
ἰσθαίαν πῖπῳ τῶν ὡς ἀνέπειρε, τὸ μὲν ἀναφίκει
τῶν ἡμερῶν τῶν ἡμερῶν. ἀλεξάνδρου γὰρ ἵσταται κα-
ταψαλμῶν, ὁμολογῇ τὴν μοχθηρίαν ἑαυτοῦ.
ἐκείνους ἂν ἔς μισθὸν ἐβέλει λαιδορεῖν, τὰς ἀργυρίων
καλῶ. ἡ μὲν γὰρ φαυλοτάτες εἶναι ἐκείνους ἀργυρίων
καλῶ, οὐκ ἂν γίνεσθαι αὐτοὺς ἐφ' ἑαυτοῦ. ὡς οὖν μεγα-
λὸν φρονεῖν ὅτι ἑαυτῶν πατέρι, σπυρίων μὲν δὲ τῶν
τῶν αὐτῶν χρεματίζοντες, τὰς ἀδικίας δὲ αὐτῶν ἀ-
πὸ τῶν αὐτῶν ἐλέγχοντες. πρὸς ἡμᾶς γὰρ δὴ τὴν πατρὸς ἀ-
ργυρίων πῖπῳ φησὶν. ἡ γὰρ ὡς ὁπτινέων μὲν ποσῶν
ἔν τῇ τῶν συγγένει, ἡ κωνανὸς ἡμᾶς ὁπτινέων τῶν
αὐτῶν κακοδόξιας. ὃ γὰρ ἡμερῶν ἀπίων, δεκά μὲν τῶν
βλασφημίων τῶν κατὰ ἡμῶν ὡς πῖπῳ μὲν ἐκ-
λήσῃ τῶν ἀλεξάνδρου, τὸ δοθέντος αὐτῶν πα-
τρίας. καὶ τὸ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὁπτινέων, τὸ πρὸς τῶν
σωσομένων αὐτοὺς ὅτι τὸ ἀλεξάνδρου ἰσθαίαν, πρὸς
τῶν μὲν ἐκείνους λαιδορεῖν, συμπεριλαμβανὴν ἡμε-
ρας ἄλλας ἀπὸ τῶν, ἐν ἀμφοτέροις ἀναρχοῦν τῶν
δοξῶν. τίνα, τίνα ἐστὶ τὰ δὴ καὶ κατὰ τῶν
ἀλεξάνδρου κατὰ τῶν ἰσθαίων, ἀ κατὰ τῶν
αὐτῶν ἰσθαίων. ἐλθόντες, φησὶν, δὲ τὸν συρματὸς ὡς
ἀλγίον τῶν ἰσθαίων, ἡμερῶν τῶν κυμάτων
ἐκδοχῶν. οὐκ οὖν ὁ πῖπῳ ἡ λαιδορεῖν ἔχει, τὸ οὖν
τῶν μὲν, λεγομένων γὰρ αὐτῶν, τῶν ἀλεξάνδρου λαι-
δορεῖν. ἐκείνους γὰρ καὶ τὸ ὡς ἡμερῶν ὡς αὐτοὺς
ὁμολο-

Venientes, inquit, e Syria, sedes fixerunt ad impor-
tuosum mare, undarum vicini assultibus. Ergo si locus opprobrium ha-
bet, non quidem patriæ suæ sed
tamen quam patriam dicit, Alexandriæ conviciatur. Illius enim & ma-
ritima ora pars est, ut omnes

ὁμολογῶσιν εἰς καθ' ἑκαστὸν τὸ κάλλιστον. ἰδοῦσι δ' εἰ μὲν
 βιασάμενοι κατέχον, ὡς μηδ' ὕστερον ἐκπεσῶν, ἀνδρί-
 ας τε κμηρόν ἐς αὐτοῖς. ὡς κατόικησιν ἢ αὐτοῖς ἰδῶκε
 ποτὶν ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἴσῃς ὅδ' αὖ τοῖς μακεδόσι τιμῆς
 ἐπέτυχον. σὺ γὰρ οἶδα ἢ πῶς ἀνέλεθ' ἀπίων, εἰ πρὸς
 τῇ νεκροπόλει κατώκειν, καὶ μὴ πρὸς τοῖς βασιλείοις
 ἦσαν ἰδρυμένοι, καὶ μέγιστον αὐτῶν ἡ Φυλῆ τ' αὖ περὶ
 ἰσορίας ἔχον μακεδόνας. εἰ μὲν οὖν ἀναγνῆς τοῖς Σπι-
 σολάσι ἀλεξάνδρῳ ἢ βασιλείῳ, καὶ τοῖς πολέμοις ἢ λα-
 γῳ, καὶ τ' μετ' ἐκείνων τ' ἀργύρῳ βασιλείων ἐντυχῶν τοῖς
 γραμμασι, καὶ τ' αὖ τῶν ἐλλείποντων ἐς ὧσαν ἐν ἀλεξάνδρῳ,
 καὶ τὰ δικασματὰ περὶ ἑκάστην, ἃ καὶ παρ' ἡμῶν ἔστι
 ἰδοῦσι εἰδῶκεν. εἰ μὲν οὖν ταῦτα φημι γινώσκων, τῶν
 ναυπάρχων ἐπὶ τῇ πόλει, πολλοὺς δ' αὖ. εἰ ἢ μηδὲν ἡπί-
 στου τῶν αὐτῶν ἀπὸ δόξης. τὸ δ' ἡ θαυμάζειν πᾶσι ἰ-
 δοῦσι ὅτι ἀλεξάνδρῳ ἐκλήθησαν, ὅμοιους ἀπαθρο-
 σίας. πάντες γὰρ οἱ εἰς ἀποικίαν πᾶσι καὶ ἀκλήθηντες,
 καὶ πάλιν ἀλλήλων τοῖς ἡμέτεροις ἀφαιρούσιν, ὅτι τῶν
 οἰκιστῶν τῶν περὶ ἰσορίαν λαμβάνουσιν. καὶ τὰ δὲ περὶ τ'
 ἀλλῶν λέγειν. αὐτῶν γὰρ ἡμῶν οἱ τῶν ἀντοχῶν κατ'
 κρημνῶν, ἀντοχῆς ὀνομαζόμενοι. τῶν γὰρ πολιτῶν αὐτοῖς
 ἰδοῦσι ὅτι ἐκείνης σελίδος. ὅμοιους οἱ ἐν ἐφέσῳ καὶ τ'
 τῶν ἀλλοῶν ἰωνίων, τοῖς αὐτοῖς πολιτοῖς ὁμωνυμῶσι,
 ἔτι περὶ ἰσορίαν αὐτοῖς τ' ἀφαιρούσιν. ἡ γὰρ ἡμῶν Φι-
 λανδρωπία πᾶσι μικρὰ δὲν τ' αὐτῶν περὶ ἰσορίας
 μετὰ δὲ δόξαν, εἰ μόνον ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ μεγάλους
 ἐθνεσιν ὅλοις. ἰσθμὸς γὰρ οἱ πάλαι, καὶ τυρρῆνοι καὶ σαβί-
 νοι, ἡμῶν καλοῦνται. εἰ ἢ ἔτι ἀφαιρούσιν τ' ἰσορίαν
 πολιτῶν ἀπίων πωλεῖσθαι λέγων αὐτοὺς ἀλεξάνδρῳ.
 ἡμετέρας γὰρ ὡς περὶ ἰσορίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς ἀργύρης,
 ὡς ἀν' ἀλεξάνδρου ἔστι, τ' ἔτι δὲ πολιτῶν ὡς αὐ-
 τοῖς ἐν ἡμῶν ἡμέτεροις ἀναοικισμένης. καὶ τοῖς μόνοις ἀν-
 τιστοῖς οἱ κύριοι νῦν ἡμῶν τῆς οἰκισμένης, μετὰ λαμ-
 βάνειν ἡμετέροις πολιτῶν ἀπαιρούσιν. ὁ δ' ἔτι ὡς ἐπὶ
 ἡμετέροις, ὡς μετὰ τὴν ἀφαιρῶν αὐτοῖς, ὡν τυχεῖν ἐκάλυ-
 πτο, οὐκ ἐφ' αὐτῶν ἐπεχέρισε τὰς δικὰς λαβόντας. καὶ
 ὁ δὲ ἰσορία γὰρ οἰκιστῶν τῶν μὲν ἀφαιρῶν ὡς αὐτῶν
 καὶ κρημνῶν, ἀλεξάνδρῳ τ' ἡμετέροις πᾶσι ἐκεί-
 σι ἡμετέροις. ἀλλὰ πᾶσι δόκιμα ὡς Σπινελῶς ἀφαι-
 ρῆς καὶ πίστεως, ἔτι τοῖς ἡμετέροις τὸ γὰρ εἰδῶκεν. ἐπὶ
 ἡμῶν τὸ ἐπὶ, ὡς καὶ τῶν ἐκείνων περὶ ἡμῶν, ἐπὶ
 ἀφαιρῶν τῶν ἀφαιρῶν καὶ πᾶσι, ὡς αὐτῶν περὶ ἡμῶν
 οἱ, τῶν σωματῶν χάριτι περὶ ἡμῶν ἔχον αὐτοῖς ἀφαι-
 ρορολογίᾳ. ἰσορία γὰρ ἀλεξάνδρῳ καὶ πολέμοις ὁ
 λαγῳ περὶ τὸν ἀλεξάνδρῳ κατὰ κρημνῶν ἐφρονήσαν.
 καὶ γὰρ τὰ καὶ τῶν ἀφαιρῶν αὐτοῖς ἐπεχέρισε φέρειν,
 πᾶσι ὡς ἀφαιρῶν καὶ φουλάξιν ἐπὶ λαμβάνων. ἐκ
 ἐκείνης ἐκείνης ἀφαιρῶν ἐπὶ ὁ δὲ, ἔτι ἄλλων τ' ὡν τῇ
 ἀφαιρῶν πᾶσι, εἰς αὐτοῖς μέρος ἰδοῦσι ἐπὶ κατ'
 κρημνῶν. ὁ δ' ἡμετέροις αὐτὸν πολέμοις ὁ φιλανδρῶς ἀφαιρῶν
 εἰς, εἰ μόνον εἰσιν ἀφαιρῶν περὶ αὐτοῖς τ' ἡμετέροις,
 πᾶσι ἀφαιρῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμετέροις πολλοῖς ἰδοῦσι
 αὐτοῖς. καὶ τὸ μέγιστον, ἀφαιρῶν τῶν ἀφαιρῶν ἐπὶ
 ἡμετέροις νόμοις, καὶ τῶν τῶν ἰσορίαν ἀφαιρῶν
 ἐντυχῶν. ἐπὶ ἡμετέροις ἀφαιρῶν ἀφαιρῶν ἀφαιρῶν.

A confirmant ad inhabitandum optima: quam si
 Judæi per vim occupaverunt, ita ut ne post qui-
 dem ejicerentur, fortitudinis eorum argumentū
 est. Verum Alexander eis locum ad incolendum
 dedit, & parem cum ipsis a Macedonibus hono-
 rem consecuti sunt. Nescio autem quid dicturus
 fuerit Apion, si circa Necropolim habitassent, ac
 non circa regiam sedes posuissent, & hodieq; eo-
 rum tribus appellaretur Macedones. Igitur si
 legit epistolas Alexandri regis, Ptolemæiq; Lagi
 ac successorum illius Ægypti regum, & columnā
 stantem Alexandria ac jura continentem quæ
 Cæsar magnus Judæis concessit: hæc, inquam, si
 sciens, contraria scribere ausus est, malus erat:
 si autem nihil horum novit, indoctus. Illud
 quoque quod se mirari dicit, quod cum Judæi
 essent, Alexandrini vocati sunt, similis inscientiæ
 est. Omnes etenim qui ad coloniam aliquam de-
 vocantur, et si plurimum ab alterutris genere dif-
 ferant, a conditoribus appellationem accipiunt.
 Et quid opus est de aliis dicere? nostrorum enim
 ipsorum hi, qui Antiochiam inhabitant, Antio-
 cheni nominantur. Jus enim civium eis dedit
 conditor Seleucus. Similiter & qui in Epheso
 commorantur, & alia Jonia cum civibus exinde
 natis eandem appellationem habent, hæc præ-
 sentibus eis regni successoribus. Romanorum
 vero clementia, cunctis non parvulum donum,
 appellationis suæ concessit, non solum viris sin-
 gulis, sed etiam maximis gentibus in communi.
 Hispani deniq; antiqui, & Tyrreni, & Sabini,
 Romani vocantur. Si vero hunc modum aufert
 communis civitatis Apion, desinet semetipsum
 Alexandrinum dicere. Natus enim in intima
 Ægypto, quomodo erit Alexandrinus, jure civi-
 tatis, sicut ipse in nobis dicit, ablato? cum solis
 Ægypti nunc orbis domini Romani, participa-
 ri cujuslibet civitatis interdixisse videantur. Hic
 autem præclarus dignitates, quas ipse impetrare
 prohibetur adipisci non valens, calumniari co-
 natur eos, qui hæc justissime percipere. Non
 enim propter inopiam habitatorum civitatis,
 quam studiose ædificabat Alexander, nostrorum
 aliquos ibi collegit: sed omnes approbans dili-
 genter ex virtute, ac fide dignos inveniens, hoc
 præconium nostris exhibuit, cum gentem nostrā
 studeret non mediocriter honorare. Ait enim
 Hecatzus, quia propter mansuetudinem atq; fi-
 dem, quam ei præbuere Judæi, Samariam regio-
 nem adjecit, ut eam sine tributis haberent. Simi-
 liter quoque sensit post Alexandrum etiam Pto-
 lemæus Lagi de Judæis in Alexandria commo-
 rantibus. Nam Ægyptiaca eis castra commisit,
 arbitratus fide simul eorum & fortitudine conser-
 vanda: & in Cyrene credens se tutissime regna-
 turum, & in aliis Libyæ civitatibus, ad ea loca par-
 tem Judæorum habitandi causa direxit. Post hunc
 autem Ptolemæus qui Philadelphus est appellatus,
 non solum si qui fuere captivi apud eos nostrorū,

omnes absolvit, sed & pecunias eis sæpius condonavit: & (quod maximum est) desideravit agnosce-
 re nostras leges, & sacrarum scripturarum volumina concupivit: misitque rogans destinari viros,

qui ei interpretarentur legem: & ut hæc appri-
me conscriberentur, diligentiam hanc commisit
non quibuscunque viris, sed Demetrium Phale-
reum, & Andream, & Aristum, quorum erudi-
tione sui sæculi Demetrius facile princeps erat,
alii vero habebant custodiam corporis sibi credi-
tam, huic curæ præfecit. Non enim leges, & pa-
trum nostrorum philosophiam discere concupi-
sceret, si his utentes despiceret & non potius val-
de miraretur. Apion autem pene omnes in or-
dine successores ejus Macedonum reges ignora-
vit habuisse erga nos præcipuum familiaritatis
affectum. Tertius namque Ptolemæus, qui voca-
tur Evergetes, fortiter obtinens Syriam univer-
sam, non diis Ægyptiacis pro victoria solenni-
tates gratificas immolavit: sed veniens ad Hiero-
solymam, multas hostias sicut nostri moris est,
Deo gratificavit, dignissimamque dicavit ornamen-
ta victoriæ. Philometor autem Ptolemæus, & e-
jus uxor Cleopatra, omne regnum commiserunt
Judæis: & duces totius fuere militiæ Onias & Do-
sitheus Judæi: quorum nominibus derogat Api-
on, cum debuisset opera eorum potius mirari, &
gratias agere, quoniam liberavere Alexandriam,
cujus civis videri vult. Nam dum rebellio sur-
rexisset in Cleopatrarum regno, & periculum pesti-
mæ perditionis instaret, istorum labore civitas
intestinis præliis est erepta. Sed postea, inquit,
Onias ad urbem deduxit exercitum parvum, cum
esset illic Thermus præsens Romanorum legatus:
quod (ut ita dicam) recte atque iuste factum est.
Ptolemæus enim, qui cognominatus est Physcon,
moriente suo patre Ptolemæo Philometore, egres-
sus est de Cyrene, volens reginam Cleopatram
expellere.

Α τὸς ἐρμηνεύοντας αὐτὰ τὸν νόμον, ὃ ἔγραψεν αὐ-
τὰ καλῶς τὴν ἱστορίαν ἐπέταξε ἡ πῆν πυχὸν ἀλ-
λὰ δημηγόρον τὸν Φαληρέα, καὶ ἀνδρέα, ὃ ἀριστία, τὸ μὴ
περὶ αὐτὸ καθ' αὐτὸν διαφέροντα δημηγόροι, τὸς ἡ
ἑσώματ' αὐτὸν φυλακῇ ἐγκεχερισμένους, ὅτι
τῆς ἱστορίας ταύτης ἐπέταξε, ὅτι ἀνδραγαθὸς ἦν
ὃ τὴν πᾶν ἐν ἡμῶν φιλοσοφίαν ἱστορίας ἐκμα-
θεῖν, εἰ τὸν ἑσώματ' αὐτὸν ἀνδρῶν κατηφείη, ὃ μὴ λί-
αν ἐθαύμαζεν. ἀπὼνα ἡγεδὸν ἐφ' ἐξῆς πάντες ἐλα-
θον οἱ τὸν πατέρα αὐτὸν μακεδόνων βασιλεὺς, οἰκονομῶ-
ντες ἡμᾶς διαπέντες. καὶ γὰρ τρίτος πτολεμαῖος
ὃ λεγόμενος ὁ ἐβεργέτης, καὶ ἄλλων ὅλων συνέβη καὶ
κράτος, ὃ τῆς ἐν ἀγύπῳ τοῖς χαλεστοῖς τῆς νίκης
ἔχουσιν. ἀλλὰ ὁ δὲ γυνὴ αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλὴμα, πολλὰς
ὡς ἡμῶν νόμιμον ἐστὶν ἐπέταξε θυσίας τοῦ θεοῦ. καὶ ἀπ-
θῆκεν ἀναθημάτων τῇ νίκῃς ἄλγιστα. ὃ δὲ φιλομήτωρ πτο-
λεμαῖος καὶ ἡ γυνὴ αὐτὸν κλεοπάτρα, τὴν βασιλείαν
ὅλων τῶν αὐτῶν ἐξεδούκειν ἡγεδόν, καὶ στρατηγὸν πᾶ-
σης τῆς διωμέως ἦσαν, ὅτι καὶ οὐκ ἐπὶ τῇ ἐκδοῦναι
ἀπὸ τῶν οὐκ ἐπὶ τὰ ὀνόματα, δέον τὰ ἔργα θαυμάζειν
μὴ λουδοῦναι, ἀλλὰ χάριν αὐτοῖς ἔχειν, ὅτι θεοσώσωσι
τὴν ἀλεξάνδρειαν, ἥς ὡς πολίτης ἀντιπείσεται. πτο-
λεμαῖων γὰρ αὐτῶν τῇ βασιλείᾳ κλεοπάτρα, καὶ κα-
θιδουδόντων δὲ πατέρων κακῶς, ὅτι συνέβη ἐπὶ τῇ
καὶ τῇ ἐμφυλίᾳ κακῶν ἀπὸ ἀλλήλων. ἀλλὰ μὴ ταῦτα
φρονέοντες ὅτι τὴν πόλιν ἡγεμὸν στρατὸν ἐλόν, ἐπὶ
ἐκτὴν ἡγεμὸν ὃ ὁ δὲ ἡγεμὸν πρὸς τὸν θεὸν καὶ πατέρα
ὁρῶντες ἡ πόλιν φάσαν ἀν καὶ μάλα δικαίως. ὃ γὰρ φῶ-
σκων ἡ πτολεμαῖος πτολεμαῖος, δὲ πτολεμαῖος αὐτὸν
ἀδελφὸν πτολεμαῖος ὃ φιλομήτωρ, δὲ πτολεμαῖος
ἐξήλθε κλεοπάτραν ἐκβαλεῖν βουλόμενος τῆς βασι-
λείας.

¶ Hic multa desunt in Græco exemplari. ¶

[Et filios regis, ut ipse regnum injuste sibiimet applicaret: propter hæc ergo Onias adversus eam, bellum pro Cleopatra suscepit: & fidem quam habuit circa reges, nequaquam in necessitate deseruit. Testis autem Deus justitiæ ejus manifestus apparuit. Nam Physcon Ptolemæus cum adversum exercitum quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes vero Judæos in civitate positos cum filiis & uxoribus capiens, nudos atque victos elephantis subjecisset, ut ab eis conculcati deficerent, & ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset, in contrarium quæ præparaverat, evenire. Elephantis enim relinquentes sibi appositos Judæos, impetu facto super amicos ejus, multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolemæus quidem aspectum terribilem contemplatus est, prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concupina vero sua carissima, quam alii quidem Ithacam, alii vero Hirenen denominant: supplicante ne tantam impietatem perageret, & concessit, & ex his quæ egerat vel acturus erat, poenitentiam egit. Unde recte hanc diem Judæi Alexandriæ constituti, eo quod aperte a Deo salutem promeruerunt, celebrare noscuntur. Apion autem omnium calumniator, etiam propter bellum adversus Physconem gestum, Judæos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit. Is autem etiam ultimæ Cleopatrarum reginæ Alexandrinorum meminit, veluti nobis improprians, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere studuit, cui nihil omnino injustitiæ & malorum operum defuit: vel circa generis necessarios, vel circa maritos suos, qui etiam dilexerint eam, vel in communi contra Romanos omnes, & benefactores suos imperatores, quæ etiam sororem Arsinoen occidit in templo, nihil sibi nocentem. Peremit autem & fratrem, insidiis: paternosque deos, & sepulchra progenitorum depopulata est. Percipiensque regnum a primo Cæsare, ejus filio & successori, rebellare præsumpsit. Antoniumque corrumpens amatoris rebus & patris inimicum fecit, & infidelem circa suos amicos instituit, alios quidem genere regali spolians, alios autem demens ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici, cum illum ipsum in navali certamine relinquentem, id est maritum & parentem communium filiorum, tradere cum exercitu principatum, & se sequi coegit? Novissime vero Alexandria a Cæsare capta, ad hoc usque perducta est, ut, saltem hinc sperare se judicaret, si posset ipsa manu sua Judæos perimere: eo quod circa omnes crudelis & infidelis extaret. Putasne gloriandum nobis non esse, si quemadmodum dicit Apion, famis tempore Judæis triticum non est mensa? Sed illa quidem poenam subiit competentem. Nos autem maximo Cæsare utimur teste auxilii, atque fidei quam circa eum contra Ægyptios gessimus: necnon & senatu ejusque consultis, & epistolis Cæsaris Augusti, quibus nostra merita comprobantur. Has literas Apionem oportebat inspicere, & secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta, & omnibus

omnibus Ptolemæis, & quæ à senatu constituta sunt, necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si vero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac penuriae frumentorum, non accusatio Judæorum. Quid enim sentiant omnes imperatores de Judæis in Alexandria commorantibus, palam est. nam administratio tritici nihilo magis ab eis, quam ab aliis Alexandrinis translata est. Maximam vero eis fidem olim a regibus datam, conservare, id est, fluminis custodiam, totiusque custodiæ, nequaquam his rebus indigenos esse judicantes. Sed super hoc: quomodo ergo, inquit, si sunt cives, eosdem deos, quos Alexandrini non colunt? Cui respondeo. Quomodo etiam, cum vos sitis Ægyptii, inter alterutros prælio magno & sine fide de religione contenditis? aut certe propterea non vos omnes dicimus Ægyptios, & neque communiter homines, quoniam bestias adversantes naturæ colitis, multa diligentia, nutriendos? cum genus utique nostrorum unum atque idem esse videatur. Si autem in vobis Ægyptiis tantæ differentiæ opinionum sunt, quid miraris super his, qui aliunde in Alexandriam advenierunt, si legibus a principio constitutis, circa talia permansere? Is autem seditionis causa nobis apponit: qui si cum veritate ob hoc accusat Judæos in Alexandria constitutos, cur omnes non culpæ possit, eo quod noscamur habere concordiam? Porro etiam seditionis autores, quilibet inveniet. Apionis similes Alexandrinorum fuisse cives. Donec enim Græci fuere & Macedones hanc civitatem habentes, nullam seditionem adversus nos gessere, sed antiquis celsere solennitatibus. Cum vero multitudo Ægyptiorum crevisset inter eos, propter confusiones temporum, etiam hoc opus semper est additum. Nostrum vero genus permanfit purum. Ipsi igitur molestiæ hujus fuere principium, nequaquam populo Macedonicam habente constantiam, neque prudentiam Græcam: sed cunctis scilicet utentibus malis moribus Ægyptiorum, & antiquas inimicitias adversum nos exercentibus. E diverso namque factum est quod nobis improperare præsumunt. nam cum plurimi eorum, non opportune jus ejus civitatis obtineant, peregrinos vocant eos, qui hoc privilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Ægyptiis neque regum quisquam videtur jus civitatis fuisse largitus: neque nunc quilibet imperatorem. Nos autem Alexander qui dem introduxit, reges autem auxere, Romani vero semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Apion voluit, quia imperatorum non statuamus imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defensione Apionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatem modestiamque Romanorum, quoniam subiectos non cogunt patria jura transcendere: sed suscipiunt honores, sicut dare offerentes pium atque legitimum, est. Non enim honoribus gratiam habent, qui ex necessitate & violentia conferuntur. Græcis itaque & aliis quibusdam, bonum esse creditur imagines instituire. Denique & patrum & uxorum filiorumque figuras depingentes exultant, quidam vero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. alii vero & servos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mirum est, si etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere videantur? Porro autem legislator, non quasi prophetans Romanorum, potentiam non honorandam, sed tanquam causam neque Deo neque hominibus utilem despiciens, & quoniam totius animati, multo magis Dei inanimati, probatur hoc inferius, interdixit imagines fabricare. aliis autem honoribus post Deum colendos non prohibuit viros bonos, quibus nos & imperatores & popul. Roman. dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: & non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Judæorum talia celebramus: verum cum, nullas alias hostias ex communi, neque pro filiis peragamus, solis imperatoribus hunc honorem præcipuum pariter exhibemus, quem hominum nulli persoluimus. Hæc itaque communiter satisfactio posita sit adversus Apionem pro his, quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autem etiam eos, qui ei hujusmodi fomitem præbuere, id est, Posidonium & Apollinium Molonis: quoniam accusant quidem nos, quare nos eosdem deos cum aliis non colimus: mentientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias componentes incongruas, non se putant impie agere: cum sit valde turpissimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta sanctitate polente. In hoc enim sacrario Apion præsumpsit edicere, asini caput collocasse Judæos, & id colere, ac dignum facere tanta religione: & hoc affirmat fuisse depalatum, dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templum, & illud caput inveniisset ex auro compositum multis pecuniis dignum. Ad hoc igitur primum quidem respondeo, quoniam Ægyptius vel si aliquid tale apud nos fuisset, nequaquam debuerat increpare, cum non sit deterius asinus furonibus & hircis & aliis, qui sunt apud eos dii. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper utimur iisdem: in quibus sine fine consistimus. Et cum varii casus nostram civitatem, sicut etiam aliorum vexaverint, & Theos ac Pompejus Magnus, ac Licinius Crassus, & ad novissimum Titus Cæsar, bello vincentes obtinuerint templum, nihil hujusmodi illic invenire: sed purissimam pietatem, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia vero Antiochus neque justam fecit templi depredationem, sed egestate pecuniarum ad hoc accessit, cum non esset hostis, & socios insuper nos suos & amicos aggressus est, nec aliquid dignum derisione illic invenit, multi & digni conscriptores super hoc quoque testantur: Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor chronographus, Apollodorus: qui omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum transgressum fœdera Judæorum, & spoliasset templum auro argentoque plenum. Hæc igitur Apion debuit respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset, & impudentiam canis, qui apud ipsos asolet coli: neque enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaque asinis neque honorem neque potestatem aliquam damus, sicut Ægyptii crocodilis & aspidibus: quando eos, qui ab illis mordentur, & a crocodilis rapiuntur, felices & Deo dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos asini, quod apud alios sapientes viros, onera sibi imposita sustinentes. Et si ad

areas accedentes comedant, aut proposita non adimpleant, multas valde plagas accipiunt, quippe operibus & ad agriculturam rebus necessariis ministrantes. sed aut omnium rudissimus fuit Apion ad componendum verba fallacia, aut certe ex rebus initia sumens, hæc implere non valuit, quando nulla potest contra nos blasphemia provenire. Alteram vero fabulam, derogatione nostra plenam, de Græcis apposuit: de quo hoc dicere sat erit, quoniam qui de pietate loqui præsumunt, oportet eos non ignorare minus esse immundum per templa transire, quam sacerdotibus scelèra verba confingere. Isti vero magis studuere defendere sacrilegum regem, quam iusta & veracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim Antiocho gratificari & perfidiam ac sacrilegium ejus tegere, quo circa gentem nostram est usus propter egestatem pecuniarum, detrahentes nobis etiam quæ in futuris essent, mentiti sunt. Propheta vero aliorum factus est Apion, & dixit Antiochum in templo invenisse lectum & hominem in eo jacentem, & appositam ei mensulam maritimis terrenisque volatillum dapibus plenam, & quod obstupuisse his homo. Illum vero mox adorasse regis ingressum, tanquam maximam sibi operam præbituri: ac procidentem ad ejus genua, extensa dextera poposcisse libertatem: & jubente rege ut consideret, & diceret quis esset, vel cur ibidem habitaret, vel quæ esset causa ciborum ejus, tunc hominem cum genitu & lacrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem. Ait, inquit, esse se Græcum: & dum peragraret provinciam parandi victus causa, correptum se subito ab alienigenis hominibus, atque deductum ad templum, & inclusum illic, & a nullo conspici, sed cuncta dapium apparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia visa attulisse lætitiā: deinde suspicionem, postea stuporem: postremum consulentem a ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Judæorum, pro qua nutriebatur: & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constituto. Et comprehendere quidem Græcum peregrinum, eumque annuo tempore saginare, & deductum ad quandam sylvam, occidere quidem eum hominem, ejusque corpus sacrificare secundum suas solemitates, & gustare ex ejus visceribus, & jusjurandum facere in immolatione Græci, ut inimicitias contra Græcos haberent: & tunc in quandam foveam reliqua hominis pereuntis abicere. Deinde refert eum dixisse, paucos jam dies debitos sibi met superesse, atque rogasse, ut reveritus Græcorum deos, & superans in suo sanguine insidias Judæorum, de malis eum circumstantibus deliberaret. Hujusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est, sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen a sacrilegio privatus Antiochum, sicut arbitrati sunt, qui hæc ad illius gratiam conscribere. Non enim præsumpsit aliquid tale, ut ad templum accederet: sed sic invenit non sperans. Fuit ergo voluntatibus iniquis impius, & nihilominus sine Deo, quicquid jussit mendacii superfluitas, quam ex ipsa re cognoscere valde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur, sed maxime adversus Ægyptios & plurimos alios. Cujus enim regionis homines non contigit aliquando apud nos peregrinari? ut adversus solos Græcos renovata conjuratione per effusionem sanguinis ageremus: vel quomodo possibile, ut ad has hostias omnes Judæi colligerentur, & tantis millibus ad gustandum viscera illa sufficerent, sicut ait Apion? Vel cur inventum hominem quicumque fuit (non enim suo nomine conscripsit) aut quomodo eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit? dum posset hoc faciens, ipse quidem putari pius, & Græcorum amator eximius, assumere vero contra Judæorum odium auxilia magna cunctorum. Sed hæc relinquo: insensatos enim, non verbis, sed operibus decet arguere. Sciunt igitur omnes, qui videre constructionem templi nostri, qualis fuerit, & intransgressibilem ejus purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & harum singulæ propriam, secundum legem habuere custodiam. In exteriorem itaque ingredi licentia fuit omnibus etiam alienis: mulieres tantummodo menstruata transire prohibebantur. In secundam vero porticum cumque si Judæi ingrediebantur, eorumque conjuges cum essent ab omni pollutione mundæ. In tertiam, masculi Judæorum mundi existentes atque purificati. In quartam autem sacerdotes, stolis induti sacerdotalibus. In adytum vero soli principes sacerdotum, propria stola circumamicti. Tanta vero est circa omnia providentia pietatis, ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane etiam aperto templo oportebat facientes traditas hostias introire: & meridie rursus, dum clauderetur templum, denique vas quidem aliquod portari licet in templum, sed erant in eo solummodo posita, altare, mensa, thuribulum, candelabrum, quæ omnia in lege conscripta sunt. Etenim nihil amplius neque mysteriorum aliquorum ineffabilem agitur, neque intus ulla epulatio administratur. Hæc enim quæ prædicta sunt, habent totius populi testimonium manifestum, rationemque gestorum. Licet enim sint tribus quatuor sacerdotum, & harum trium singulæ habeant hominum plus quam quinque milia, fit tamen observatio particulariter per dies certos: & his transactis, aliis succedentes ad sacrificia veniunt: & congregati in templum mediante die a præcedentibus claves templi, & ad numerum omnia vasa percipiunt, nulla re quæ ad cibum aut potum attineat in templum delata. Talia namque etiam ad altaria offerre prohibitum est, præter illa quæ ad sacrificia præparantur. Quid ergo Apionem dicimus, nisi nihil horum examinantem, verba incredula protulisse? Sed turpe est, historiam veram notitiam si proferre grammaticus non possit. Et sciens templi nostri pietatem, hanc quidem prætermisit. Hominis autem Græci comprehensionem finxit, pabulum ineffabile, & ciborum opulentissimam claritatem: & pervios ingredientes, ubi nec nobilissimos Judæorum licet intrare, nisi fuerint sacerdotes. Hæc ergo pessima est impietas, atque mendacium spontaneum, ad eorum seductionem, qui noluerunt discutere veritatem. Per ea si quidem mala ineffabilia, quæ prædicta sunt, nobis detrachere tentare. Rursumque tanquam piissimus deridet, adjiciens fabulæ inania facta. Ait enim illum retulisse, dum bellum Judæi contra Idumæos haberent longo quodam tempore, ex aliqua civitate, Idumæorum,

καὶ τὸν αἰδοῖον χαλὰς ἐπετοίμω. τὸ μὲν ἐν αἰετῇ
 τῇ ἡμέρῳ ζῶντων καὶ ἀνθρώπων, καὶ τὸν ἐν αἰετῇ
 λαὸς ἀνθρώπων ἀπαντας. ἀπὸν δὲ τῆς θύρας ἐγκα-
 λῶν, αὐτὸν ἐξήλεγεν ὄντα, τὸ γὰρ αἰγυπτιον. ἔρ-
 αὶ ἐλλείπον ἡ μακεδὼν ἐχάλεπανεν. ἔπειτα εὐχοντα
 θύνα κατόμωος τῆς θύρας, καὶ τῶν τῆς ἱερῆος πρὸς
 εὐωχίαν. ἔξ δὲ αὐτὸν συμβέβηκεν ἐρημῶσαι τὸν κόσμον
 τῷ βοσκημάτων, ὅπερ ἀπὸν ἐδίδον. ἐν μὲν τῆς αἰγυ-
 πτιῶν ἡ θύρα ἡ καλὴν ἀπαντες, ἡ ἡμεῖς μὲν ἀνὸς ὁ κό-
 σμος τῇ ἀνθρώπων. τῇ ἀρχαῖαν τῶν θηρίων ἐπὶ αἰ-
 σιωδῇ, ἀ θύρας ἐπὶ νομίζοντες ὅτι μελὸς ἐκτεφθε-
 ρῶν. ἐ μὲν ἔτις αὐτὸν ἡρετα, τῇ πάντων αἰγυπτιῶν πᾶσις εἶναι
 ἐ σωφιστίας ἐ θεοσεβείας νομίζῃ, πάντας ἀνὸς ὁ μολογῶ-
 σε τῆς ἱερῆος. δύο γὰρ αὐτὲς φησὶν ὑπὸ τῷ βασιλεῶν ἐξ
 ἀρχῆς πᾶσις πρὸς τῆς θύρας, τῶν τε τῆς θύρας θύρας, καὶ
 ἐ σωφιστίας τῶν ὅτι μελὸς. ἐκείνοι τῶν ἀπὸν τῆς
 αἰετῆς, ἐ χοιρίων ἀπὸν τῆς βορμῶν. ἔ μὲν
 ἐδὲ τῶν αἰγυπτιῶν ἐδὲ εἰς συνήθειαν τῆς θύρας. ἀρ-
 αὐ τὸ φῶς τῶν τῶν ἀπὸν ὑπὲρ αἰγυπτιῶν ἡ μὲν
 λοιδορεῖν συνήθειαν, ἐκείνων δὲ κατηγορεῖν, οἷα μὴ
 μένον τῶν τῶν τῆς ὑπὸ τῶν λοιδορεῖν μὲν ἐδὲ εἰς
 ἀλλὰ καὶ τῆς ἀλλῆς ἐδίδασκεν αἰετῆς καὶ τῶν
 ἡρετα ἡρετα. ὅθεν εἰς τῶν μοι δοκεῖ, τῆς τῶν
 περὶ τῆς αὐτῆς νόμος βλασφημίας, ὅθεν εἰς τῶν ἀπὸν
 τῶν πρὸς τῶν. αἰετῆς μὲν γὰρ ἐξ ἀνάγκης, ἐκ τῶν
 αἰετῆς αἰετῆς τὸ αἰδοῖον ἡμεῖς. ἐ μὲν αἰετῆς
 ὑπὸ τῶν αἰετῆς, ἀλλὰ σπομὸς ἐνθεν αἰετῆς
 ἀπὸν. δὲ γὰρ τῶν εὐφροσύνης τῆς μὲν οἰκίας
 νόμοις αἰετῆς τῶν εὐφροσύνης ἀκρωτῆς ἐμὲν, τῶν δὲ
 αἰετῶν μὴ λοιδορεῖν. ὅ γὰρ τῶν μὲν εὐφροσύνης ἡμεῖς
 κατεφύετο. ἔπειτα ἀπὸν ἐ βίος τῶν τῶν ἐγ-
 νετ, ἐ πρὸς ἡμῶν ἐπὶ τῶν πρὸς ἐς τῶν λόγων.
 ἐπὶ τῶν δὲ ἀπὸν ἐ μὲν, καὶ λοιδορεῖν, καὶ τῶν
 νες ἀλλοι, τῶν μὲν αἰετῶν, τῶν τῶν τῶν δὲ
 νας, αἰετῆς τῶν νόμοις ἐπὶ τῶν μὲν αἰετῶν, ἐ αἰετῆς
 τῶν νόμων περὶ τῶν λόγων, ἐπὶ τῶν αἰετῶν, ἐ
 μὲν ὡς γόητες καὶ ἀπὸν αἰετῶν αἰετῶν, τῶν νόμων
 κακίας ἡμῶν καὶ ἀπὸν αἰετῶν φασκόντες εἶναι δι-
 δασκάλους, βλάστησιν αἰετῶν καὶ περὶ τῶν ἡμῶν
 καταστάσεως ἐ πολιτευμάτων, καὶ περὶ τῶν καὶ μέρος
 ὡς ἀνὸς ὁ δὲ αἰετῶν ἐπὶ τῶν. ὅ μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν φανερόν, ὅτι
 καὶ πρὸς εὐφροσύνης, καὶ πρὸς κενωτικῶν τῶν μετ' αἰ-
 λῶν, καὶ πρὸς τῶν καὶ τῶν φιλανθρωπίας, ἐπὶ τῶν
 πρὸς δικαιοσύνης καὶ τῶν ἐν τῶν πόντοις κατεργίας, καὶ
 θανάτου αἰετῶν αἰετῶν ἐπὶ τῶν καὶ τῶν ἐπὶ τῶν νό-
 μους. ὅθεν αἰετῶν τῶν ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν τῶν καὶ τῶν
 καὶ φῶς καὶ τῶν τῶν ἀνάγκης. ἔρ γὰρ ὅθεν ἡμῶν
 αἰετῶν πρὸς τῶν συγγραφῶν, ἀλλὰ πολλὰ ἐπὶ τῶν
 δὲ κατηγορημένους ἡμῶν, πᾶσις δὲ ἀπὸν αἰετῶν
 τῶν εἶναι νομίζω, τῶν δὲ τῶν νόμων, καὶ ἐς ζῶντες αἰε-
 τεῖν μὲν. ἀλλῶς τῶν τῶν κατεργίας ἐ ἀπὸν αἰετῶν
 ἐπὶ ἀπὸν αἰετῶν ἀπὸν αἰετῶν, ἀλλὰ ἀπὸν αἰετῶν
 αἰετῶν πρὸς τῶν κατεργίας καὶ τῶν αἰετῶν ἐ μισαν-
 θρώπων ἀπὸν αἰετῶν καὶ τῶν αἰετῶν ἡμῶν ἐπὶ τῶν. καὶ
 τῶν αἰετῶν ἐπὶ τῶν τῶν κατεργίας καὶ τῶν αἰετῶν
 λόγῳ καὶ ἀπὸν αἰετῶν εἶναι τῶν βαρβάρων, καὶ αἰετῶν
 ἐπὶ μὲν ἐπὶ τῶν βίον εὐφροσύνης συμβέβηκεν μόνους.
 ταῦτα δὲ πάντα διελεγχθήσεω νομίζω σφῶς.
 hominibus odiosos appellat, aliquando vero formidinem nobis improperat: & e diverso, rursus
 aliquando de audacia gentis nostrae queritur. Dicit autem etiam stultiores Barbaris: & pro-
 pterea nullum inventum nos solos vitae utile reperisse. Hæc autem omnia manifeste redarguuntur.

sed & circumcisionem genitalium vehementer
 irridet. De nostrorum quidem animalium per-
 emptione, communio nobis est cum aliis homini-
 bus universis. Apion autem sacrificantes nos
 redarguens, indicat semetipsum genere esse
 Ægyptium. Non enim Græcus si esset aut Ma-
 cedo, hoc moleste ferret. Isti enim vovent sacri-
 ficare hecatombas suis diis, & sacerdotibus utun-
 tur ad epulas. Quæ cum ita sint, non propterea
 contigit mundum animalibus desolari, quod Api-
 on expavit. Qui tamen si solennitates Ægyptio-
 rum sequerentur, mundus desertus quidem esset
 hominibus, ferocissimis autem bestiis implere-
 tur: quas isti judicantes deos, diligenter enutri-
 unt. quod si quis eum consuleret, quos putaret
 omnium Ægyptiorum esse sapientes atque dei-
 colas, sacerdotes sine dubio fateretur. Hæc enim
 duo dicunt sibi met ab initio a regibus esse præce-
 pta, ut deos colant, & sapientiam diligant: quod
 illi facere præcipue judicantur: qui tamen & cir-
 cumciduntur omnes, & a porcinis abstinent car-
 nibus. Sed neque ullus alter Ægyptiorum cum
 eis diis sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur
 fuit Apion, quando pro Ægyptiis nostras detra-
 ctiones componens, illos videtur potius accusa-
 re, qui non solum utuntur solennitatibus, quas
 in nobis culpat iste: sed etiam alios circumcidi
 docent, sicuti dixit Herodotus. Unde recte mihi
 videtur Apion, propter patriæ suæ leges poenas
 dedisse blasphemiar. Etenim necessario circum-
 cisio, circa genitalia vulnera ei facta nihil profue-
 runt, & putrefactis in magnis doloribus expira-
 vit. Oportet enim bene sapientes in legibus pro-
 priis circa pietatem integre permanere, & aliorum
 minime carpere. Iste vero suas quidem leges ef-
 fugit, de nostris vero mentitus est. Hic itaque ter-
 minus vitæ fuit Apionis. Sed & noster hic jam
 finem liber accipiet. Quoniam vero & Apolloni-
 us Molon, & Lyfimachus, & alii quidam, tam per
 ignorantiam quam per insaniam de legislatore
 nostro Mose, & legibus verba protulere, nec ju-
 sta, nec vera: dum illi quidem velut mago atque
 fallaci derogant, leges autem malitiæ apud nos
 nulliusque virtutis affirmant esse doctores, volo
 breviter & de omni conversatione nostra, & de
 particulari (sicuti potero) proferre sermonem.
 Reor enim fore manifestum, quia & ad pietatem
 & ad convictum universalemque humanitatem,
 insuper ad justitiam laborumque tolerantiam, &
 ad contemptum mortis optimas leges positas ha-
 beamus. Rogo tamen lecturos, ut non cum invi-
 dia exequantur hujus operis lectionem. Non e-
 nim proposui laudes conscribere nostrorum: sed
 adversus eos, qui nos plurimum & fallaciter ac-
 cusarunt, satisfactionem hanc puto esse justissi-
 mam. Proinde accusationem Apollonius non
 continue, sicut Apion, instituit, sed dispersim.
 Quippe qui aliquando quidem nos sine Deo &

dum universa contra quam ab eo sunt dicta, monstrantur & legibus imperata, & a nobis cum omni integritate gesta. Si vero coactus fuero facere mentionem legum contrariarum apud alios constitutarum, in culpa illi sunt, qui nostras solennitates tanquam peiores cum aliorum conferunt. Quibus neutrum puto remanere quod dicant: neque quia non eas habeamus leges, quarum ego capita & summas ad redarguendum positurus sum: neque quia non precipue in legibus propriis perduramus. Paulo ergo altius exorsus, volo primum dicere, quod eis qui sine lege & ordine vivunt, hi qui ordinis & communium legum amatores extiterunt, & primi hoc inchoaverunt, recte manserunt atque virtute præstare dicendi sunt. Denique conantur singuli eorum gesta sua ad antiquitatem referre, ut non imitatores aliorum videantur existeret, sed ipsi potius aliis legitime vivendi duces fuisse. His igitur hunc in modum se habentibus, virtus legislatoris est meliora considerare: & his qui usuri sunt legibus, quas posuerit, satisfacere, quia rectæ sunt. Populi vero est, ut in omnibus, quæ constituta sunt, perduret: & neque felicitate procedente, neque calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur nostrorum legislatorem, quoslibet qui memorantur legistæ tores antiquitate præcedere. Lycurgus enim & Solon, & Zaleucus Locrensis, & omnes qui apud Græcos mirabiles sunt, novelli atque recentes, quantum ad illum comparati, esse noscuntur: quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est, qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Nomen enim secundum legem, sed indefinitis sententiis, & regum præceptionibus, populus regebatur. Unde etiam multo tempore permanere, tantum moribus utentes, & non scripto, & multa horum semper secundum eventum casuum permittentes. Noster vero legislator antiquus existeret (hoc etenim undique manifestum est, etiam apud eos clarum, qui semper contra nos loquuntur) & semetipsum præbuit optimum principem populorum consultoremque, & instructionem totius legis vitæ constringens, eis svasit hanc libenter excipere, & firmissime inclyta scientia custodire. Primum autem ejus magnitudinis opera videamus. Ille namque progenitorum nostrorum relinquentium Ægyptum, & ad terram propriam remeantium, multa millia sumens, ex plurimis & impossibilibus rebus cautissime liberavit: nam & in aquosam eos & multum arenosam oportebat transire viam, bellaque devincere: & filios ac uxores, prædamque bello servare: in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus & tutor veracissimus fuit universorum. Omnem siquidem multitudinem a semetipso pendere fecit, & cum omnia quæ vellet persuadere posset, in nullo horum vindicavit sibi met potestatem: sed in quo maxime tempore potestatem sibi met arrogavit, & tyrannidem præfules rerum, & populum frequenter plurima iniquitate vivere consuefaciunt, in hac ille potentia constitutus, e diverso magis judicavit agendum pie, & plurimam exhibere aliis equitatem, ipse virtutem præcipuam se credens cunctis ostendere, & salutem firmissimam præbere.

πικρὰ τοῖς βεβαιωτέτοις περιέχειν. καλῆς οὖν αἰσῶς
 παρὰ τὸν νόμον ἔστιν ἡ μέγιστος ἀπὸ τῶν ἀπαιτούμενων,
 εὐκοτὸς ἐνομήσθαι ἡμετέροις καὶ συμβεβηκέναι θεῶν ἐξῆν.
 καὶ πῶς ἄλλοιον αὐτῶν, ὅτι καὶ τὸν σκάνον βέλῃσιν
 ἀπαντα πρὸς αὐτὴν καὶ ἀφανίσται, ταύτῃ ὡς οὐδὲν πρὸς παν-
 τὸς ἐμπιπῇ τὸν ἀπολήψιν τῆς ἀληθείας. οἱ γὰρ πρὸς
 στυγερὰς ἀποκοπὰς θεὸν τὸν αὐτῶν βίβας, ἔθεν ἀνέ-
 χον ἑξάμαρτεν. τῆς δὲ καὶ αὐτὸς ἡμῶν ὁ
 νομοθέτης, ὃς γὰρ ἐπὶ ἀπατεῶν, ἀπερλοιδόρυντες λέ-
 γουσιν ἀδικῶς. ἀλλ' οἷον ὡς τῆς ἑλλῃσιν αὐχρῶσιν τὸν
 μῖνον γαυρόναι, ἔμετ' αὐτὸν τὸν ἄλλος νομοθέτης. οἱ
 μὲν γὰρ αὐτῶν τὸν νόμον ὑποπείθουσι. ὁ δὲ γε μῖνος ἐλα-
 γῃ ὅτι ἐπὶ τὸν ἀπολήψιν καὶ τὸν δελφικὸν αὐτῶν μαυτεῖον τὸν
 νόμον μαυτεῖας ἀνέφερεν, ἥτοι πᾶσι γὰρ ἔως ἔχεν νο-
 μίζοντες, ἡ πᾶσι γὰρ ἀπολαμβάνοντες. τὸ δὲ καὶ
 ὁ μάλιστ' ἀπολαύσας τὸν νόμον, καὶ τὸν ὁδοποιεῖται
 πρὸς τὸν θεὸν πᾶσι ἀπὸ τῶν ἀπαιτούμενων, παρέστιν ἐξ αὐτῶν καὶ αὐ-
 τοῦ νόμον ἀντιβάλλοντες. ἡ δὲ γὰρ πρὸς τῶν λε-
 κτῶν. ἐκ τῶν ἀπαιτούμενων μὲν καὶ τῶν μέρῳ τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν
 νόμων ὡς τῶν ἀπαιτούμενων ἀνθρώποις ἀποφορᾷ. οἱ μὲν
 γὰρ μοναρχίας, οἱ δὲ ὀλίγων δυναστείας, ἄλλοι δὲ τῶν
 ἀπολήψιν ἐπέτρεψαν τὸν ἐξῆσιν τὸν πολιτῶν.
 ὁ δὲ ἡμέτερος νομοθέτης ἡς μὲν τῶν ἐθνῶν ἀπαι-
 τεῖν, ὡς δὲ ἂν πᾶσι ἀποβιασθῶν τὸν λόγον, θεοκρατί-
 ας ἀπαιτῇ τὸν πολιτῶν, θεὸς μάλιστ' ὁ μόνος τῶν ἀν-
 τὶ τὸν κράτος ἀναδίδει, ἔστιν ὡς, ἡς σκάνον ἀπαν-
 τας ἀφορᾷ, ὡς αὐτὸν μὲν ἀπαιτῶν ὅτι τὸ ἀναδίδει,
 καὶ ἡ τε πᾶσι ἀνθρώποις παρέχοντα καὶ ἰδίᾳ. ἔστι μόνος
 ἔστι, ἀλλὰ ἔστιν ἀπαιτούμενος, ἡς σκάνον ἀναδίδει
 ἀπαιτούμενος. καὶ οἱ μὲν τὸν δοκῶν ἐδιδάξαν μὲν εἶναι
 θεὸν μοναρχίαν, μετ' αὐτὸν δὲ θεὸν πᾶσι μυθολογίας
 ἀνεπαύσασθαι, τὸ εἶναι αὐτοὶ δευτέρας ἀμνηστίας, λα-
 οὖν τὸν σκάνον γὰρ μὲν σκάνον ἡδυνήθησαν. ἀλλ' ἔτε
 πρὸς ἀπολήψιν ἔθεν, ὅς ὅς ἂν πᾶσι ἀπὸ τῶν ἀπολήψιν
 εἰς αὐτοὺς αὐτὸν ἀπαιτούμενος ἡμέτερος νόμος εὐπερί-
 στῃ, ἀγνοῖαν, αἰδοῖαν, ἀγνοῖαν, ἀναλλοίωτον, πᾶσι ἰδέσθαι
 θνητῆς καλλῆ ἀποφύγοντα, ἔστιν ἀμνηστίας μόνος ἡμῶν
 γὰρ μόνος, ὅτι οἱ καὶ ἐπὶ αὐτῶν ἀγνοῖαν. πᾶσι πρὸς
 θεὸν φρονεῖν οἱ σκάνον τὸν δοκῶν ὡς τῶν ἀλλῶν, μο-
 ναρχίαν ὡς ἐν τῶν ἀπολήψιν ἀφαιρέτες. οἱ γὰρ θεὸς ὁ θεὸς
 εἰς αὐτὸν τὴν ἀναρχίαν φύσιν καλὰ τε ἔστιν ἀρετῆς, ἔ-
 ὡς ἀληθῶς πρὸς τὴν μετὰ αὐτὸν τὴν θεὸν καὶ ὅτι
 μὲν ἐδιδάχθησαν σκάνον τὸν ἀρχῆς ὡς ἀρχῶν, ἐ-
 νῶν λέγειν. ὅτι δὲ ἐπὶ καλὰ καὶ πρὸς τὸν θεὸν φύ-
 σιν καὶ μετὰ αὐτὸν, σκάνον μεμαρτυρήσιν. καὶ γὰρ πρὸς
 τὸν ἀρχῆς καὶ ἀναρχῆς καὶ πᾶσι, καὶ οἱ μετ' αὐτὸν
 πρὸς τὸν σκάνον φιλοσοφοῖ, καὶ μικρὸν δὲν ἀπαντες οὕτως
 φανερῶν, πρὸς τὸν θεὸν φύσιν πρὸς τὸν θεὸν. ἀλλ' οἱ
 μὲν πρὸς ὀλίγων φιλοσοφοῦντες ἡς πᾶσι δὲ δόξας
 πρὸς τὸν ἀληθῶς, τὸν ἀληθῶς ἔστιν ὁ νόμος ἔστιν ἐν-
 πῶν σκάνον ἐπὶ ληψίαν. ὁ δὲ ἡμέτερος νομοθέτης, ὅτι δὲ τὸν
 ἔργα παρέχον σύμφωνά τῶν λόγων, ὁ μόνος τὸν καὶ
 αὐτὸν ἐπὶ σκάνον, ἀλλὰ ἔστιν ἔστιν σκάνον αἰετῶν ἀπαιτούμενος
 πρὸς τὸν θεὸν πᾶσι ἀπαιτούμενος ἀπαιτούμενος. αὐτὸν δὲ ὅτι καὶ
 πρὸς τὸν νόμον πρὸς τὸν νόμον τὸν νόμον πᾶσι ἀπαιτούμενος
 πρὸς τὸν νόμον. οὐ γὰρ μὲν τὸν ἀρετῆς ἐπὶ σκάνον
 σκάνον, ἀλλὰ πᾶσι τὸν μὲν πᾶσι σκάνον καὶ κατῆ-
 σθαι, λέγειν τὸν ἀληθῶς, τὸν κατῆσθαι, τὸν
 σκάνον, τὸν τῶν πολιτῶν πρὸς ἀλλήλους ἐν
 ἀπαιτούμενος ἀπαιτούμενος καὶ ἀπαιτούμενος ἔστιν ἀπαιτούμενος

A sequacibus bona voluntate. Ex maximis actibus
 in singulis casibus usus est. Quapropter recte
 judicabat, ducem atq; consultorem se Deum ha-
 bere: & primitus sibi met satisfaciens: quia secun-
 dum illius voluntatem universa gereret atq; tra-
 ctaret, credidit modis omnibus oportere ut etiam
 apud plebem hæc opinio permaneret. Nam qui
 Deum respicere suam vitam credunt, delinque-
 re non præsumunt. Hujusmodi quidem noster
 legislator fuit, non magus, non fallax, sicut dero-
 gatores injuste pronunciant: sed quales apud
 Græcos gloriantur fuisse Minoem & post eum le-
 gislatores alios. Namq; quidam eorum leges po-
 sitas a Jove dicebant: alii vero eas in Apollinem
 & vaticinium Delphicum referebant, sive pro ve-
 ritate hoc credentes, seu facile persuadendum,
 judicantes populo. Qui vero præcipuas leges in-
 stituerint, vel qui iustissime de Dei fide cognove-
 rint, licet hoc ex ipsiis legibus facta comparatione
 conspiciere. Jam enim de ipsiis tempus est dispu-
 tandi. Igitur infinitæ quidem particulatim gen-
 tium atq; legum apud cunctos homines diffe-
 rentiæ sunt. Alii siquidem monarchis; alii vero
 populo potestatem reipublicæ commiserunt. Nos-
 ter vero legislator nihil horum intendens, veluti
 si quis hoc dicendo mensuram transcendat verbi,
 divinam rempublicam declaravit: Deo prin-
 cipaliter conversationem nostram atq; potestatem
 excellenter assignans, & satisfaciens eum cunctos
 inspicere, tanquam causam bonorum omnium u-
 niversis hominibus existentem: & quæcunque
 contingit eos in angustiis supplicasse, illius non
 quævisse voluntatem, neq; quicquam eorum quæ
 gesere, vel si quid aliquis apud semetipsum po-
 tuit cogitare. Unum vero eum esse monstravit,
 & ingentem, immutabilem per tempus, æternum,
 & omni specie mortali pulchritudine differentem,
 & ipsum nobis notum: qualis autem sit secundum
 substantiam, prorsus ignotum. Hæc itaq; de Deo
 sapuerunt prudentissimi Græcorum: qui quidem
 quod eruditi sint, illo utiq; sciendi præbente
 principia, nunc dicere prætermitto: quod autem
 hæc optima & congrua Dei naturæ atq; magnifi-
 centiæ sint, valde testantur. Pythagoras enim,
 & Anaxagoras, & Plato, & post illos philosophi
 Stoici, & pene cuncti, videntur de divina sapuisse
 naturam. Sed hi quidem ad breve philosophantes,
 populo superstitionum opinionibus jam præoc-
 cupato veritatem dogmatis proferre timere.
 Noster vero legislator opera præbens consona
 verbis suis, non solum his qui cum eo erant sa-
 tisfecit, sed etiam qui ex illis semper erant nasci-
 turi, hoc immutabiliter inspiravit: & causam le-
 gislationis ad utilitatis modum semper ad-
 duxit. Non enim partem virtutis Dei cul-
 turam dixit, sed hujus partes alias esse per-
 spexit atq; constituit: hoc est fortitudinem,
 justitiam, & mutuam in omnibus civium con-
 cordiam. Cunctæ namque actiones & studia,
 XXXX 4

universiq; sermones, ad divinam referuntur per omnia pietatem. Non enim hoc inexaminatum aut indefinitum ulterius dereliquit. Duo siquidem sunt totius discipline & moralis institutionis modi, quorum unus quidem sermone doctor est, alter vero exercitatione morum: quæ cum ita sint, alii quidem legislatores sentiendo sunt discreti, & alterum horum modum sibi placitum assumentes, alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonii quidem & Cretenses moribus erudiebantur, non verbis: Athenienses vero, & pene omnes alii Græci, quæ quidem oportet agi præcipiebant suis legibus: assuescere vero ad hæc operibus minime valere. Noster autem legislator hæc ambo multa diligentia coaptavit. Nam nec exercitationes morum omisit non traditas, neque leges sermone reliquit incomptas. Sed mox a primo inchoans cibo, & unicuique dicta conveniente, nihil neque minimarum esearum sub potestate voluntatis utentium dereliquit. Sed & de cibis convenit abstinere, & qui sumendi sunt, vel quæ dicta communis esse videatur, necnon & de operibus labore simul & requie, terminum atque regulam posuit legem: quatenus veluti sub patre atque domino viventes, neque volentes quicquid neque per ignorantiam delinquamus. Non enim ignorantibus prænam posuit, sed optimam & necessariam correctionum monstravit legem. Quapropter non semel audire, nec secundo vel sæpius: sed in unaquaque septimana, alia opera relinquentes, ad legis auditionem congregari præcepit universos, eamque perfecte condiscere, quod scilicet omnes legislatores reliquisse noscuntur. Et in tantum plurimi hominum absunt, ut secundum proprias leges vivant, ut pene eas ignorent. Et cum peccaverint, tunc agnoscunt ab aliis, quæ legem probantur esse prævaricati. Sed etiam viri maxima cum gloria & principalia gubernantes, profitentur ignorationem. Doctos namque sibi faciunt assidere ad dispensationem rerum & peritiam legum habentes. Nostorum vero quilibet si quis leges interroget, facilius quam nomen suum recitat. Universas quidem mox a primo sensu eas discentes, in animo velut inscriptas habemus. Et rarius quidem quilibet transgreditur: impossibile autem est supplicium devitare peccantem. Hoc itaque primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit, nam unam quidem habere & eandem de Deo sententiam, vitam vero ac moribus differre nihil ab invicem, optimam moribus hominum potest celebrare concordiam. apud nos etenim solos, neque de Deo quilibet sermones audiet alterutris adversarios, sicut multa similia apud alios fieri comprobantur: cum non solum a vulgaribus quod visum fuerit unicuique, profertur, sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro præsumitur, quando alii quidem totam Dei naturam sermonibus perimere tentavere. alii vero ejus providentiam ab hominibus abstrahere: neque in studiis vitæ differentia ulla conspicitur, sed communia quidem opera omnium apud nos existunt: unus vero de Deo sermo cōcors est, asserens illum cuncta respicere. Sed etiam de ipsius vitæ studiis, & quoniam oportet omnia alia

τὴν ἐχρὸν τὴν εὐσεβείαν, ἐγνωσμένων ἀκέραιον αὐτῆς ἅπας
 καὶ τὸ οἰκετῶν. ὅθεν δὴ ἐπὶ τοῖς φερόμενοις ἡμῖν ὑπο-
 πιναν ἐγκλημα, τὸ ἢ μὴ κακῶν εὐρεταῖς ἐργῶν ἢ λόγων
 ἀνδρίας ἐπιδείκνυν, ἐπὶ δὲ συνιδέσθαι. οἱ μὲν γὰρ ἀλ-
 λοι τὸ μηδὲν τῶν πατρῶν ἐμυθεῖν, καλὸν ὅταν νομίζουσι,
 καὶ τοῖς μάλα καὶ ἑλμύσι περὶ τοῦ ὁδοῦ σφίσι δα-
 νότημα μαρτυροῦσιν. ἡμεῖς δὲ τὸν αὐτὸν μῖτον εἶναι καὶ
 φρόνησιν καὶ δρετὴν ὑπὸ τῆς φαρμῆς, τὸ μηδὲν ὅλως
 ὑπερναυπησὶν μήτε πρὸς αὐτὴν μήτε διανοηθῆναι τοῖς ἐξ ἐ-
 χρῆς νομοθετήσασιν. ὑπερ εὐκρίτως αὖ ἐπὶ τακτικῶν δὲ
 καλλίστην πῆλυν τὸ νόμον. τὰ γὰρ μὴ εἶναι ἔχοντα τὸ πρῶ-
 πον, αἱ πῆλαι δὲ οὐκ ἀποδοῦναι ἐλέγχουσιν. ἡμεῖς δὲ
 τοῖς παλαιῶν ἐξ ἐχρῆς πῆλυν τὸ νόμον καὶ θεῶν βέλ-
 σιν, ἐπὶ εὐσεβείᾳ ἢ ἐπὶ εὐφροσύνῃ. τὸ γὰρ αὐτὸ πρὸς
 αὐτὴν μετακινήσας, ἢ τὸ καλλίον ἐξεύροι, ἢ τὸ παρ' ἐπείρων
 ὡς ἀμεσοῖν ἐξενέγκαι; ἀρα γὰρ τὴν ὁλὴν κατέπεσον δὲ
 πολυτέματ'· καὶ τὸς ἢ καλλίων ἢ διακριτοῖς ἡρώται,
 ὅθεν μὲν ἡμεῖς αὐτὸν ὅλως πεποιημένον; τοῖς ἱεροδο-
 τῇ κρινῇ μὲν καὶ μέγιστον διοικῶν Παιτρεωσίης, τῇ δὲ πάν-
 των δὲ χρεῖν πῆλυν αὐτὴν πεποιημένης τὴν τ' ἄλλων ἱερέ-
 ων ἡμεμονίαν. ὅς ἐστι πῆλυν, ἐπὶ ποῖν ἄλλαις πρὸς
 χονταῖς αὐτὸς μάλας πλεονεξίας, πρῶτον ἐν τῷ νόμῳ
 τῆς Πτὴ τὴν πῆλυν ἐπέχειν. ἀλλ' ὅσοι τ' μετ' αὐτὸν πῆλυν
 τὴν καὶ σωφροσύνην τ' ἄλλων διέφερον, τῆς τὴν πῆλυν
 θεῶν μάλας πλεονεξίας ἐνεχέοντο. τῆς δὲ πῆλυν ἐπὶ
 νόμον καὶ τ' ἄλλων Παιτρεωσίης ἀνεκρίθη Παιτρεωσίης.
 καὶ γὰρ ἐπὶ τῇ πῆλυν καὶ δικαιοῦν τ' ἀμφοτέρω μέ-
 νων, καὶ καλαῶν τ' κατηγενομένων οἱ ἱερεῖς ἐπέχθη-
 σιν. τίς αὖ οὐκ ἐχρῆς ἡρώται πῆλυν ὁπωσδήποτε; τίς δὲ
 θεῶν πῆλυν ἀρμόσας; πάντες μὲν δὲ πῆλυν
 κατηγενομένων πρὸς τὴν εὐσεβείαν, ἐξαιρετὴν δὲ τὴν
 Παιτρεωσίης τ' ἱερέων πεποιημένων, ὡς περὶ τὴν πῆλυν
 πῆλυν τῆς ὁλῆς πλεονεξίας οἰκονομημένης. αὐτὸν ὁλῶν
 ἡμερῶν δὲ πῆλυν Παιτρεωσίης ἀλλοφυλοῖ Φυλατῆαν
 οὐδ' οὐκ ἀποδοῦναι καὶ τελετῆς ὀνομάζοντες, καὶ
 πολλὰς ἡρώται καὶ γνώμης ἀμεταπῆστη Φυλατῆαν ἡ-
 μῖς διὰ τὸ πάντες αὐτῶν. τίνες οὐκ εἰσι αἱ πρὸς ἡ-
 σεις καὶ ἀπαρτήσεις ἀποδοῦναι καὶ γνώμης. πρῶτη
 δὲ γίνεται πῆλυν θεῶν, ἀρμόσας, ὅθεν ἐχρῆς τὴν πῆλυν
 πῆλυν καὶ μακάριον, αὐτὸς αὐτὸν καὶ πῆλυν αὐτῶν
 πῆλυν, δὲ καὶ καὶ μέγα καὶ πῆλυν. ἐπὶ τὴν πῆλυν ἐρ-
 γοῖς μὲν καὶ χάριτι ὀνομάζοντες καὶ πάντες ἐπινοοῦν
 Φανερῶν πῆλυν, μορφῶν τε καὶ μέγα ἡμῖν ἀφ' αὐτῆς.
 πῆλυν μὲν γὰρ ὅλη πρὸς αὐτὴν τὴν πῆλυν ἀλλοτρίαν,
 καὶ ἢ πῆλυν, ἀπὸς ἐπὶ πρὸς τὴν πῆλυν δόξαν, ἐπὶ
 πῆλυν πῆλυν πρὸς ἡμῖς Παιτρεωσίης ἀτεχνῶν. ἐπὶ
 ὁμοιοῖν ἐπὶ Παιτρεωσίης, ἐπὶ εὐκρίτως ἐπὶ ὅσων. ἐπὶ βλε-
 πῶν αὐτῶν, φῶς, ἐργῶν, γῆν, ἡλίον καὶ σελῆνα, πῆλυν
 καὶ καλαῶν, ζῶν ἡρώται, κατηγενομένων ἀναδόσας.
 πῆλυν θεῶς ἐποίησεν ἐχρῆς, ἐπὶ πῆλυν, ἐπὶ πῆλυν σωφρο-
 συμένων Παιτρεωσίης ἀλλ' αὐτὴν καλὰ θελήσας, κα-
 τὰς ἐπὶ τῇ εὐδῆς ἐχρῆς. τῆς δὲ πῆλυν ἀναδόσας,
 καὶ Παιτρεωσίης αὐτὴν ἀναδόσας ἐπὶ τῇ πῆλυν. γὰρ θεῶν
 Παιτρεωσίης ἐπὶ τῇ πῆλυν. ὡς ναὶς ἐπὶ τῇ πῆλυν. Φίλον
 γὰρ αἱ πῆλυν τὸ ὅσων. καὶ ὅς ἐστι καὶ πῆλυν, καὶ
 εἴται: nihil simile neq; videmus, neq; possumus suspicari, neq; con-
 jicere. Sanctum est, videmus ejus ope-
 ra, lumen, cælum, terram, Solem, Lunam, flumina, mare, animalium nationes, proventus fructuum: hæc
 Deus fecit, non manibus neque laboribus, neque quibusdam indiguit sibi cooperantibus. sed ipso
 vidente bona repente facta sunt. Hunc homines convenit universos sequi, eumque placare exercitati-
 one virtutis. Modus enim divinæ placationis iste sanctissimus est. Unum templum unius Dei, comune

ad terminum divinæ pietatis adduci, a mulieri-
 bus nostris & a servis quilibet audient. Pro qua
 re illatas nobis calumnias a quibusdam, cur non
 exhibeamus viros inventores novorum operum
 seu verborum, contigit oriri. Alii siquidem in
 nulla re paterna perdurare optimum esse putant,
 & præcipue transgressoribus sapientiæ robur as-
 signant. Nos autem e diverso, unam esse pru-
 dentiam atq; virtutem existimamus, nihil penitus
 vel facere, vel cogitare contrarium his quæ anti-
 quitus sancita noscuntur: quod scilicet indicium
 legis est optimo fœdere constitutæ. nam ea quæ
 nunc non habent modum, experimento sæpe cor-
 rupta redarguntur. Apud nos autem, qui cre-
 dimus ab initio positam legem divina voluntate,
 nihil aliud pium est, quam hanc sub integritate
 reservare. Quis etenim ejus quicquam movere
 potest, aut quid melius adinvenit? vel quis ab
 aliis tanquam præcellenti ad statum reipub.
 nostræ aliquid transferre potest? aut quæ pote-
 rit esse melior atqve justior, quam ea quæ Deum
 quidem principem omnium esse confirmat? sa-
 cerdotibus autem in communi quidem res præ-
 cipuas dispensare permittit: summo vero ponti-
 fici aliorum sacerdotum principatum competen-
 ter injungit. quos utiq; non divitiis, neque aliis
 quibusdam spontaneis aviditatibus præcellen-
 tes legislator ad culmen hujus honoris instituit.
 Sed quicumq; sapientia vel temperantia aliis præ-
 stare noscuntur, eis præcipue culturam divinæ
 placationis injunxit. Apud hos igitur, & legis &
 aliorum studiorum integra diligentia custodi-
 tur. Contemplatores enim omnium, atq; judices
 contentionum, & punitores culpabilium sacer-
 dotes esse decreti sunt. Quis ergo principatus?
 quod regnum erit hoc sanctius? vel qui honor
 Deo potius cooptabitur? cum omnis quidem po-
 pulus sit præparatus, ad pietatem, summa vero
 diligentia sacerdotibus fit indicta: & velut quæ-
 dam festivitas gubernetur universa respub. Cum
 enim mysteria sua numero paucorum dierum,
 alienigenæ custodire nequeant, ea videlicet sa-
 crificia nominantes, nos cum multa delectatione,
 & immutabili voluntate solennitatis opus per o-
 mne servamus ævum. Quæ igitur sunt præce-
 pta vel interdicta simplicia, five nota dicamus.
 Primum quidem de Deo est, dicens: Deus habet
 omnia, perfectus, beatissimus, ipse sibi cunctisq;
 sufficiens, principium & medium & terminus:
 inter omnia operibus quidem & muneribus cla-
 rus, & omni re manifestior: forma vero & magni-
 tudine nobis inenarrabilis. Omnis namq; mate-
 ries comparata ad hujus imaginem, licet sit præ-
 ciofa, tamen pro nullo est, cunctaq; ars ad illius
 imitationis inventum, extra artem esse cognosci-

[illegible]

ἀντρατεύωσιν. ὅτι ἢ μηδὲ ἔτι κατώρθωσαν εἰς λέξαν. Αἱ δὲ καθ' ἓνα μόνον, ἀλλὰ πολλοὶ πολλαῖς ἀθρόως
 τῷ νόμῳ παραγμάτων ἀμελήσαντες, αὐτὰς μὲν τῶν
 πλὴν παρέδωκαν τοῖς πολεμίοις. αὐτοὶ οὐκ ἔτι παρ' ἡμῶν
 ἐλέγοντο ὅτι, ἀλλὰ οὐδὲ ἢ τρεῖς ἐγὼ τις προσδοκῶ
 ἡμετέρας τῶν νόμων. ἔτι τὸ ῥᾶσι ἐκείνων λέγω, τὸν συμ-
 βαίνοντα τοῖς μαχομένοις, ἀλλὰ τὸ μὲν λύμης τῶν σωμα-
 των, ὅπου ἐν αὐτῇ δοκεῖ πάντων χαλεπώτερον; ὡς τ'
 ἐγὼ νομίζω πῶς κεραιήσαντες ἡμῶν, ἔχ' ὑπὸ μύσους
 προσφύραδ' ὡς ὑποχρεοῖς, ἀλλ' ὡς θαυμάζοντι
 θεῖα βολομένης ἰδὼν, εἰ τινὲς εἰσιν ἄνθρωποι, οἱ μόνον
 εἶναι κακὸν αὐτοῖς πεπρωμένοις, εἰ περὶ αὐτῶν ἡ πόλις τὰς
 ἐαυτῶν νόμους, ἢ λέγοντες περὶ ἐκείνων ὡς βλασφημῶ-
 εν. οὐ γὰρ ἢ θαυμάζοντες εἰς τὸν θάνατον ἀνθρώπου ἔχο-
 μιν ὑπὲρ τῶν νόμων ὡς τὰς ἄλλας ἀπαντας. ὅδε γὰρ
 πᾶσι ῥᾶσι δοκῶνται τῇ ἡμετέρῃ δεισιδαιμονίᾳ, ἀλλὰ
 ῥᾶσι ὑπομύσονται, αὐτοὶ γὰρ λέγω ἢ τρεφῆς λιπ-
 ονται. Ἐπὶ μὲν ἐκείνῃ, μὴδ' ὡς ἐτυχεν ἐκαστῷ ὑποθε-
 θυμικῶς φαγεῖν ἢ πίνειν. ἢ σωματικῶς παρελθεῖν ἢ πο-
 λυτελεῖα. ἢ πάλιν δεισιδαιμονίᾳ ὑπομείναι τὰς ἀμετε-
 κινήτων, ἀλλ' οἱ τοῖς ἐξέφασιν δόμοις χωρῶντες, καὶ τὰς
 πολεμίας ἐξέφασιν τρεπόμενοι, τοῖς προστάγμασι τοῖς
 περὶ ἀρετῆς οὐκ ἀνέχονται. ἡμῶν ἢ πάλιν ἐκ
 περὶ τῶν νόμων πᾶσι πᾶσι ἡδέως καὶ ἐσθίοντες
 δεισιδαιμονίᾳ τὸν νόμον. εἴπερ νομομαχοὶ καὶ μόλιες, καὶ
 τοῖς τοῖς ἀλλοῖς συγγραφεῖς, ἀδοκίμαστοι σφισσιν, ὡς
 μικροῦ ἀπατεῶντες ὡς πᾶσι ἡμᾶς φαντασθέντες
 ἀνθρώπων λειδοῦσιν. ἐγὼ δὲ οὐκ ἂν βολομένης περὶ
 τῶν νόμων νομίζων ἐξετάζω τὰ γὰρ αὐτῶν ἡμῶν
 φυλάττειν πᾶσι ἐστίν, ἔτι ἄλλοις ἐκείνων κατηγορεῖν. καὶ
 περὶ γὰρ μὴτε χλαδαῖον μὴτε βλασφημῶντες νομι-
 ζομένους θεοῖς παρ' ἐπεροῖς, ἀνίκρος ἡμῶν ἐνομοθέτης
 ἀπέφηκεν, αὐτοῖς ἐνεκα προσσηροῦς ἔχει. τῇ κατη-
 γόρῃ δὲ τὸ ἀνὴρ ὡς θεοῦ ἡμᾶς ἐλέγχαντο οἰόμενοι,
 ἔχ' οἶόν τε κατασιωπᾶν, ἄλλως τε ἔτι λόγους μέλλον-
 τ' ἔχ' ὅφ' ἡμῶν ἐλέγχεσθαι νῦν αὐτὸν σὺν θεῶν,
 ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν ἑρμηνείᾳ καὶ λίαν εὐδοκίμουσι.
 τοῖς γὰρ τῶν νόμων ἑλλήσιν ὅτι σφίσι τε θαυμάσιον καὶ
 οὐκ ἀπαιτήσιον. Ἐπειδὴ τῶν νόμων ὅτι σφίσι τε θαυμάσιον καὶ
 νομοθετῶν τοῖς μάλασι πεπρωμένοις, ὅτι τῶν νόμων
 δοῦναι περὶ θεῶν ἐξ ἐκείνων τοῖς ἀλλήλοις ἐκαταπαύσαν,
 δεισιδαιμονίᾳ ἐπὶ αὐτοῖς θελήσωντο δοξαζόμενοι,
 ἐξ ἀλλήλων ἢ γινόμενοι, καὶ καὶ παντοῖς τροπῶν ἡμέ-
 ρων. τῶν νόμων ἢ διαρροῦντες τοῖς νόμοις καὶ ἀρετῇ, ὡς περ
 τῶν νόμων τὰ γὰρ, τὰς ἡμῶν ὑπὸ νόμῳ, τὰς ἢ ἐν ταύτῃ,
 τὰς ἡμῶν τοῖς πρεσβυτάτοις αὐτῶν ἐν πατρὶνι δεδεμένους.
 ὅσοις ἢ τὸ ἔργον ἀπένειμαν, τῶν νόμων πατέρων ἡμῶν τοῖς
 νόμοις, τυραννὸν ἢ τοῖς ἐργοῖς καὶ δεσποτικῶν φερόντες, καὶ
 ἀλλὰ ἔτι σπουδαίον ὅτι πᾶσι ἐπ' αὐτῶν, ὑπὸ νόμῳ
 καὶ ἀδελφῶν καὶ θύγατρων, ὡς ἐκ τῶν ἐαυτῶν κεφα-
 λῆς ἐγέννησεν, ἵνα οἱ συλλαβόντες αὐτὸν κατεργάζωνται,
 ὡς περ αὐτοῖς ἐκείνῃ τὸν πατέρα τῶν νόμων. πᾶσι δὲ καὶ
 μέμψους πολλῆς ἀξίον οἱ φρονήσι ἀναφέροντες. Ἐ-
 περὶ τούτοις καταγελῶσιν ἐπὶ τῶν νόμων πᾶσι ἡμῶν ἀρε-
 τῆς καὶ μαρτυρίας, πᾶσι ἢ πρεσβυτέρους καὶ ἡμετέρας
 εἶναι γὰρ δοκῶν. ἀλλὰ ἢ τεταχθῶν περὶ τῶν νόμων,
 χαλεπὸντα τινὰ, τῶν νόμων ὑφαινούσαν, τὸ δὲ πολε-

bella fuscipere: quod autem ne hoc quidem
 adipisci potuerunt, omitto dicere. Non enim
 singuli solummodo, sed multi frequenter eorum
 subito legis praecepta negligentes, semetipsos cum
 armis hostibus tradidere. Putasne & apud nos,
 non dico tanti, sed duo vel tres agniti sunt prodito-
 res effecti legum, vel mortem formidantes, non
 dico illam facile, quae solet praeslantibus evenire:
 sed eam quae cum multa corporum afflictione, &
 multa crudelitate videtur accidere. Quam (ut
 ego puto) quidam praevalescentes nobis non per
 odium subjectis imposuere, sed admirandum
 quoddam spectaculum videre volentes, si qui
 sunt homines, qui unum tantummodo credant
 esse pessimum. si agere quicquam extra leges su-
 as vel sermonem apud eos dicere compellantur.
 Non tamen mirari decet, si mortem fortissime to-
 leramus pro legibus, & ultra alios universos. Nō
 enim quae levia videntur nostris studiis alii facile
 patiuntur, hoc est operationem, cibique simplicita-
 tem, & ut nihil fortuito, neque quod quisque deside-
 rat vescatur aut bibat, aut ad concubitum quem-
 libet accedat, aut splendide vestiatur, aut sine
 nobilitate vocet. Sed illud attendendum est, si
 gladiis utentes, & hostes ab invasione fugantes,
 praecepta legis circa cibos sustinere possunt. No-
 bis vero gratum est propter hanc legibus obedi-
 re, & in illis fortitudinis specimen ostendere. E-
 ant nunc Lyfimachi & Molones, & quidam hu-
 jusmodi alii scriptores, improbi sophistae, adole-
 scentum deceptores, & quasi pravissimis nobis
 derogare contendunt. Ego sane nolim de legi-
 bus alienis examinationem facere. Noster enim
 mos est propria custodire, non aliena potius ac-
 cusare. Et ut neque ridere neque blasphemare de-
 beamus eos, qui apud alios putantur dii, aperte
 nobis legislator interdixit propter ipsam appella-
 tionem. De accusatoribus autem per objectiones
 suas nos increpare volentibus, tacendum nō
 est, cum utique non a nobis nunc sermo composi-
 tus eos arguere videatur, sed a multis probabili-
 ter jam praemissus. Quis igitur eorum, qui apud
 Graecos sapientia sunt mirabiles, non redarguit
 nobilissimos poetas & praecipue leges, quoniam
 huiusmodi sectas de deis ab initio populis
 inferuere, dicentes eos numero quidem quantos
 ipsi voluere, ex alterutris vero & diversis nativi-
 tatibus procreatos? Hos autem dividentes locis
 & habitaculis, tanquam genera animalium, alios
 quidem sub terra, alios in mari, seniores autem
 eorum in tartaris vinculos esse dixere: quibus ve-
 ro attribuere coelum, his sermone quidem patrē,
 operibus autem tyrannum atque dominum super-
 posuere. Propterea adversus eum constituere
 insidias per uxorem, & fratrem, & filiam,
 quam ex ejus capite fingunt generatam, ut al-
 ligantes eum appendere, sicut ipse suum di-
 citur patrem. Hae iuste accusatione dignae

conqueruntur, qui sapientiae virtute praecellunt. Hi super hae deridentes adjiciunt: Si deo-
 rum aliquos quidem ephebos & adolescentes, alios autem seniores & barbaros esse credendum,
 alios constitutos super artes, & quendam fabrum, aliam vero textricem, alium vero peregrini-

nantem, & cum hominibus contententem, alios A
autem citharizantes, aut arcu gaudentes: deinde
inter alterutros seditiones effectas, & propter
homines contentiones constitutas, ut non solum
inter se alii aliis manus immitterent, sed etiam ab
hominibus vulnerati lugerent, malaq; perfer-
rent: & quod super omnia est luxuriosius, si in-
temperantia permixtionis uterentur: quomodo
non erit incongruum amores & concupiscentias B
ad universos attinere, simul masculos & ad fe-
minas. Deinde fortissimus & primus eorum pa-
ter, seductas a femetipso, imprægnatasq; mulie-
res, diruptas submersasq; spernit: & eos qui ex
eo sunt nati neque liberare potest, fato constri-
ctus, neq; sine lacrymis eorum perferre mortes.
Bona sunt hæc, & his alia consequentia, id est ad-
ulteria in cælo visa, & sic impudenter a diis cele-
brata, ut jam alii invidere se profiterentur in tali
fœditate victo. Quid enim alii facturi non es-
sent, dum neq; senior atq; rex valuisset impetum
suum a mulierum permixtione retinere. Alii ve-
ro servientes hominibus, & nunc quidem ædifi-
cantes causa mercedis, nunc vero pascentes: alii
autem malignorum modo infero carcere colliga-
ti. Quem igitur sapientium ista non accendant,
ut hæc componentes redarguat, & multam stul-
titiæ his credentium reprehendat? Alii vero &
terrorem quendam vel metum, nec non & rabi-
em, atq; seductionem, omnesq; pessimas passiones in
Dei natura fingere præsumpsere. Et horum qui-
dem nobilioribus etiam civitates sacrificare sva-
sere. Siquidem in multa necessitate consistunt,
ut quosdam deorum putent bonorum esse largi-
tores, alios autem vocent adversarios, quando
eos veluti malignissimos homines muneribus at-
que donis placare contendunt, magnum quod-
dam malum se suscepturos ab eis existimantes,
nisi mercedem eis studiose præbuerint. Quæ igitur
causa est tantæ huius iniquitatis atq; delicti
circa Deum? Ego quidem arbitror, eo quod neq;
veram Dei naturam ab initio eorum legislatores
agnoverint, neque quantum percipere potuerint;
perfectam sententiam diffinientes reip. tradid-
erunt: sed velut aliud quiddam vilius neglexerunt,
dantes potestatem poetis, ut quos vellent deos
introducerent hæc omnia patientes: rhetoribus
vero ut de repub. scriberent, & de peregrinis diis
decreta proferrent. Sed etiam pictores & plures
in hoc apud Græcos multam habere potestatem,
ut unusquisq; formam quam vellet secundum
modum suæ opinionis exponeret, alius quidem
ex luto quod vellet fingens, alius vero pingens.
Opifices itaq; qui maxime putantur esse præcipui
ebur & aurum habent, ad hoc suæ semper novi-
tatis argumentum. Proinde, apud eos priores
quidem dii florentes honoribus, senuerunt: alii
vero novi clam introducti, religione potiuntur: &
templorum alia quidam defœdata, alia vero nuper se-
cundum hominum voluntatem ædificantur: cum contra
oporteat opinionem de Deo, ejusque culturam immobili religione servare. Apollonius liquidem Molon

ἡμῶν τῆς ὑπὸ τῆς φύσεως τοῦ θεοῦ ὡς ἀποδοθείσης. A opinionisq; qvā ille de Deo cōtradidit: nam cum
 ἀπείρη γὰρ ἔχοντες γεγονότων, ἡ τις αὐτὸν ὡς ἀλλοι
 τῶν ἄλλων ἡλικίας νομοθετῶν, ὡς πάντων εὐροι
 ἔστιν. ὅφ' ἡμῶν πειθαρχήσαντες οἱ νεοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις
 ἀπασιν ἀνθρώποις αἰεὶ καὶ μάλλον αὐτῶν ζῆλον ἐμπεπι-
 ἤκασι. πρῶτον μὲν γὰρ οἱ ὡς τῶν ἑλλήσι φιλοσοφῶσαν-
 τες, τῶν μὲν δοκῶν ταῦτα τὰ διεφύλαττον, ἐν ᾧ τῶν
 πράγμασι καὶ τῶν φιλοσοφῶν ἐκείνων κατακαλεῖσθαι. ὅ-
 μοια μὲν τοῖς θεοῖς φρονούουσιν, εὐτελείαν δὲ βίαν ἐπὶ τῶν
 πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν διδάσκοντες. καὶ μὴ ἀλλὰ καὶ
 ἐπὶ τῶν ἡδὴ πολλὸν ζῆλον ἔχοντες ἐκ μακρῆς τῆς ἡμε-
 τέρης εὐσεβείας. καὶ ἐστὶν ἐκ πολλῶν ἐλλείπων ἐθνησιμῶν
 καὶ βαρβαρίων, ἐθὲν ἐθνῶν, ἐν ᾧ μὴ τῶν ἐξ ὁδομα-
 δῶν δὲ γὰρ μὲν ἡμεῖς, τὸ ἐπὶ καὶ ἀγαπῶμεθα, ἐκ
 αἰνέσας, καὶ λυχνῶν ἀνακαύσας, ἐκ πολλὰ τῶν εἰς βρῶσιν
 ἡμῶν ἐννομιμῶν ὡς ἀπετηρή. μιμησάμενοι δὲ πρῶτον
 καὶ τῶν πρὸς ἀλλήλους ἡμῶν ὁμοιοιαν, ἐπὶ τῶν ὄντων
 ἀνάδοξον, καὶ τῶν φιλεργῶν ἐκ τῶν τεχνῶν, καὶ τῶν καρπε-
 ρῶν ἐκ τῶν νομῶν ἀνάγκης. πρὸς θάυμασι-
 στας ὅτι χωρὶς τῶν ἡδονῶν ἐπαγωγῆς, καὶ δελεαστῶν αὐ-
 τῶν καθ' αὐτὴν ἰσχυρῶν ὁ νόμος, ἐκώστερ ὁ θεὸς ἀγαπῶν-
 τες ἐκόςμα πεποιθήκει, ἕτως ὁ νόμος ἀγαπῶντων
 ἀνθρώπων βεβαίωκεν. αὐτὸς γὰρ πᾶσι ἐκαστῶν τῶν πα-
 τριδῶν ἐπὶ τῶν ὁμοιοκῶν τῶν αὐτῶν, τῶν ὑπὸ ἐμῶν ληγο-
 μένοις ἐκ ἀπαισῆς. καὶ τῶν πάντων ἀνθρώπων κα-
 τὰ τὴν φύσιν ἐκείνων ἐκείνων, ἐκ πολλῶν ἐκ φαύλων
 καὶ τῶν οὐκ ἐκείνων καὶ καλῶν ἐκ τῶν ὁμοιοκῶν ἐκ τῶν
 οὐκ ἐκείνων βασιλευσάντων ἡμῶν τῶν καταργουμένων. καὶ δὲ
 τῶν φθόνων πρὸς ἀντιπαρῆμεν πρὸς ἀγμάτων, τὸ αὐτὸν
 ἡμῶντες νομοθετῶν, καὶ τοῖς ὑπὸ ἐκείνων πεποιημένοις
 τοῖς θεοῖς πεποιθότατες. ἐκ δὲ μὴ οὐκ ἐκείνων αὐτῶν
 δρετῆς τῶν νομῶν ἀπάντων, καὶ ἐκ τῶν πρὸς τῶν
 οὐκ ἐκείνων μέγα φρονεῖν ἐπ' αὐτοῖς πεποιημένων. ἀλλὰ
 γὰρ τοῖς μὲν τῶν νεμῶν καὶ τῶν πολιτείαι, τῶν ἀκρίβη πε-
 ποιημένων ὡς ἀποδοσιν, ἐν τῶν τοῖς ἀρχαιολογίαις μοι γρα-
 φῶσι. νυνὶ δὲ αὐτῶν ἐπεμνήσθην ἐκ τῶν ἐκ ἀνάγκης
 ὅν, ἕτεροι τῶν ἄλλων λέγειν, ἕτεροι τῶν ἡμεῶν ἐκ τῶν
 πεποιημένων, ἀλλὰ ἵνα τῶν τοῖς ἡμῶν ἐκείνων γεγρα-
 φῶντες ἐλέγξω πρὸς αὐτῶν ἀναδοξῶν τῶν ἀληθῶν πε-
 φιλονηκίας. καὶ δὲ μοι δοκῶ πεποιημένων ἀγαπῶν
 γραφῆς ἱκανῶς ἀπεποιθόμεν. καὶ γὰρ δεχόμενοι
 πρὸς πᾶσιν ἐπὶ τῶν τῶν κατὰ τὴν φύσιν ὅτι ἡ-
 ὡς τῶν ἐκείνων ἐκείνων. καὶ γὰρ πολλὰ ἐκ τῶν δεχόμενων
 σιν ἐκ τῶν ἐκείνων ἡμῶν δεχόμεναι παρέχοντες μὲν
 τυράς, ἐκείνων ὅτι μὴ οὐκ ἐκείνων ἀγαπῶντες μὲν. ἀλλὰ
 μὲν αὐτοῖς ἐκείνων ἡμῶν τῶν πεποιημένων ἐκείνων
 δι' εἰς αὐτοῖς ἐκείνων ἐκείνων. ἀλλὰ δὲ λυμῶν σω-
 μάτων, αὐτῶν ἐκείνων ἐκείνων κατὰ τὴν φύσιν. πεποιη-
 σθαι καὶ τοῖς ἐκείνων ἐκείνων ἐκείνων τῶν οὐκ ἐκείνων
 ἐκείνων γὰρ οἱ μὲν ἐκ φαύλων ἡμῶν τῶν νομο-
 θετῶν ἐκείνων. καὶ δὲ τῶν πρὸς τῶν ἐκείνων ὅτι
 μετ' ἐκείνων δὲ μάρτυς ὁ θεὸς ἐκείνων. καὶ γὰρ
 περὶ τῶν νομῶν ἐκείνων ἐκείνων ἐκείνων αὐτῶν γὰρ ἐκ-
 ραθήσαν δι' αὐτῶν, ἐκείνων ἐκείνων μὲν, εὐσεβῶν ἐκείνων
 ἀλλὰ τῶν διδάσκοντες, ἐκείνων ὅτι μὴ ἐκείνων, ἀλλ'

legislatori nostro derogare contendunt: cuius virtuti dudum quidem multi post illum, tempus vero lō-
 gissimum perhibet testimoniū. De legibus autem loqui ampliori sermone, non fuit opus. Ipsæ namq; per
 semetipsas apparuere piæ & verissimam habentes intentionem: & non ad hominum odium, sed

ad rerum communionem potius invitantes, iniquitatum inimicæ, cultricesq; justitiæ, & luxum procul abjicientes, frugalitatem vero ac industriam erudientes, bellum causa avaritiæ nescientes: fortes autem pro se esse populos præparantes, ad supplicia retribuenda semper inevitabiles, verbis nequaquam circumveniri faciles, præparationes semper operibus exeqventes. Hæc enim nos semper opera manifestiora literis exhibemus. Quapropter ego confidens dico, quia plurimum atq; meliorum rerum nos quam alii præceptores sumus. Quid enim imprævaricabili in pietate melius est? quid justius quam legibus obedire? quid utilius, quam invicem unanimes esse, & neque in calamitatibus ab invicem recedere, neq; tempore felicitatum per injurias discrepare: sed in bello quidem mortem contemnere, in pace vero artibus aut agriculturæ vacare: & semper & ubique credere Deum respicere, & solum omnia gubernare? Hæc igitur, si quidem apud alios aut scripta sunt primitus, aut servata, firmiorem debemus nos gratiam illis tanquam eorum facti discipuli. Si vero nequaquam primitus extiterè, his præcipue nos utentes cognoscimur, & primam eorum inventionem nostram fuisse declaramus. Apiones igitur & Molones, & quicunque mendacii derogatione congaudent, convicii procul facestant. Tibi autem Epaphrodite, veritatem maxime diligenti, & per te similia nosse de nostro genere cogitantibus, hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

DES

Flavii Josephi contra Apionem libri II.
F I N I S.

